

Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu

KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Lisansüstü Öğrenci **Sempozyumu** **BİLDİRİ ÖZET KİTABI**

21-22 NİSAN'26



Lisansüstü Öğrenci **Sempozyumu** **BİLDİRİ ÖZET** **KİTABI**



KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ / LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU

BİLDİRİ ÖZET KİTABI

Kilis 2026

Editör

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Aykuthan ULUSOY

ISBN: 978-605-2151-29-7

Sempozyum Tarihi: 21-22 Nisan 2026

Redaksiyon

Nur Yeliz DEMİR

Şilan ERTEM

Tasarım

Öğr. Gör. Kadir POLAT

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Basın Yayın ve Halkla
İlişkiler Müdürlüğü

Bu çalışma Kilis 7 Aralık Üniversitesi yayınıdır.

KURULLAR

Onur Kurulu

- Prof. Dr. Zekeriya AKMAN

Düzenleme Kurulu Başkanı

- Doç. Dr. Vakkas ULUÇAY

Düzenleme Kurulu

- Dr. Öğr. Üyesi M. Aykuthan ULUSOY
- Dr. Öğr. Üyesi. M. Fatih AYDIN
- Dr. Öğr. Üyesi Sefa ALTAY
- Öğr. Gör. Dr. Ümit AKYOL

Bilim ve Danışma Kurulu

- Prof. Dr. Mehmet Ali YILDIRIM
- Prof. Dr. Mehmet ŞENTÜRK
- Prof. Dr. Demet DEMİROĞLU
- Prof. Dr. E. Çetin YILMAZ
- Prof. Dr. Emine KOÇ SÖĞÜTÇÜ
- Prof. Dr. Filiz UÇAN TÜRKMEN

- Prof. Dr. Halil ALDEMİR
- Prof. Dr. İrfan DELİ
- Prof. Dr. Kani ARICI
- Prof. Dr. Kemal DELİHACIOĞLU
- Prof. Dr. M. Fatih KANTER
- Prof. Dr. Mehmet ALPTEKİN
- Prof. Dr. Memet Kule
- Prof. Dr. Meryem KUZUCU
- Prof. Dr. Mustafa CİNOĞLU
- Prof. Dr. Necati DEMİR
- Prof. Dr. Önder KARAKOÇ
- Prof. Dr. Serhat KUZUCU
- Prof. Dr. Şahin AHMETOĞLU
- Prof. Dr. Telli AKHUNDOVA
KORKMAZ
- Doç. Dr. Elif KAZANCIOĞLU
- Doç. Dr. Mehmet Fatih GÜLOĞLU
- Doç. Dr. Mustafa Z. KAZANCIOĞLU

- Doç. Dr. Muharrem ŞAHİNER
- Doç. Dr. Yakup GÖÇEMEN
- Dr. Öğr. Üyesi Ahmet FİDANOĞLU
- Dr. Öğr. Üyesi Beyza ALPAYDIN
ÇOLAKOĞLU
- Dr. Öğr. Üyesi Beyza KARAYİĞİT
- Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Mücahid
DALKILIÇ

Sekreteryâ

- Arş. Gör. Yusuf Bahadır YILDIZ

TAKDİM

Bilimsel toplantılar; akademik araştırmaların paylaşıldığı, tartışıldığı ve geliştirildiği platformlar olarak bilginin evrensele taşınmasını hedefler. Bu buluşmalar, akademisyenler ve araştırmacıların bireysel gelişimlerine katkı sunmanın yanı sıra onlara kendi çalışma alanlarının ötesindeki bilim dünyasını da tanıma fırsatı sağlar.

Üniversitelerin temel misyonlarından biri olan nitelikli bilgi üretimi ve bu bilginin akademik camiayla paylaşılması sürecinde lisansüstü eğitim kritik bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, Kilis 7 Aralık Üniversitesi olarak ilk kez düzenlediğimiz "Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu", genç araştırmacılarımızın akademik yolculuklarında önemli bir kilometre taşı olacaktır. Disiplinlerarası etkileşimin ve eleştirel düşüncenin ön plana çıktığı bu tür etkinlikler, bir yandan üniversitemizin bilimsel vizyonunu yansıtmakta, diğer yandan ülkemizin akademik geleceğine dair umutlarımızı pekiştirmektedir.

Programın hazırlanması ve Kilis 7 Aralık Üniversitesi bünyesinde icra edilmesi noktasındaki katkı ve gayretlerinden dolayı ilgili birimlerimize, hocalarımıza, tüm çalışma arkadaşlarımıza, katkılarıyla sempozyumu

zenginleştiren araştırmacılarımıza ve
üniversitemizi teşrif eden bütün misafirlerimize
şükranlarımı sunarım.

Ülkemizin farklı üniversitelerinden gelen kıymetli
araştırmacıları ağırlamak ve böylesine önemli bir
sempozyuma ev sahipliği yapmak bizim için
büyük bir memnuniyettir. Bu sempozyumun
katılımcılar için hayır ve bereket getirmesini,
akademik çalışmalarına yeni ufuklar
kazandırmasını temenni ederim.

Prof. Dr. Zekeriya AKMAN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Rektörü

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	6
İÇİNDEKİLER	1
SUNUŞ	8
Filistin’de Yahudi Yerleşimi ve Siyonist Düşüncenin Gelişimi: Osmanlı Döneminden Oded Yinon Planına	10
Abdulkерim UĞRAŞAN	
Sıvı Karakterizasyonu İçin Kompakt Düzlemsel Mikrodalga Sensör Tasarımı	13
Abdülkadir ATEŞ ^{1*} , Kemal DELİHACIOĞLU ² , Hüseyin KORKMAZ ³	
PINN ve Bayesyen PINN Modelleri Kullanarak Epidemiyolojik Süreçlerin Modeldenmesi.....	16
Adem DOĞAN	
Yapay Zeka Tabanlı Endüstriyel Kontrol Sistemleri	19
Ahmed ELHAMED	
Kanser Tedavisinde Bakteriler.....	22
Aleyna Selem GENÇER ¹ , Fatma Esen SARIGÜLLÜ ÖNALAN ²	
Özel Olan Politikadır: Kadınların Boşanma Deneyiminin Feminist Bir Analizi	25
Asiye ÖZHAN	
Okul Öncesi Eğitimde Bilinçli Farkındalık Uygulamaları ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri: Türkiye Örneğinde Bir Sistematik Derleme.....	27
Ayşe Temizkan ¹ , Hızır Dinler ²	
Özgöl Öğrenme Güçlüğü Yaşayan İlkokul Öğrencileriyle Çalışan Psikolojik Danışmanların Müdahale Deneyimleri ve Bir Müdahale Programı Önerisi	30
Baran Kösemez ¹ , Alper Yetkiner ²	
Kabuklu Kuruyemişler ve Sağlık Açısından Önemi.....	33
Buse ÇETİNDAG ERTAŞ ¹ , Zehra GÖKÇE ²	

Türkiye’deki Yaygın Dizi Temaları (mafya): Giddens’ın Yapılaşma Teorisi Açısından İncelenmesi..... 36

Cansev SİNEM SAKİN

Kablosuz Enerji Transferine Dayalı Elektrikli Araç Şarj Teknolojilerinin Analizi..... 39

Deniz ÖNAL¹, Habip Yusuf HASIRCI²

İlkokul Rehberlik Servislerinde Akran Zorbalığı ile Mücadeleye Yönelik Kullanılan Kitapların İncelenmesi 42

Dilber Türkmen^{1*}, Lütfiye Coşkun²,

Somatik Sermayeden Öz-Optimizasyona: Kilis’teki Fitness ve Pilates Salonlarında Beden Pratiklerinin Nitel Bir Analizi..... 45

Efekan ÇEVİK

Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi ve Endüstriyel Pazarlama Stratejilerinin Uyumlaştırılması 48

Elif Nevruz BİÇER

William Shakespeare’in Hamlet ve Necip Fazıl Kısakürek’in Bir Adam Yaratmak Adlı Tiyatro Eserlerinde “Hamlet ve Hüsrev” Karakterlerinin Varoluşsal Sancıları 51

Emine GÜLER ÖZKAN¹, Gülten SİLİNDİR KERETLİ²

Gazzâlî’nin Bâtınîleri Eleştirisi ve Kur’ân Tefsirinde Zâhir-Bâtın Dengesi 54

Emine ÖZTAŞ¹, Halil ALDEMİR²

Rüzgar Enerjisi Güç Sistemleri..... 57

Engin Dursun

Afrin’de Yaşayan Suriyeli Öğrencilerin Türkçeye İlişkin Metaforik Algıları 60

Eray GELMEZ

Endüstri 4.0’ın B2B Müşteri İlişkileri Yönetimi: Fırsatlar ve Zorluklar 63

Esma ÖZDEMİR

Doğal ve Sentetik Kafein: Gıda Endüstrisinde Karşılaştırma 66

Esra KAHVECİ¹, Zehra GÖKÇE²

Var Olmak mı, Değer Görmek mi? Sartre ve Honneth Perspektifinden Bir Analiz.....	69
Esvet AKYOL	
Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin Okul Öncesi Eğitimde Uygulanabilirliği: Öğretmen Görüşlerine Dayalı Bir İnceleme	72
Ezgi Türkmen ÇİFTÇİ ¹ , Alper YETKİNER ²	
Tehâfüt, El-Munkız ve Mişkât Bağlamında Gazâlî’de Felsefe.....	75
Fatih ALPER ¹ , Ayhan ÖZTAŞ ²	
Demokrat Parti Döneminde Ortaöğretim (Genel Lise)-1950-1960	78
Fatih MENCELOĞLU	
Örgütsel Bağlılığın Bibliyometrik Analiz Yöntemi ile İncelenmesi	81
Fatma ARSLAN ¹ , Dr. Öğr. Üyesi Tuba ARSLAN ²	
İzzet Ulvi'nin Kaleminden Osmanlı Modernleşmesi ve Eski Medeniyette Kadın	84
GUFRAH ELHAMED	
Sağlık Psikolojisinin Bibliyometrik Analiz Yöntemiyle İncelenmesi	87
Gülşah HÜYİYETLİ ¹ , Dr. Öğr. Üyesi Tuba ARSLAN ²	
Okul Yöneticilerinin Pozitif Liderlik Özellikleri ile Öğretmen Motivasyonları Arasındaki İlişki.....	90
Halil ATMACA ¹ , Doç. Dr. Ebru KÜLEKÇİ AKYAVUZ ²	
Göz İzleme Teknolojisinin Matematik Eğitiminde Kullanımının İncelenmesi: Sistematik Bir Derleme.....	93
Hasan DOĞAN ¹ , Zühal GÜN ŞAHİN ²	
2024 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı Öğrenme-Öğretme Uygulamalarının Bilgi Okuryazarlığı Becerileri Açısından İncelenmesi	96
Hatice Kübra SEVER ¹ , Dr. Öğr. Üyesi Özge ÇİÇEK ŞENTÜRK ²	
Nanopartiküller: Defne Yaprağından Bakır Nanopartikül Üretimi	100

Haşim ÖZKAN ¹ , Filiz UÇAN TÜRKMEN ²	
Yapay Zekâ ve Anlamın Buharlaşması	103
Hızır DİNLER	
Fizik Eğitiminde Sanal Laboratuvar Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri	106
Hüseyin ŞENKÜÇÜK ¹ , Zeynel Abidin YILMAZ ²	
Çok Dilli Eğitim Ortamlarında Yeni Bir Öğretim Yaklaşımı: Diller Arası Geçişlilik.....	110
İbrahim Berke UZUN ¹ , Mehmet ÖZŞAVLI ²	
Marina Carr Oyunlarında Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Miti.....	113
İzgi DARA	
.	
Demet Mecmuasında Kadına Şiddet ve Kadın Hakları	116
Kader BÜLBÜL	
İçecek Endüstrisinde Yeni Bir Yaklaşım: Sentetik Bileşenlere Alternatif Bitkisel Tabanlı Enerji Formülasyonları	119
Mecit ZAMUT ¹ , Filiz UÇAN TÜRKMEN ²	
Smyrna ve Çevresindeki Hellenistik ve Roma Dönemi Grekçe Yazıtlı Mezar Taşlarının İkonografik ve Epigrafik Açından Değerlendirilmesi.....	122
Mehmet ASLAN	
Akışkan Mahremiyet: Dijitalleşme Çağında Kutsallaştırılmış Dokunulmazlığın Çözülüşü	125
Mehmet NEŞE	
Okul Öncesi Öğretmenlerinin İleri Dönüşüm (Upcycling) Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi	128
Mehmet YOLDAŞ ¹ , Vakkas YALÇIN ²	
Matematik Eğitiminde Yapılan Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri Üzerine	131
Melike GÖKŞEN ¹ , İrfan DELİ ² , Bedirhan TEKE ³	
Şamil Aladin'in Elmas Adlı Hikâyesinin Cümle Türleri Açısından İncelenmesi	134

MERVE BAŞA

Dc-Dc Buck-Boost Konvertör İçin Karınca Koloni Optimizasyonu Tabanlı PID Kontrolör Tasarımı.....	137
---	------------

Mustafa YILDIZ¹, Mustafa NALBANTOĞLU²

Sağlık Turizmi Alanında Swot Analizi Konusunda Yapılmış Çalışmaların Bibliyometrik Açidan İncelenmesi: Türkiye Örneği.....	140
---	------------

Nazlıcan SARIKAYA¹, İbrahim BOZKURT²

Türevli Halkalarda Center-Like Kümeler	143
---	------------

Nigar SEVER¹, Prof. Dr. Emine KOÇ SÖĞÜTCÜ²

Ömer Seyfettin'in "Diyet" ve "Pembe İncili Kaftan" Öykülerinde Toplumsal Baskı ve Bireysel Onur	146
--	------------

Ömer Faruk GÜVEN

Kompakt ve Yüksek Performanslı Mikrodalga Rezonatör Tasarımı	149
---	------------

Ramazan GÖK¹, Kemal DELİHACIOĞLU², Hüseyin KORKMAZ³

Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Umut ve Aidiyet Kavramlarının Literatürdeki Çalışmalar Kapsamında Değerlendirilmesi.....	152
--	------------

Resul İMANCI

Yeni Nesil Bilim İnsanı Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması	154
--	------------

Saliha YILDIZ¹, Hülya DEDE²

Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Sosyokültürel Diyalektik Yöntemin Uygulanmasına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi.....	156
--	------------

Salih Erkan KÜLAHÇIOĞLU¹, Yılmaz SAĞLAM²

İnanma Kavramına Uluğ Nutku Perspektifinden Felsefi Bakış .	159
--	------------

Seda ÇOBAN

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Okul Bahçelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi.....	161
--	------------

Serap Yılmaz¹, Lütfiye Coşkun²

Merhamet Yorgunluğunun Bibliyometrik Analiz Yöntemi ile İncelenmesi	164
--	------------

Sinem ŞAHİN¹, Dr. Öğr. Üyesi Tuba ARSLAN²

Teknoloji Destekli İşbirlikli Öğrenme Ortamında Süreklilik ve Türev Arasındaki İlişki Üzerine Matematiksel Akıl Yürütmenin İncelenmesi167

Sude Nur Özmen¹, Memet Kule²

Göz İzleme Teknolojisi Kullanılarak Öğretmenlerin Mesleki Bakış Becerilerinin İncelenmesi: Sistematiik Bir Derleme171

Sultan ERDOĞAN¹, Zühal GÜN ŞAHİN²

Aşk-ı Memnu Romanındaki Karakterlerin Psikoanalitik Açıdan Tahlili174

Sümevra SAYGINER

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Akran Zorbalığına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi: Derleme Araştırması.....177

Suna YOLCU

Erken Çocuklukta Sosyal Problem Çözme Becerilerine İlişkin Çalışmaların İncelenmesi: Derleme Araştırması.....180

Süveybe TEMİZ¹, Hızır DİNLER²

Bazı Lineer Olmayan Diofant Denklemler Üzerine İncelemeler.....183

Tuğba POLAT¹, Ali KARAKUŞ²

The Matrix'in Gerçek Mimarının Gözünden Simülasyon: Jean Baudrillard'ın Simülakrlar ve Simülasyon Eserinin Analizi.....185

Utku UĞURLU

Arap Baharı Sonrasında Yemen ve Lübnan'da Siyasal Kırılgnlık: Karşılaştırmalı Bir Analiz.....188

Ümmü ARISAN

İlkokullarda Öğretmenlere Uygulanan Mobbing Durumları.....191

Yasemin BİLGİN¹, Doç. Dr. Ebru KÜLEKÇİ AKYAVUZ²

Ahzâb Sûresi 59. Âyet Çerçevesinde Kur'an-ı Kerim'de Örtünmenin Sınırları: Cilbâb Kavramı Üzerine Bir İnceleme194

Yasemin KORKMAZ¹, Yusuf AÇKUŞ²

Kierkegaard'ın Seçim, Sorumluluk ve Özgürlük Anlayışı.....197

Zeliha BOZKURT¹, Muharrem ŞAHİNER²

Maarif Modeli Bağlamında İmam Hatip Meslek Dersleri Öğretim Programının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi200

Zeyneb TIKMAN¹ Ümit KALKAN²

Fen Eğitiminde Teknoloji Destekli Öğretim Durumlarını İnceleyen Araştırmalara Bir Bakış.....203

Zeynel Abidin YILMAZ¹, Fatma GÖKOĞLU²

SUNUŞ

Lisansüstü eğitim, bir üniversitenin akademik derinliğinin ve araştırma kapasitesinin en somut göstergesidir. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü olarak temel hedefimiz, sadece uzmanlık bilgisi kazandırmak değil, aynı zamanda evrensel bilim standartlarında araştırma yapabilen, analitik düşünme yetkinliğine sahip ve etik değerleri özümsemiş bilim insanları yetiştirmektir.

Bu yıl düzenlediğimiz “Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu”, enstitümüzün bu vizyonu doğrultusunda hayata geçirdiği en kıymetli projelerden biridir. Sempozyumlar, genç araştırmacıların henüz yolun başındayken çalışmalarını akademik disiplin içerisinde sunma, eleştiri alma ve savunma tecrübesi kazandıkları okul niteliğindeki platformlardır. Burada sunulan her bir bildiri, uzun süreli bir emeğin, uykusuz gecelerin ve akademik bir merakın ürünüdür.

Özellikle multidisipliner bir yaklaşımla hazırlanan bu sempozyum, farklı anabilim dallarından gelen öğrencilerimizin birbirlerinin çalışmalarından haberdar olmalarını ve olası iş birliklerinin zeminini oluşturmalarını sağlamıştır. Enstitü olarak, öğrencilerimizin bu tür bilimsel platformlarda kendilerini ifade etmelerini ve

akademik camiaya ilk adımlarını sağlam
atmalarını desteklemeye devam edeceğiz.

Bu anlamlı organizasyonun gerçekleşmesinde
bizlere her türlü desteği sağlayan Sayın
Rektörümüze, sempozyumun akademik niteliğinin
oluşmasında katkı sunan düzenleme ve bilim
kurulumuza, sunumlarıyla bizleri aydınlatan
değerli öğrencilerimize ve onları yetiştiren
kıymetli hocalarımıza en içten teşekkürlerimi
sunarım. Bu bildiri kitabının, genç
araştırmacılarımız için motivasyon kaynağı ve
bilim dünyası için yararlı bir başvuru kaynağı
olmasını dilerim.

Doç. Dr. Vakkas ULUÇAY

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

Filistin’de Yahudi Yerleşimi ve Siyonist Düşüncenin Gelişimi: Osmanlı Döneminden Oded Yinon Planına

Abdulkerim UĞRAŞAN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Orta Doğu ve Göç Araştırmaları ABD.

Bu çalışma, Filistin’de Yahudi yerleşiminin tarihsel sürecini Siyonizm düşüncesiyle birlikte Osmanlı İmparatorluğu döneminden başlayarak Oded Yinon Planı’na kadar uzanan geniş bir tarihsel çerçeve içerisinde incelemektedir. Araştırmanın temel konusu, Yahudi göç hareketlerinin dinamikleri, İsrail Devleti’nin kuruluş süreci ve devlet oluşum sürecinde ortaya çıkan toplumsal, siyasal ve ideolojik dönüşümlerdir. Bu çerçevede çalışma, İsrail toplumunu oluşturan Yahudi gruplarının birbirleri arasındaki oldukça derin farklılıkları ve Filistin sorununun tarihsel arka planını kapsamlı bir biçimde analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın önemi, Filistin meselesini yalnızca güncel yaşanmakta olan siyasal gelişmeler çerçevesinde değil, tarihsel süreç içerisinde ele alarak meselenin dinamiklerini görünür

kılmasından kaynaklanmaktadır. Özellikle Osmanlı ve İngiliz manda dönemlerinde şekillenen dönüşümlerin günümüz İsrail toplumundaki kimlik krizleri, toplumsal ayrışmalar ve azınlık politikaları üzerindeki etkilerini ortaya koyması açısından çalışma literatüre katkı sunmaktadır. Bununla birlikte, Yahudilik ile Siyonizm arasındaki ilişkinin devlet inşası sürecine etkisinin analiz edilmesi, çalışmanın özgün yönlerinden birini oluşturmaktadır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş olup tarihsel analiz ve kapsamlı literatür taraması tekniklerinden yararlanılmıştır. Konuya ilişkin akademik eserler, birincil ve ikincil kaynaklar incelenmiştir. Yahudi göçleri sonucunda oluşan Yahudi Devleti'nde farklı Yahudi grupları arasındaki sosyo-kültürel farklılıklar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca Oded Yinon Planı, İsrail'in bölgesel güvenlik stratejileri bağlamında analitik bir çerçevede ele alınmıştır.

Araştırma bulguları, İsrail toplumunu oluşturan Yahudi gruplarının homojen bir yapıda değildir. Etnik, kültürel ve dine bakış açıları açısından derin ayrışmalar barındıran heterojen bir karakterlere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla

birlikte, Filistinlilerin yıllardır sistemli bir şekilde ötekileştirilmesi toplumsal gerilimleri arttırmaktadır. Bu durum, iki toplum arasındaki güven krizini derinleştirdiği tespit edilmiştir. Ayrıca, İsrail'in bölgesel güvenlik stratejilerinde Orta Doğu'daki etnik ve mezhepsel kırılganlıklardan yararlanma eğiliminin bulunduğu ve bu bağlamda İsrail Devleti'nin hiçbir zaman resmi politika olarak takip ettiğini açıklamamasına rağmen, Oded Yinon Planı'nın önemli bir analitik referans noktası olarak değerlendirilebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İsrail, Yahudilik, göç, İsrailli Filistinliler, oded yinon.

Sıvı Karakterizasyonu İçin Kompakt Düzlemsel Mikrodalga Sensör Tasarımı

Abdülkadir ATEŞ^{1*}, Kemal DELİHACIOĞLU²,
Hüseyin KORKMAZ³

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Elektrik Elektronik Mühendisliği
ABD.

²Prof. Dr., Elektrik Elektronik Mühendisliği,
Kilis 7 Aralık Üniversitesi.

³Dr. Öğr. Üyesi, Elektrik Elektronik
Mühendisliği, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kilis
7 Aralık Üniversitesi.

Bu çalışma, Mikro ve nanoteknoloji ile birlikte elektronik, fotonik ve malzeme bilimi alanlarında kaydedilen güncel gelişmeler, yeni sensör teknolojilerinin kesintisiz biçimde geliştirilmesine olanak tanımaktadır. Mikrodalga sensörler, literatürde yer alan diğer sensör türleriyle karşılaştırıldığında, düşük maliyet, kompakt yapı, yüksek duyarlılık ve üretim kolaylığı gibi belirgin özellikleriyle öne çıkmaktadır. Bu çalışmada, sıvı numunelerin algılanmasına yönelik uygulamalar için düşük maliyetli, yüksek performanslı ve

hassasiyet düzeyi yüksek bir düzlemsel mikrodalga sensör tasarımı önerilmektedir. Literatür incelemelerine dayanarak, kalite faktörü (Q-faktörü), iletim ve yansıma saçılma parametrelerinin genlik derinliği ile yapısal sadelik önerilen tasarımın başlıca performans ölçütleri arasında ele alınmaktadır. Bununla birlikte, söz konusu parametreler literatürde sunulan sensör tasarımları çerçevesinde çeşitli sınırlılık ve dezavantajların mevcut olduğunu göstermektedir. Önerilen iletim tabanlı düzlemsel sensör yapısı, yaklaşık 2.535 GHz rezonans frekansında ve -56.59 S21dB değeri ile literatürde yer alan mevcut sensör tasarımlarına kıyasla daha üstün bir performans ortaya koymaktadır. Önerilen tasarımın hava ortamı ile etkileşimi simülasyon yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Ek olarak, önerilen tasarımın elektrik alan dağılım analizi yapılmış ve elektrik alan şiddetinin, özellikle rezonatörün kapasitif bölgelerinde olmak üzere, rezonatörü oluşturan kısımlarda daha yoğun olduğu gösterilmiştir. Ayrıca, önerilen tasarımda kullanılan FR-4 dielektrik alt tabaka yerine Rogers RO3003, RO4003C ve RT5870 alt tabakaları kullanılarak malzemeler simüle edilmiş ve tepkileri gözlemlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, geometrik parametrelere bağlı olarak optimizasyon etkileri nedeniyle FR-4 dielektrik alt

tabakanın diğer malzemelere göre daha verimli olduğu anlaşılmıştır. Önerilen düzlemsel sensör tasarımı, literatürde rapor edilen diğer sensör yapılarıyla çeşitli performans kriterleri esas alınarak karşılaştırmalı biçimde analiz edilmiştir. Elde edilen karşılaştırma bulguları ve yapılan analizler ışığında, önerilen düzlemsel mikrodalga sensör tasarımı, algılama uygulamaları için yüksek performans ve uygulanabilirlik potansiyeli sunan, gelecek perspektifi açısından sürdürülebilir bir alternatif olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Mikrodalga sensör, düzlemsel rezonatör, sıvı algılama, FR-4 dielektrik alt tabaka, kalite faktörü.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

PINN ve Bayesyen PINN Modelleri Kullanarak Epidemiyolojik Süreçlerin Modellenmesi

Adem DOĞAN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Matematik ABD.

Birçok matematiksel problemin, özellikle adi diferansiyel denklemler ve kısmi diferansiyel denklemlerin çözümünü elde etmek hesaplama maliyeti yüksek ve zaman alıcı süreçler gerektirdiğinden alternatif çözüm yöntemleri tercih edilmektedir. Bu sebeple, söz konusu denklemlerin çözümünde genellikle nümerik ve hibrit yöntemler kullanılmaktadır. Bu doğrultuda önerilen yöntemlerden biri olan yapay sinir ağlarının diferansiyel denklemlerin çözümünde kullanımı yaygınlaşmaktadır. Bu çalışmada, son yıllarda giderek yaygınlık kazanan ve sinir ağlarının öğrenme sürecine fiziksel yasaları doğrudan entegre ederek daha tutarlı, genellenebilir ve güvenilir sonuçlar elde edilmesini mümkün kılan Fizikle Bilgilendirilmiş Sinir Ağları (PINN) yaklaşımı ile bu yöntemin belirsizlikleri olasılıksal bir çerçevede ele alan ve model parametrelerine ilişkin güven aralıkları

sunabilen Bayesyen PINN yöntemleri kullanılarak epidemiyolojik süreçlerin modellenmesi incelenmektedir. Bulaşıcı hastalıkların yayılım eğilimlerinin güvenilir ve nicel olarak analiz edilmesi, model tahmini açısından kritik öneme sahiptir. Bu sebeple bu çalışmada salgın hastalıkların yayılma eğilimlerini, bulaşma mekanizmalarını ve zamana bağlı dinamiklerini tanımlayan Duyarlı–Enfekte–İyileşmiş (SIR) ve Duyarlı–Maruz–Enfekte–İyileşmiş (SEIR) modelleri çerçevesinde, derin öğrenme tabanlı yaklaşımların performansı incelenmektedir. Çalışmada örnek veri olarak, 2020 yılında dünya genelinde gözlemlenen COVID-19 salgınına ait günlük ve haftalık vaka sayıları kullanılmaktadır. Araştırmanın temel odağı, farklı aktivasyon fonksiyonlarının ve ağ mimarilerinin modelin tahmin doğruluğu, genelleme kapasitesi ve öğrenme kararlılığı üzerindeki etkilerinin sistematik ve karşılaştırmalı bir biçimde analiz edilmesidir. Bu doğrultuda, çeşitli aktivasyon fonksiyonları modele entegre edilerek her bir yapının performansı farklı veri koşulları altında değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar karşılaştırmalı değerlendirmeler yapılarak detaylı olarak incelenmiştir. Buna ek olarak, Bayesyen PINN yaklaşımı kullanılarak modelin yalnızca tahmin üretmesi değil, aynı zamanda bu

tahminlere ilişkin belirsizliğin de nicel olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu sayede, klasik PINN yöntemine kıyasla daha güvenilir ve yorumlanabilir sonuçlar elde edilip edilemeyeceği ortaya konacaktır. Elde edilen bulguların, özellikle gürültülü veri ve sınırlı gözlem durumlarında model performansının nasıl değiştiğini göstermesi ve pratik uygulamalar açısından yol gösterici olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: PINN, bayesyen, sinir ağı, SIR modeli ve SEIR modeli.

Yapay Zeka Tabanlı Endüstriyel Kontrol Sistemleri

Ahmed ELHAMED

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Elektrik Elektronik ABD.

Bu çalışmada yapay zekâ tabanlı endüstriyel kontrol sistemlerinden bahsedilmektedir. Aslında konuya bakınca, son yıllarda bu sistemlerin neden bu kadar önemli hale geldiği daha iyi anlaşılıyor. Çünkü endüstriyel süreçler eskisine göre çok daha karmaşık hale gelmiş durumda. Eskiden kullanılan klasik kontrol yöntemleri bazı durumlarda işe yarasa da her zaman yeterli olmuyor. Özellikle değişken koşullarda bu durum daha belirgin. Geleneksel sistemler genelde sabit kurallara göre çalışır. Yani sistem ne olursa olsun belirli bir şekilde tepki verir. Ama gerçek hayatta işler bu kadar basit ilerlemiyor. Bazen beklenmedik durumlar ortaya çıkabiliyor. Mesela üretim sırasında aniden bir yavaşlama olabilir ya da makinede küçük bir hata oluşabilir. Böyle durumlarda klasik sistemler biraz yetersiz kalabiliyor, açıkçası bu oldukça normal. Bu noktada yapay zekâ devreye giriyor. Yapay zekâ tabanlı sistemler sensörlerden veri topluyor ve bu verileri analiz ediyor. Ama burada önemli olan

şey, sistemin zamanla öğrenmesi. Yani ilk başta çok iyi performans göstermeyebilir, fakat zamanla kendini geliştirir. Bu da onu diğer sistemlerden ayıran önemli bir özellik. Özellikle makine öğrenmesi bu konuda oldukça etkili. Örneğin bir üretim hattını düşünürsek, sistem zamanla hangi durumlarda sorun çıktığını fark edebilir. Belki her zaman doğru tahmin yapamaz ama çoğu zaman işe yarar sonuçlar verir. Bu da üretim sürecini daha stabil hale getirir. Küçük hataların büyümeden çözülmesi sağlanır. Bu tür şeyler pratikte gerçekten fark yaratır. Bir diğer konu ise bakım meselesi. Normalde makineler bozulduktan sonra müdahale edilir. Ama bu sistemlerde durum biraz farklı. Çünkü sistem verileri sürekli takip eder ve olası bir sorunu önceden tahmin edebilir. Bu sayede bakım işlemleri daha planlı yapılır. Yani bir nevi sorun çıkmadan önce önlem alınmış olur. Bu da maliyet açısından avantaj sağlar, özellikle büyük işletmeler için. Tabii bu sistemler sadece üretim hatlarında kullanılmaz. Robotlarda, enerji sistemlerinde ya da otomasyonun olduğu birçok alanda kullanılabilir. İnsan faktörü tamamen ortadan kalkmaz ama daha az müdahale gerekir. Yine de bazı durumlarda insan kontrolü şarttır, bunu da göz ardı etmemek gerekir. Endüstri 4.0 ile birlikte bu tür sistemlerin önemi daha da artmıştır. Çünkü artık sadece üretmek yeterli değil, aynı

zamanda hızlı ve verimli üretmek gerekiyor. Yapay zekâ bu noktada ciddi bir katkı sağlar. Süreçleri iyileştirmek, hataları azaltmak ve verimliliği artırmak açısından önemli bir rol oynar. Genel olarak bakıldığında, yapay zekâ tabanlı kontrol sistemleri günümüzde önemli bir yere sahiptir ve ileride daha da yaygınlaşması beklenmektedir. Bu çalışma da bu sistemlerin nasıl çalıştığını genel hatlarıyla açıklamayı amaçlamaktadır. Çok detaylı olmasa da temel mantığı anlamak açısından faydalı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, endüstriyel kontrol sistemleri, makine öğrenmesi, akıllı sistemler, otomasyon, optimizasyon.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Kanser Tedavisinde Bakteriler

Aleyna Selem GENÇER¹, Fatma Esen
SARIGÜLLÜ ÖNALAN²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Moleküler Biyoloji ve Genetik ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,
Yusuf Şerefoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi.

Kanser tedavisinde kullanılan klasik yöntemler (kemoterapi, radyoterapi, cerrahi ve immünoterapi), tümör heterojenitesi, tedaviye direnç gelişimi ve sağlıklı dokulara zarar verme gibi önemli sınırlılıklar taşımaktadır. Özellikle hipoksik ve nekrotik bölgeler içeren katı tümörlerde, bu yöntemlerin yeterli penetrasyon sağlayamaması tedavi başarısını olumsuz etkilemektedir. Bu sınırlılıkları aşmak ve tedavi etkinliğini artırmak amacıyla geliştirilen yeni yaklaşımlardan biri, bakterilerin tümör mikroçevresine özgü koşullara yönelme yetenekleri (tropizm) kullanılarak hedefe yönelik tedavi stratejisi uygulanmasıdır. Bu yaklaşım, klasik tedavilere ek olarak daha spesifik ve kontrollü tedavi imkânı sunmaktadır. Bu derlemenin amacı katı tümörlerde yetersiz kalan klasik kanser tedavi yöntemlerine alternatif olarak

bakteri temelli tedavi stratejilerinin potansiyelini değerlendirmektedir.

Anaerobik ve fakültatif anaerobik bakteriler, hipoksik ve nekrotik bölgelerde birikebilme özellikleri sayesinde, klasik tedavilerin ulaşamadığı alanların da hedeflenmesini mümkün kılmaktadır. Ayrıca, sentetik biyoloji ve genetik mühendisliği yaklaşımları ile bakteriler yeniden programlanarak terapötik ajanları kontrollü biçimde doğrudan tümör dokusuna bırakabilmektedir. Bu sayede sağlıklı dokuların zarar görme riski azaltılmakta ve tedavi etkinliği önemli ölçüde artırılmaktadır. Bakteri temelli tedavilerde kullanılan mekanizmalar arasında doğrudan hücre lizisi (onkoliz), adaptif immün yanıtın aktivasyonu, ilaç veya gen taşıma sistemleri ve tümör mikroçevresinin yeniden düzenlenmesi yer almakta, böylece çok yönlü bir antitümör etki sağlanmaktadır. Preklinik çalışmalar; *Salmonella typhimurium*'un modifiye edilmiş suşlarının, solid tümör modellerinde tümör dokusuna yöneldiğini ve tümör hacmini azalttığını, *Clostridium novyi*-NT sporlarının oksijenin çok düşük olduğu tümör bölgelerinde tümör nekrozu oluşturarak tümör küçülmesine yol açtığını, *Bifidobacterium infantis* gibi bakterilerin ise hipoksik tümör bölgelerine yönelerek nano ilaç taşıyıcı sistemlerle kombinasyon halinde

kullanılabildiğini belirlemiştir. Ayrıca *Listeria* spp. bazlı vektörlerin özellikle kanser aşılarda kullanıldığını ve *Listeria*-*Listeriolysin* O (LLO) sistemlerinin T hücre yanıtını güçlendirdiğini gösterilmiştir. Ancak klinik uygulamalar bakteriyel terapilerin; inflamatuvar yan etki, uygun dozlama ve güvenlik sorunları gibi önemli kısıtlayıcı faktörler oluşturduğunu gösterilmiştir. Bu nedenle bakteriyel terapilerin immün kontrol inhibitörleri ve kemoterapötik ajanlarla kombine edilmesi, gelecekte araştırılması gereken kritik bir alan olarak değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, bakteriyel tedaviler tek başına kesin bir çözüm olarak görülmemekte; bunun yerine kişiselleştirilmiş kanser tedavi stratejilerinin önemli bir bileşeni olarak ele alınmaktadır. Sentetik biyoloji tabanlı gen düzenlemeleri bakteriyel terapilerin onkolitik klinik çalışmalarda uygulanabilirliğini artıran yenilikçi ve umut verici yaklaşımlar arasında yer almakta ve bu yöntemlerin gelecekte kanser tedavisinde daha geniş bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Bakteriyel terapiler, kanser, antitümör, onkoliz, immün yanıt aktivasyonu

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Özel Olan Politiktir: Kadınların Boşanma Deneyiminin Feminist Bir Analizi

Asiye ÖZHAN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Sosyoloji ABD.

Bu çalışmanın amacı, boşanma sürecini deneyimlemiş kadınların boşanma öncesi, boşanma süreci ve boşanma sonrasında yaşadıkları deneyimleri incelemektir. Araştırmada, kadınların boşanma deneyimlerini, toplumsal cinsiyet ve feminist kuram çerçevesinde incelemek amaçlanır. Bu doğrultuda, kadınların boşanmaya yönelik algı ve deneyimlerinin görünür hale getirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca kadınların boşanma deneyimi, “ÖZEL OLAN POLİTİKTİR” yaklaşımı doğrultusunda değerlendirilmiş ve kadınların bireysel deneyimlerinin toplumsal yapı, normlar ve güç ilişkileri ile bağlantısı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemiyle oluşturulmuş olup veri toplama sürecinde ise, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler sistematik bir şekilde düzenlenmiş ve içerik analizi yöntemiyle tematik olarak analiz edilmiştir. Araştırma

sürecinde etik ilkelere uyulmuş, katılımcıların gönüllülüğü esas alınmış ve verilerin gizliliği korunmuştur. Bulgular, boşanma sürecinin sadece bireysel tercihlerle açıklanamayacağını, aile ve yakın çevrenin de bu süreçte belirleyici olduğunu göstermektedir. Eşlerin birbirlerini yeterince tanımadan evlenmeleri, ailelerin evlilik ilişkisine müdahil olması ve iletişim sorunları, boşanma sürecini etkileyen başlıca faktörler arasında yer almaktadır. Boşanma öncesinde kadınların ekonomik kaygılar, toplumsal baskı ve çocuk bakımına yönelik sorumlulukları öne çıkarken, süreç ilerledikçe çatışmaların arttığı ve bazı durumlarda baskı ve şiddetin daha görünür hale geldiği tespit edilmiştir. Boşanma sonrasında kadınlar, başlangıçta duygusal ve ekonomik zorluklar yaşasalar da zamanla bu deneyimi güçlenme, özgürleşme ve kendini yeniden kurma süreci olarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Sonuç olarak bu çalışma, boşanma deneyiminin kadınlar açısından toplumsal cinsiyet rolleri, normlar ve güç ilişkileriyle yakından bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: boşanma, kadın, toplumsal cinsiyet, feminizm.

Okul Öncesi Eğitimde Bilinçli Farkındalık Uygulamaları ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri: Türkiye Örneğinde Bir Sistematiik Derleme

Ayşe Temizkan¹, Hızır Dinler²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Temel Eğitim ABD.,

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,
Kilisli Muallim Rifat Eğitim Fakültesi.

Okul öncesi dönem; beynin en hızlı geliştiğı, kişiliğın temellerinin atıldığı ve sosyal-duygusal becerilerin inşa edildiğı kritik bir evredir. Bu süreçte çocuk, bireysel farklılıklarına uygun, potansiyelini ortaya çıkaran ve topluma uyumunu gözetten sistemli bir eğitim ve bilinçli bir rehberliğe gereksinim duyar. Bu bağlamda İngilizce mindfulness olarak adlandırılan bilinçli farkındalık; çocukların dikkatlerini yönetmeyi öğrenmeleri ve duygusal tepkilerini düzenlemeleri (öz düzenleme) için temel bir pedagojik araç işlevi görür. Literatür bulguları, bilinçli farkındalık uygulamalarının dikkat süresi, öz düzenleme, benlik algısı, sosyal-duygusal yeterlikler ve 21.

Yüzyıl becerileri üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Erken yaşta kazanılan bu beceriler, çocuğun sadece akademik başarısını değil, yaşam boyu sürecek psikolojik dayanıklılığını da destekler. Kişiler bilinçli farkındalık sahibi ise duygu ve düşüncelerini çok daha kolay yönetebilir, kontrol altına alabilirler. Öfkelenedikleri anlarda ani çıkışların önüne geçebilir ve eğer haklı olduğu bir konuysa bile hareketlerine düşünerek yön verip olumlu sosyal beceriler geliştirirler. Bu bağlamda bilinçli farkındalık uygulamaları çocukların daha sakin ve daha dikkatli kalmalarına yardımcı olur.

Bu çalışmanın temel amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında okul öncesi dönem çocukları ile yürütülen bilinçli farkındalık uygulamalarını ve bu alanda gerçekleştirilen etkinlikleri konu alan bilimsel araştırmaların sistematik bir şekilde incelenerek detaylı bir analizinin sunulmasıdır. Bu doğrultuda, ilgili literatür taranarak okul öncesi dönemdeki çocukların gelişimine yönelik uygulanan farkındalık temelli çalışmaların genel eğilimleri ve sonuçları değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında incelenecek olan araştırma çalışmaları Ulusal Tez Merkezi (Yöktez), Google Scholar ve Dergipark taranarak elde edilmiştir. Yapılmış olan derleme çalışması, dünyada ve ülkemizde özellikle son yıllarda önem kazanmakta

olan bilinçli farkındalık kavramını ele aldığından ve okul öncesi eğitim programlarına bilinçli farkındalık etkinliklerinin entegre edilmesinin önemini vurguladığından dolayı önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, okul öncesi dönem, mindfulness, bilinçli farkındalık, bilinçli farkındalık etkinlikleri

Özgöl Öğrenme Güçlüğü Yaşayan İlkokul Öğrencileriyle Çalışan Psikolojik Danışmanların Müdahale Deneyimleri ve Bir Müdahale Programı Önerisi

Baran Kösemez¹, Alper Yetkiner²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD.

² Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli
Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi.

Özgöl öğrenme güçlüğü (ÖÖG); okuma, yazma ve matematik becerilerinde görülen ve bireyin akademik yaşamını doğrudan etkileyen nörogelişimsel bir bozukluktur. Bu süreçte okul psikolojik danışmanları; eğitsel tanılama, psikososyal destek ve paydaşlar arası eşgüdümü sağlama noktalarında stratejik bir role sahiptir. Bu araştırmanın amacı, ilkokullarda görev yapan psikolojik danışmanların ÖÖG tanılı öğrencilerle yürüttükleri müdahale süreçlerini derinlemesine incelemek ve sahadaki ihtiyaçlara yanıt veren uygulanabilir ve yapılandırılmış bir müdahale programı önerisi sunmaktır.

Sahadaki mevcut durumu ve müdahale pratiklerini bütüncül bir bakış açısıyla incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Bu çalışmada amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmış ve bu yöntem kapsamında ise ölçüt örnekleme tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan ve aktif olarak ÖÖG tanılı öğrencilerle çalışan 17 psikolojik danışman oluşturmaktadır. Veriler; müdahale yöntemleri, karşılaşılan engeller ve çözüm önerilerini sorgulayan yarı yapılandırılmış anket formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir.

Araştırma bulguları, sahadaki mevcut durumun üç ana ekseninde yoğunlaştığını göstermektedir: (1) Paydaş Kaynaklı Engeller: Katılımcıların büyük çoğunluğu (16 katılımcı), ailelerin tanıyı kabullenme sürecindeki direncini ve sınıf öğretmenlerinin yöntem bilgisi/materyal uyarlama eksikliğini temel engel olarak belirtmiştir. (2) Uygulama Pratikleri: Müdahalelerde oyun temelli yaklaşımların sık kullanıldığı; öz-düzenleme, öz-yeterlilik ve kaygı yönetimi gibi duyuşsal becerilerin katılımcılar tarafından öncelikli görüldüğü, ancak bu becerilere yönelik müdahalelerin çoğunlukla yapılandırılmış ve sistematik bir program çerçevesinde

yürütülmediği ifade edilmiştir. Ayrıca katılımcılar, müdahale sürecinin izlenmesinde yapılandırılmış gözlem formları ve öğretmen geri bildirimlerinin pratik ve işlevsel araçlar olduğunu vurgulamıştır. (3) Sistemsel Gereksinimler: Danışmanlar, mevcut programların uygulamada zorluk yarattığını belirterek; 8-10 oturumluk, yapılandırılmış müdahale kılavuzu ve materyal seti içeren bir "müdahale kiti" ihtiyacını dile getirmişlerdir. Bu bulgular, sahada uygulamaya dönük, bütüncül ve yapılandırılmış müdahale modellerine duyulan ihtiyacı açık biçimde ortaya koymaktadır.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilen "Okul Temelli Bütüncül Müdahale Modeli"; bireysel oturumlar ile başlayan, küçük grup çalışmaları ve sınıf içi kapsayıcı uygulamalarla desteklenen aşamalı bir müdahale yapısı içermektedir. Bu modelin temel hedefi; oyunlaştırma ve drama temelli yaklaşımlar aracılığıyla, akademik becerilerle birlikte öğrencinin psikolojik sağlamlığını desteklemek ve okul ekosistemindeki tüm paydaşları sürece dahil etmektir.

Anahtar Kelimeler: Özgül öğrenme güçlüğü, psikolojik danışman, durum çalışması, müdahale deneyimi, müdahale programı.

Kabuklu Kuruyemişler ve Sağlık Aısından İnemi

Buse İETİNDAG İRTAŐ¹, Zehra İÖKİE²

¹Kilis 7 Aralık İniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Moleküler Biyoloji ve Genetik ABD.

²Doç. Dr., Kilis 7 Aralık İniversitesi, Yusuf
Şerefoğlu Sağlık Bilimleri Fakóltesi.

Kabuklu kuruyemişler; doğanın sunduğu hem lezzetli hem de besin değeri oldukça yüksek olan dayanıklı atıőtırmalıklardır. Dış kısımlarındaki sert kabuk sayesinde iç kısımda bulunan taze yapıyı ve aromayı uzun süre koruyabilirler. Günlük beslenmede, ölçülü tüketildiklerinde uzun süre tokluk hissi verir ve enerji seviyesini dengelerler. Bu gıdalar; sağlıklı yağlar, bitkisel proteinler, lifler, vitaminler ve mineraller açısından zengin birer kaynaktır. Bu çalışmada, sık tüketilen kabuklu kuruyemişlerin (badem, kabak çekirdeği, fındık, kaju, ceviz ve Antep fıstığı) makro ve mikro besin içeriklerinin ve insan sağlığı üzerindeki etkisinin vurgulanması amaçlanmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre kabuklu kuruyemişlerin besin değerleri literatür taraması ve güncel besin

analizi verileri incelenerek değerlendirilmiştir. Kabuklu kuruyemişler özellikle tekli ve çoklu doymamış yağ asitleri bakımından zengin içerikleriyle dikkat çeken besin grupları arasında yer almaktadır. Badem, kabak çekirdeği, fındık, kaju, ceviz ve Antep fıstığı gibi başlıca kuruyemişlerin makro ve mikro besin değerleri karşılaştırılmış, ayrıca kuruyemişlerin antioksidan kapasitesi, serbest radikal giderme etkisi ve fenolik bileşik içerikleri de göz önünde bulundurulmuştur. Bu bağlamda; kabuklu kuruyemişler, antioksidan savunma sisteminin desteklenmesi, hücresel hasarın azaltılması ve bağışıklığın sürdürülmesi açısından önemli rol oynamaktadır.

Bazı kuruyemişlerin, yüksek enerji ve sağlıklı yağ içeriğine sahip olduğu, E vitamini, magnezyum, çinko ve selenyum gibi mineraller açısından da zengin olduğu gözlemlenmiştir. Kavurma ve tuzlama işlemleri bazı vitamin ve antioksidan gibi besin öğelerinde kayıplara yol açabilmektedir. Düzenli ve dengeli kuruyemiş tüketimi, kardiyovasküler sağlık, lipid dengesi ve metabolik denge açısından fayda sağlayabilir.

Sonuç olarak, kabuklu kuruyemişler, besin değeri yüksek ve sağlık açısından önemli gıdalardır. İşleme ve depolama koşullarının dikkatli seçilmesi

besin içeriklerinin korunması yönünden önemlidir. Bu çalışma ile kuruyemişlerin beslenmede nasıl değerlendirilebileceği ve sağlık üzerindeki olumlu katkılarıyla ileri düzeydeki bilimsel çalışmalara ışık tutacağını düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Kabuklu kuruyemiş, besin içeriği, antioksidan, biyoaktif bileşenler, sağlık.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Türkiye’deki Yaygın Dizi Temaları (mafya): Giddens’in Yapılaşma Teorisi Açısından İncelenmesi

Cansev SİNEM SAKİN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Sosyoloji ABD.

Türk televizyonları ve dijital platformlarında yayınlayan dizilerde oyuncular değişse de seçilen temaların aynı kaldığı görülmektedir. Mafya temasının neden sürekli işlendiğini açıklamak için Anthony Giddens’in yapılaşma teorisine bakmak, dizi sektöründeki mafya temasının yeniden üretimini anlamlandırmada oldukça güçlü kurumsal dayanak sağlayacaktır. Giddens’in yapılaşma kuramı bize gösteriyor ki yapı, hayatın her alanında bulunur ve özneyi şekillendirir. Öte yandan bu seyir, öznenin failliğinin yadsınamayacağını açığa çıkarır. Çünkü yapılaşma sürecinde yapımcı ve senaristler; reyting, RTÜK ve izleyici tepkileri gibi faktörlerin geri bildirimlerini incelemektedir. Yapılan incelemeler sonucunda ortaya çıkardıkları diziler tematik kalıpların tekrarlanmasına neden olduğu söylenebilir. Bu da yapının ikiliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu nitel araştırmanın amacı,

Türkiye’deki yaygın temalardan olan, mafya teması kapsamında, Giddens’in yapılaşma teorisine başvurularak incelenmiştir. Ayrıca George Gerbner’in kültivasyon (ekme ve yetiştirme) kavramı da bireylerin izledikleri dizilerden etkilenecek normlar geliştirdiğini savunmaktadır. Bu bakımdan kültivasyon kavramı araştırmanın konusu olan Türkiye’de yayınlanan mafya temalı diziler referans alındığında, insanlar üzerindeki etkisini açıklamaktadır. İnsanın eylemleri yapıyı inşa etmekte; inşa edilen toplumsal yapıysa insanın eylemlerini yönlendirerek kendi kurduğu düzenin içerisindeki devinime dahil etmektedir. Bundan yola çıkarak araştırmada, sürekli olarak mafya temasına maruz kalmalarının bireyler üzerinde belirli normlar geliştirmesine neden olduğu gösterilmektedir. Bu ideanın gerçekliğini kanıtlamak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından Türk dizileri incelenmiş ve araştırma kapsamında senaristlerin toplumda var olan normlara ve kodlara göre izleyicilere içerik sunduğunu; bu yapısal kaynakların ve sunulan bu içeriklerin izleyicinin her seferinde yeniden maruz kalması sonucunda izleyicinin zihninde pekiştirilerek toplumsal bir gerçeklik oluşturduğu tespit edilmiştir. Dizilerin oyuncu değişse de

temanın değişmeyişi, izleyicide ontolojik güvenlik sağlamaktadır. İzleyicinin yaşadığı bu güven duygusunun senaristlerin yeniden üretimi sürdürmesine yol açtığı belirlenmiştir. Bu araştırma kapsamında daha önce mafya teması ele alınarak pek çok araştırma yapılırsa da Giddens'ın yapılaşma teorisini ele alan bir araştırma henüz yapılmamıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar, sosyal bilimlerde yapılan çalışmalara yardımcı olabilecek niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Giddens, yapılaşma teorisi, Türk dizileri, mafya.

Kablosuz Enerji Transferine Dayalı Elektrikli Araç Şarj Teknolojilerinin Analizi

Deniz ÖNAL¹, Habip Yusuf HASIRCI²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Elektrik Elektronik ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,
Mühendislik Mimarlık Fakültesi.

Küresel enerji dönüşümü süreçleri ve sürdürülebilir ulaşım politikaları doğrultusunda elektrikli araçların yaygınlaşması, şarj altyapılarında yenilikçi ve yüksek verimli çözümlerin geliştirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Günümüzde yaygın olarak kullanılan geleneksel kablolu şarj sistemleri; fiziksel temas gereksinimi, kullanıcı müdahalesine bağımlılık, zamanla oluşan mekanik aşınmalar ve olumsuz hava koşullarında ortaya çıkan güvenlik riskleri gibi önemli operasyonel sınırlamalar içermektedir. Bu bağlamda kablosuz enerji transferi, enerji iletimini elektromanyetik alanlar vasıtasıyla gerçekleştirerek fiziksel arayüz gereksinimini elimine etmekte ve geleneksel yöntemlere kıyasla operasyonel bir esneklik sunan teknolojik alternatif olarak öne çıkmaktadır. Kablosuz enerji

transferi teknolojisinin kuramsal temelleri, 1890'lı yıllarda Nikola Tesla tarafından gerçekleştirilen rezonans esaslı deneylere dayanmaktadır. Ancak bu yaklaşım, dönemin teknik yetersizlikleri ve düşük verimlilik sorunları nedeniyle uzun süre teorik düzeyde kalmıştır. 2000'li yıllardan itibaren güç elektroniği ve malzeme bilimindeki ilerlemeler, özellikle endüktif güç aktarımı ve manyetik rezonans kuplajı yöntemlerini modernize ederek kablosuz enerji transferi sistemlerini ticari bir gerçekliğe dönüştürmüştür. Güncel elektrikli araçların uygulamalarında kullanılan kablosuz şarj sistemleri, temel olarak verici ve alıcı bobinler arasındaki manyetik akı değişimine dayanan endüktif kuplaj prensibiyle çalışmaktadır. Bu sistemler, kullanım senaryolarına göre aracın park halindeyken şarj edildiği statik ve seyir halindeyken enerji transferine imkan tanıyan dinamik şarj olmak üzere iki ana kategoriye ayrılmaktadır. Kablosuz çözümler; tam otomasyon uyumluluğu, yüksek kullanıcı konforu ve çevresel faktörlerden izole çalışma gibi avantajlar sunsa da enerji verimliliği optimizasyonu, bobinler arası hizalama hassasiyeti, elektromanyetik girişim ve yüksek kurulum maliyetleri gibi kritik teknik zorluklar halen geliştirilmeye muhtaçtır. Bu çalışmada, kablosuz enerji transferi tabanlı şarj teknolojileri

teknik parametreler ışığında kapsamlı bir analize tabi tutularak, mevcut mühendislik engelleri ve geleceğin otonom ulaşım ekosistemindeki rolleri değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kablosuz enerji transferi, elektrikli araçlar, endüktif güç aktarımı, dinamik şarj, sürdürülebilir ulaşım.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

İlkokul Rehberlik Servislerinde Akran Zorbalığı ile Mücadeleye Yönelik Kullanılan Kitapların İncelenmesi

Dilber Türkmen^{1*}, Lütfiye Coşkun²,
¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Temel Eğitim ABD.

² Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi Kilisli
Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi.

Araştırmalar zorbalığın çocuklar üzerinde ciddi zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal sorunlara yol açtığını zorbalığa maruz kalan çocukların kaygı, öfke, korku, çaresizlik, değersizlik, yalnızlık gibi olumsuz duyguları yoğun olarak yaşadığını ortaya koymuştur. Günümüz çocuklarının karşı karşıya kaldığı önemli sosyal sorunlardan biri olan akran zorbalığının çocuk kitapları vasıtasıyla ele alınarak çocuklara erken yaşlarda farkındalık kazandırılması mümkündür. Çocuklara yönelik yazılmış ve akran zorbalığını çok boyutlu bir şekilde ele alan edebî eserlerin, çocukların sosyal-duygusal gelişimlerini destekleme ve istendik davranışları kazandırma açısından önemli bir işlevi bulunmaktadır. Çocukların dünyasına doğrudan hitap eden hikâyeler, onlara empati

kurma, çözüm üretme ve zorbalıkla başa çıkmayı öğretmek için güçlü bir araçtır. Çocuk kitaplarında akran zorbalığının tüm süreçleriyle yer almasının zorbalıkla mücadele açısından önemli olduğu üzerinde durulmakta ve çocukların kitaplar aracılığıyla harekete geçirilerek zorbalık hakkında daha bilinçli olması sağlanabileceği vurgulanmaktadır. Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde çocuk kitaplarında yer alan akran zorbalığını ortaya koymaya yönelik sınırlı sayıda çalışmanın gerçekleştirildiği ve çalışmalarda incelenen kitapların belli ölçütlere göre seçildiği görülmektedir. Mevcut çalışmada ise incelenen kitapların okul rehberlik servisi birimi tarafından önerilmesi bakımından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacı ilkökul rehberlik servislerinde akran zorbalığını önlemeye yönelik olarak kullanılan kitapların incelenmesidir. Bu çalışmada çocuk kitaplarında akran zorbalığının nasıl ele alındığını belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Çalışmada materyal olarak incelenen eserlerde; zorbalık türlerinin dağılımı nasıldır, zorbalığı gerçekleştiren ve zorbalığa uğrayan çocukların

kişilik özellikleri nasıldır, zorbalığa uğrayan çocukların mücadele etme stratejileri nelerdir? sorularına cevap aranmıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda ilkokul çocuklarına akran zorbalığı ile mücadele etmeleri hususunda rehberlik sağlayacak nitelikli kitapların seçilmesine dikkat edilmesi önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: Akran zorbalığı, zorbalık türleri, zorbalıkla mücadele, çocuk kitapları

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Somatik Sermayeden Öz- Optimizasyona: Kilis'teki Fitness ve Pilates Salonlarında Beden Pratiklerinin Nitel Bir Analizi

Efekan ÇEVİK

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Sosyoloji ABD.

Wacquant'ın somatik sermaye kavramı, aslında bedene oldukça farklı bir kapıdan girer: beden burada yalnızca biyolojik bir nesne değil, biriktirilip vitrine çıkarılabilen bir sermaye biçimidir. Neoliberal yönetimsellik bu tabloyu daha da sertleştirmiştir; birey artık kendi bedeninden, görünümünden, sağlığından tek başına sorumlu tutulmakta ve buna göre yargılanmaktadır. Fitness ve pilates salonları, tam da bu gerilimin somutlaştığı mekânlardır. Hem somatik sermayenin işlendiği hem de kimliğin ve sosyal konumun her gün yeniden tartışmaya açıldığı yerler olarak karışımıza çıkmaktadır.

Çalışma, Kilis ilindeki fitness ve pilates salonlarını mercek altına almıştır. Beden pratikleri, katılımcıların bedenleriyle kurdukları ilişki ve öz-optimizasyon süreçleri sosyolojik bir gözle okunmaya çalışılmıştır. Teorik zemin

Wacquant'ın somatik sermaye kavramsallaştırması ve neoliberal öznellik yazını üzerine kurulmuştur. Yöntem olarak fenomenolojik bir desen tercih edilmiştir; şunu da belirtmek gerekir ki bu tercih, yaşanmış deneyimi ön plana almak için bilinçli bir karardır. Farklı yaş, meslek ve cinsiyetten (15) kişiyle yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Veriler tematik analizle işlenmiştir.

Peki bulgular ne söylüyor? Katılımcıların salona salt sağlık kaygısıyla gitmediği anlaşılmıştır. Beğenilme isteği, sosyal onay arayışı, çevrenin beklentilerine bir yanıt verme zorunluluğu bunların hepsi, iç içe geçmiş biçimde, motivasyonların içinde kendine yer bulmaktadır. Ama araştırmanın en çarpıcı bulgusu başka bir yerde ortaya çıkmıştır. Öz-optimizasyon söyleminin Kilis'te bambaşka bir hal aldığı tespit edilmiştir. Büyükşehirlerde beden pratiği çoğunlukla performans ve estetik üzerinden okunmaktadır; oysa burada mahalle baskısı vardır, yakın çevre her şeyi bilmektedir, enformel denetim mekanizmaları sessiz sedasız işlemektedir. Yani somatik sermaye birikimi aslında çok da evrensel bir süreç değil yerel habitus, onu içeriden şekillendirmektedir.

Beden sosyolojisi yazınının büyükşehir merkezli yapısı, taşra deneyimlerini görünmez kılmaktadır. Türkiye'de beden, mekân ve neoliberal öznellik ilişkisi ağırlıklı olarak metropol bağlamında ele alınmıştır. Bu çalışma ise söz konusu odağı taşraya kaydırarak alana özgün bir katkı sunmayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden sosyolojisi, somatik sermaye, öz-optimizasyon, fenomenoloji, taşra sosyolojisi.

Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi ve Endüstriyel Pazarlama Stratejilerinin Uyumlaştırılması

Elif Nevruz BİÇER

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, İşletme ABD.

Bu çalışma, yeşil tedarik zinciri yönetimi ile endüstriyel pazarlama stratejilerinin uyumlaştırılmasını sürdürülebilirlik ve rekabet avantajı çerçevesinde ele almaktadır. Küresel ölçekte artan çevresel sorunlar, doğal kaynakların azalması, yasal düzenlemeler ve tüketici beklentilerindeki değişim, işletmeleri tüm faaliyetlerini çevresel duyarlılık temelinde yeniden yapılandırmaya zorlamaktadır. Bu bağlamda yeşil tedarik zinciri yönetimi, tedarikten üretime, dağıtımdan geri dönüşüme kadar uzanan süreçlerde çevresel etkilerin azaltılmasını hedefleyen bütüncül bir yönetim yaklaşımı olarak önem kazanmaktadır.

Yeşil tedarik zinciri yönetimi; yeşil satın alma, çevre dostu üretim, sürdürülebilir dağıtım, çevreci paketleme ve tersine lojistik gibi temel faaliyetleri kapsamaktadır. Bu faaliyetler, enerji ve kaynak kullanımının azaltılması, atık yönetiminin

iyileştirilmesi, geri dönüşüm ve yeniden kullanım süreçlerinin etkinleştirilmesi gibi uygulamalarla işletmelerin çevresel performansını artırmaktadır. Aynı zamanda maliyetlerin düşürülmesi, verimliliğin artırılması ve kurumsal itibarın güçlendirilmesi gibi ekonomik ve stratejik faydalar da sağlamaktadır.

Çalışmada ayrıca yeşil tedarik zinciri yönetiminin tarihsel gelişimi ele alınmakta ve bu yaklaşımın ortaya çıkmasında etkili olan temel faktörler incelenmektedir. Çevre kirliliğinin önlenmesi, doğal kaynakların korunması, sürdürülebilir kalkınma hedefleri, eko-verimlilik, yasal yükümlülükler ve müşteri talepleri, işletmeleri yeşil uygulamalara yönlendiren başlıca unsurlar arasında yer almaktadır. Bu faktörler, işletmelerin yalnızca çevresel sorumluluklarını yerine getirmelerini değil, aynı zamanda uzun vadeli rekabet avantajı elde etmelerini de mümkün kılmaktadır.

Bununla birlikte, yeşil tedarik zinciri yönetimi ile pazarlama stratejilerinin uyumlaştırılması, işletmelerin sürdürülebilirlik odaklı bir değer yaratma süreci geliştirmelerini sağlamaktadır. Ürün tasarımı, fiyatlandırma, dağıtım ve tutundurma faaliyetlerinin çevresel kriterlere göre yeniden düzenlenmesi, işletmelerin pazardaki

konumunu güçlendirmekte ve müşteri sadakatini artırmaktadır. Sonuç olarak, yeşil tedarik zinciri yönetimi ve pazarlama stratejilerinin entegrasyonu, işletmelerin hem çevresel performanslarını iyileştirmelerine hem de sürdürülebilir rekabet üstünlüğü elde etmelerine katkı sağlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Yeşil tedarik zinciri yönetimi, sürdürülebilirlik, endüstriyel pazarlama, rekabet avantajı, çevresel performans.

William Shakespeare’ın Hamlet ve Necip Fazıl Kısakürek’in Bir Adam Yaratmak Adlı Tiyatro Eserlerinde “Hamlet ve Hüsrev” Karakterlerinin Varoluşsal Sancıları

Emine GÜLER ÖZKAN¹, Gülten SİLİNDİR
KERETLİ²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi.

İngiliz edebiyatının en bilinen tragedyalarından 1600 ile 1601 yılları arasında William Shakespeare tarafından kaleme alınan *Hamlet*, konusu Danimarka’da geçen tragedya, Hamlet’in annesiyle evlenen amcası Claudius’un Hamlet’in babasını öldürdükten sonra tahta geçtiği ve oyun boyunca Hamlet’in babasının intikamını almaya çalıştığı bir intikam tragedyasıdır. Oyun boyunca Hamlet’in hayalet olarak sahnede görünen babası sık sık {Babanın “Alçakça, canavarca öldürülmesinin öcünü al” der}. Hamlet oyun süresince intikam alıp almamakta kararsızlıklar ve kendisiyle çatışmalar yaşar. Bu ruhsal çatışmaların

bir benzerini yaşıyan Hüsrev karakteri de Türk edebiyatının en önemli yazarlarından olan, Necip Fazıl Kısakürek *Bir Adam Yaratmak* adlı tiyatro eserinde kaleme alınmıştır. *Hamlet*'in üzerinden yüzyıllar geçmesine rağmen tiyatro yazarları üzerindeki etkisi bu eser üzerinde kendisini gösterir. Necip Fazıl Kısakürek'in *Bir Adam Yaratmak* adlı tiyatro eseri 1937 yılında yazdığı üç perdelik oyunudur. Oyunun konusu, bir yazarın büyük ruhsal çilesini ve kendisiyle çatışması *Hüsrev* üzerinden anlatılır. Eserde oyun içinde oyun yazılır, Hüsrev'in ölüm korkusuyla yazdığı tiyatro anlatılır. Yazar olan Hüsrev, babasının incir ağacında intihar etmesinden sonra büyük bir yalnızlık hissender ve yaşamının verdiği varoluşsal bir kaygı duymaya başlar. Hüsrev, incir ağacının gölgesinde, sık sık intihar etme isteği duyar fakat ölüm korkusu, bunu gerçekleştirmesine izin vermez. Bu çelişki, büyüyerek Hüsrev'i delilik noktasına getirir. Sonunda yakın dostları tarafından tımarhaneye kapatılır. Hüsrev sanatı ve hayatı iç içe geçen aydın bir kişidir fakat yaşananlar karşısında çaresiz kalır. Bu iki eser karşılaştırıldığında *Hamlet* ve *Hüsrev*'in birbirine olan benzerlikleriyle birlikte oyundaki farklılıklarda incelenir.

Shakespeare'in *Hamlet* ve Necip Fazıl Kısakürek'in *Bir Adam Yaratmak* tiyatro

eserlerindeki benzerlikler, varoluşsal bir düzlemde *Hamlet* ve *Hüsrev* üzerinden anlatılacaktır. Araştırmanın amacı, Shakespeare'in *Hamlet* tragedyası ve Kısakürek'in *Bir Adam Yaratmak* psikolojik dram oyunun *Hamlet* ve *Hüsrev* karakterleri üzerinden varoluşsal sancıları ele alınarak bilimsel bir araştırmayla Türk edebiyatına katkıda bulunmaktır. *Hamlet* ve *Hüsrev* karakterlerinin içsel çelişkileri, kader ve ölüm karşısındaki çaresizlikleri, hayata tutunma arzularındaki varoluş ve hayatlarındaki egzistansiyalist kaygıların aldıkları kararları nasıl etkilediği ve yön verdiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hamlet, Hüsrev, Varoluşçuluk, İnsan Psikolojisi, Dram

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Gazzâlî'nin Bâtınîleri Eleştirisi ve Kur'ân Tefsirinde Zâhir-Bâtın Dengesi

Emine ÖZTAŞ¹, Halil ALDEMİR²

¹ Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri ABD.

² Prof. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İlahiyat
Fakültesi.

Büyük Selçuklu Devleti'nin siyasi istikrarını ve toplumsal dokusunu ciddi şekilde tehdit eden Bâtınî hareketlerle mücadele etmek, yalnızca askerî müdahalelerle netice alınabilecek bir mesele değildir. Zira bu akım, gücünü son derece köklü ve sistemli bir ideolojik-düşünsel temelden almaktadır. Bu noktada, bir düşüncenin ancak karşı bir düşünceyle çürütülebileceği gerçeğinden hareketle, devletin bekası için yürütülen mücadelenin askerî sahanın yanı sıra fikrî zeminde de tahkim edilmesi bir zorunluluk arz etmiştir. Bu stratejik gerekliliğin bir neticesi olarak, dönemin en yüksek ilmi otoritesi konumundaki Nizamiye Medresesi'nin baş müderrisi olan Gazzâlî, Bâtınî görüşlerin teorik temellerini sarsmak ve Ehl-i Sünnet dairesinde tutarlı bir reddiye geliştirmek üzere vazifelendirilmiştir. Bâtınî yorum

geleneğinde Kur'ân ayetlerinin zâhiri anlamı çoğu zaman ikinci plana bırakılmakta, ayetlerin asıl anlamının bâtînî ve gizli manalarda bulunduğu kabul edilmektedir. Bu düşünce, Kur'ân'ın hakiki bilgisinin yalnızca seçilmiş kişiler ve masum imamlar tarafından kavranabileceğini savunur. Gazzâlî, ayetlerin keyfî biçimde gizli anlamlara indirgenmesini eleştirerek, söz konusu yaklaşımın Kur'ân'ın anlam dünyasını muğlaklaştırdığını vurgular. Ona göre, Kur'ân'ın bazı ayetlerinde derin anlamlar bulunabilir fakat bu durum ayetlerin zâhir anlamının göz ardı edilmesini gerekli kılmaz. Kur'ân tefsirinde temel ilke, zâhir ve bâtın anlamlarını dengeli ve tamamlayıcı bir bütünlük içerisinde değerlendirmektir. Gazzâlî'nin temel amacı, Bâtınîliğin gizemli ve yıkıcı iddialarına karşı Ehl-i sünnet çerçevesinde güçlü bir reddiye geliştirerek hem doğru dînî anlayışı savunmak hem de devletin otoritesini desteklemektir. Gazzâlî'nin Bâtınî düşünce sisteminin temellerini yıkmak üzere kaleme aldığı eserler, bu düşünce tarzının önemli ölçüde zayıflamasını sağlamıştır. Bu çalışmanın amacı, Gazzâlî'nin Kur'ân yorum anlayışını Bâtınîlerin yorum geleneğiyle karşılaştırarak onun zâhir-bâtın dengesi konusundaki anlayışını ortaya koymaktır. Bu doğrultuda Gazzâlî'nin Bâtınî yorumlara yönelttiği eleştiriler ile Kur'ân yorumlarında yer

verdiği işârî anlamlar arasındaki ilişki incelenerek onun yorum yöntemi değerlendirilmektedir. Araştırmada Gazzâlî'nin konuyla ilgili *Cevâhiru'l-Kur'ân*, *Fedâihu'l-Bâtıniyye*, *Kavâsimu'l-Bâtıniyye* ve *Mışkâtü'l-Envâr* eserleri başta olmak üzere ilgili kaynaklardan faydalanılarak Bâtınî yorum anlayışı ile Gazzâlî'nin yaklaşımı karşılaştırmalı analiz yöntemi ile ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Gazzâlî, bâtınîlik, zâhir-bâtın dengesi, işârî yorum.

*bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Rüzgar Enerjisi Güç Sistemleri

Engin Dursun

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Elektrik Elektronik ABD.

Rüzgâr enerjisi, artan enerji talebi ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda yenilenebilir enerji kaynakları arasında önemli bir yer edinmiştir. Son yıllarda kurulu gücü hızla artan rüzgâr enerji santralleri, elektrik üretiminde fosil yakıtlara olan bağımlılığın azaltılmasında kritik rol oynamaktadır. Ancak rüzgâr enerjisinin doğası gereği değişken ve kesintili olması, elektrik güç sistemleri üzerinde çeşitli teknik etkiler ortaya çıkarmaktadır.

Rüzgâr enerjisi güç sistemlerinin elektrik şebekesine entegrasyonu ele alınmış ve bu entegrasyonun sistem kararlılığı, güç kalitesi ve işletme güvenilirliği üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Araştırmanın amacı, rüzgâr enerji santrallerinin güç sistemlerine olan etkilerini ortaya koymak ve bu sistemlerin daha etkin işletilmesine yönelik yaklaşımları incelemektir. Bu doğrultuda literatür taraması yöntemi kullanılmış ve özellikle rüzgâr enerjisinin

kesintili üretim yapısı nedeniyle oluşan güç dengesizlikleri analiz edilmiştir.

Yapılan analizler doğrultusunda yüksek oranlarda rüzgâr enerjisi entegrasyonunun frekans kontrolü ve gerilim regülasyonu üzerinde önemli etkiler oluşturduğunu göstermiştir. Rüzgâr enerjisinin ani üretim değişimlerine bağlı olarak üretim-tüketim dengesinin bozulduğu ve bu durumun sistem frekansında sapmalara neden olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, rüzgâr enerji sistemlerinde geleneksel senkron jeneratörlerde bulunan doğal ataletin (inertia) bulunmamasının, frekans kararlılığını olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Klasik kontrol yöntemlerinin rüzgâr enerjisinin elektrik üretimi içindeki payının yüksek olduğu durumlarda frekans sapmalarını yeterince sınırlayamadığı, buna karşılık gelişmiş kontrol yaklaşımlarının sistem kararlılığını artırmada daha etkili olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, rüzgâr enerjisi güç sistemlerinin güvenilir ve sürdürülebilir şekilde işletilebilmesi için gelişmiş şebeke yönetimi stratejilerinin uygulanması gerekmektedir. Özellikle enerji depolama sistemleri, akıllı şebeke uygulamaları ve gelişmiş kontrol algoritmalarının birlikte kullanılması, rüzgâr enerjisinin güç sistemlerine

entegrasyonunda karşılaşılan teknik sorunların azaltılmasına katkı sağlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Rüzgâr enerjisi, güç sistemleri, şebeke entegrasyonu, frekans kontrolü, sistem kararlılığı, enerji depolama, yenilenebilir enerji

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Afrin’de Yaşayan Suriyeli Öğrencilerin Türkçeye İlişkin Metaforik Algıları

Eray GELMEZ

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Orta Doğu ve Göç Araştırmaları ABD.

Yabancı dil öğretimi süreci bir ihtiyaç doğrultusunda gerçekleşir ve ana dili öğretiminden farklı birtakım uygulamaları bünyesinde barındırır. Son yıllarda dünya kamuoyunda Türkiye’ye, Türkçeye ve Türk kültürüne yönelik ilginin artması Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik hem uygulama sahasındaki hem akademik düzeydeki çalışmaların hız kazanmasını sağlamıştır. Yapılan akademik düzeydeki çalışmalarda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlardan birisi olarak hedef kitlenin özelliklerine yer verilmeyişi gösterilmiştir. Alan yazınında yer alan bu sorunun çözümüne katkı sunmak için yapılan bu çalışmanın amacı; Afrin’de yaşayan ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçeye ilişkin düşüncelerini nasıl kavramsallaştırdıklarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymaktır. Araştırma, Gaziantep Üniversitesine bağlı olarak

Afrin’de kurulan eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 26 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışma verileri araştırmacı tarafından hazırlanan, alınan uzman görüşleri doğrultusunda son şekli verilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Hazırlanan formda katılımcılara cinsiyetleri, yaşları ve dil düzeylerinin yanında Türkçe ile ilk olarak nasıl karşılaştıkları, niçin Türkçe öğrenmeye karar verdikleri sorulmuş; katılımcıların Türkçeye ilişkin zihinlerinde geliştirdikleri metaforları belirlemek amacıyla “Türkçe... gibidir. Çünkü...” ifadesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular içerik analizi yöntemi ile analiz edilip yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda Afrin Eğitim Fakültesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe ile ilk kez Türk dizi ve filmleri, lisedeki Türkçe dersleri, fakültedeki Türkçe dersleri, Türkçe müzikler aracılığıyla karşılaştıkları; iş imkânı sağlayacağı, Türkiye’ye yerleşmeyi düşündükleri, lisansüstü eğitimlerine Türkiye’de devam etmek istedikleri ve kendilerini geliştirmek için Türkçe öğrendikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin Türkçeye ilişkin geliştirdikleri metaforlar ise iş fırsatları, doğa, ahenk, psikolojik etki, Türkçenin tarihî ve coğrafi derinliği, diller arası etkileşim kategorileri altında toplanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu

bilim yaklaşımına göre desenlenen bu araştırma, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin hedef dile ilişkin algılarının tespit edilmesi bakımından önemlidir.

Anahtar kelimeler: Dil, ana dili, yabancı dil, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, metafor.

Endüstri 4.0'ın B2B Müşteri İlişkileri Yönetimi: Fırsatlar ve Zorluklar

Esmâ ÖZDEMİR

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, İşletme ABD.

Endüstri 4.0, üretimden pazarlamaya kadar tüm iş süreçlerinde dijital teknolojilerin entegrasyonu ile işletmeler arası (B2B) pazarlamayı köklü biçimde dönüştürmektedir. Büyük veri, yapay zekâ, nesnelerin interneti (IoT), veri analitiği, tahmine dayalı pazarlama, artırılmış ve sanal gerçeklik ile çok kanallı pazarlama gibi teknolojiler; işletmelerin müşteri ilişkilerini yönetme biçimlerini yeniden şekillendirerek daha veriye dayalı, hızlı ve kişiselleştirilmiş bir yapıya dönüştürmektedir. Bu dönüşüm sayesinde firmalar, müşteri ihtiyaçlarını daha doğru analiz edebilmekte, gerçek zamanlı iletişim kurabilmekte ve değişen pazar koşullarına daha hızlı uyum sağlayabilmektedir.

B2B pazarlamada müşteri ilişkileri, genellikle uzun vadeli ve yüksek hacimli işlemlere dayandığından, Endüstri 4.0 teknolojileri bu ilişkilerin daha etkin ve sürdürülebilir yönetilmesine önemli katkılar sunmaktadır.

Özellikle veri analitiği ve yapay zekâ destekli sistemler, müşteri davranışlarını öngörme, talep tahmini yapma ve stratejik karar alma süreçlerini iyileştirirken; IoT tabanlı çözümler, üretim ve lojistik süreçlerinin anlık olarak izlenmesini ve optimize edilmesini mümkün kılmaktadır. Ayrıca artırılmış ve sanal gerçeklik uygulamaları, ürün ve hizmetlerin daha etkili tanıtımını sağlayarak müşteri deneyimini zenginleştirmekte ve satın alma karar süreçlerini desteklemektedir.

Bununla birlikte, dijital dönüşüm süreci çeşitli zorlukları da beraberinde getirmektedir. Veri güvenliği ve gizlilik riskleri, artan siber tehditler karşısında işletmeleri daha kırılgan hâle getirebilmekte; yüksek teknoloji yatırımı maliyetleri ve adaptasyon sorunları özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler için önemli engeller oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra, nitelikli insan kaynağı eksikliği, dijital yetkinliklerin yetersizliği ve sistem entegrasyonu problemleri, dönüşüm sürecinin etkinliğini sınırlayabilmektedir. Ayrıca yapay zekâ ve büyük veri kullanımıyla ilgili etik sorunlar ve müşteri güveninde oluşabilecek zedelenmeler de dikkatle yönetilmesi gereken konular arasında yer almaktadır.

Sonuç olarak, Endüstri 4.0 B2B müşteri ilişkileri yönetiminde önemli fırsatlar sunarken, beraberinde getirdiği risk ve zorlukların da bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir. İşletmelerin bu süreci yalnızca teknolojik bir dönüşüm olarak değil; stratejik planlama, güçlü veri yönetimi ve nitelikli insan kaynağı ile desteklenen kapsamlı bir değişim süreci olarak değerlendirmeleri büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, gelecekte B2B pazarlamanın daha entegre, öngörülebilir ve müşteri odaklı bir yapıya evrileceği öngörülmektedir.

Bu alışma, özet bildiri olarak sunulmak üzere hazırlanmış olup, araştırma bulgularının ilgili sempozyumda sözlü bildiri olarak sunulması planlanmaktadır.

Doğal ve Sentetik Kafein: Gıda Endüstrisinde Karşılaştırma

Esra KAHVECİ¹, Zehra GÖKÇE²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Moleküler Biyoloji ve Genetik ABD.

²Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Yusuf Şerefoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi.

Kafein (1,3,7-trimetilksantin), kahve ve çay başta olmak üzere birçok gıda ve içecek ürününde bulunan yaygın bir bitkisel alkaloiddir. Kafein, merkezi sinir sistemi üzerindeki uyarıcı etkileri nedeniyle hem gıda hem de farmasötik alanlarda geniş kullanım alanına sahiptir. Önemli bir biyoaktif bileşik olan kafein hem doğal hem de sentetik kaynaklardan elde edilebilmektedir. Doğal kafein kahve, çay, kakao ve guarana gibi bitkilerden ekstraksiyon yoluyla elde edilirken, sentetik kafein kimyasal sentez yöntemleriyle laboratuvar ortamında üretilmektedir. Her iki form kimyasal olarak aynıdır ve insan vücudu üzerindeki fizyolojik etkileri büyük ölçüde benzerdir. Bu çalışmada doğal ve sentetik kafeinin üretimleri, kimyasal yapıları, biyoyararlanımları ve tüketici algısı açısından karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Doğal kafein genellikle süperkritik CO₂ veya çözücü ekstraksiyonu ile elde edilirken, sentetik kafein çoğunlukla üre ve ksantin türevlerinden kimyasal reaksiyonlarıyla üretilmektedir. Bu üretim süreçleri maliyet, çevresel etki ve üretim standardizasyonu açısından farklılık göstermektedir. Doğal kafein, bitkisel kaynaklarda diğer biyoaktif bileşenlerle birlikte bulunduğu için biyolojik etkileri daha kompleks bir yapı gösterebilir. “Doğal” etiketine yönelik artan tüketici talebi ile de doğal kaynaklı kafein kullanımı desteklenmektedir. Buna karşılık, sentetik kafein genellikle saf formda elde edilmekte ve standart dozajlarda kullanılmaktadır. Sentetik kafein özellikle enerji içecekleri, gazlı içecekler ve sporcu takviyelerinde daha yaygın olarak tercih edilmektedir. Üretim tercihi genellikle maliyet, ürün standardizasyonu ve tüketici algısına bağlı olarak değişmektedir.

Sonuç olarak, doğal ve sentetik kafein arasında kimyasal ve fizyolojik açıdan belirgin bir fark bulunmamakla birlikte, tüketici tercihleri, maliyet ve ürün konumlandırması gibi faktörler gıda endüstrisinde kullanım seçimlerini etkilemektedir. Gelecekte sürdürülebilir üretim, doğal kafein kullanımının artırması ve bu yönde bilimsel çalışmaların desteklenmesiyle doğal kafein kaynaklarına yönelimin artacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kahve, doğal kafein, sentetik kafein, besin biyokimyası, gıda endüstrisi.

*bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Var Olmak mı, Değer Görmek mi? Sartre ve Honneth Perspektifinden Bir Analiz

Esvet AKYOL

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Felsefe ABD.

Çağdaş toplumda bireyin varlığı giderek artan bir biçimde görünürlük üzerinden tanımlanmaktadır. Bu durumda ise birey, iletişim imkanları dairesinde sürekli görünür olma yönünde teşvik edilmektedir. Oysaki görünürlük tanınmanın bir ön koşulu olması dolayısıyla bireyin kendini anlamlı ve değerli kılan bir yapı olarak güvence altına alma konusunda yetersizdir. Bu çalışma, söz konusu bu yetersizliği felsefî bir çerçevede tartışarak görünürlük ile tanınma arasındaki ayrımı bir karşıtlık olarak değil koşulluk ve tamamlayıcılık olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda ilk olarak Jean-Paul Sartre'ın ontolojik yaklaşımına başvurulmuştur. Öyle ki Sartre'ın kendinde varlık ve kendisi için varlık ayrımı, bireyin özgür ve kendini kuran bir varlık olarak konumunu temellendirmektedir. Ancak bu temellendirme, “başkasının bakışı” ile karşılaşma anında kırılan

bir hale gelmektedir. Dolayısıyla birey, başkasının bakışı altında kendini nesneleşmiş bir varlık olarak deneyimlemesiyle baş başadır. Başka bir anlatımla birey yani kendisi için varlık, kendinde varlığa indirgenme riskiyle karşı karşıyadır. Buna binaen özellikle utanç deneyimi, bireyin kendisini başkasının bakışında fark ettiği an olarak görünürlüğü aynı zamanda bir indirgenme biçimi olduğuna örnektir. Nitekim bu tespit, bireylerarası ilişkinin yapısına dair daha kapsamlı bir sorgulamayı zorunlu kılmaktadır. Başkalarıyla ilişki yalnızca nesneleşme ve gerilimden mi ibarettir, yoksa bireyin değerli bir özne olarak kurulmasına imkân veren başka bir çerçevede mümkün müdür? İşte bu noktada Axel Honneth'in tanınma kuramı devreye girerek yeni bir perspektifle bu soruya cevap niteliği taşımaktadır. Honneth'e göre bireyin kimliği ve özsaygısı, sevgi, haklar ve toplumsal saygı biçimlerinde gerçekleşen tanınma ilişkileri aracılığıyla kurulmaktadır. Bu anlamda tanınma, bireyin yalnızca görünür olmasını değil, aynı zamanda değerli bir varlık olarak kabul edilmesini mümkün kılan bir süreçtir. Ancak bu süreç her zaman geçerli olmamakla birlikte tanınmanın yokluğu ya da eksikliğinde bireysel ve toplumsal düzeyde çatışmaların temel kaynağına öncülük etmesi söz konusudur. Bu bağlamda tanınma, görünürlüğü

aşılması değil; onun dönüşerek anlam ve değer kazanmasını sağlayan bir süreç olarak değerlendirilmelidir. Bununla birlikte çalışmada nitel bir araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve karşılaştırmalı felsefi analiz yöntemine başvurulmuştur. Böylelikle bu çalışma, görünürlüğün bireyi yalnızca açığa çıkaran yüzeysel bir işlev gördüğünü buna karşılık tanınmanın ise bireyin varoluşuna anlam ve değer kazandıran temel bir koşul olduğunu savunmaktadır. Bu çerçevede görünürlük ile tanınma arasındaki ilişki, indirgenemez bir gerilim ve karşılıklı bağımlılık içinde düşünülmelidir.

Anahtar Kelimeler; Varoluş, görünürlük, tanınma, özgürlük.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin Okul Öncesi Eğitimde Uygulanabilirliği: Öğretmen Görüşlerine Dayalı Bir İnceleme

Ezgi Türkmen ÇİFTÇİ¹, Alper YETKİNER²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Eğitim Bilimler ABD.

² Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli
Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi.

Okul öncesi eğitim programları çocukların farklı gelişim alanlarını destekleyen önemli bir yapı sunmaktadır. Türkiye’de okul öncesi eğitim programları, değişen eğitim anlayışları doğrultusunda geliştirilmiş; özellikle yapılandırmacı yaklaşım ve çocuk merkezli anlayış temel alınmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ise eğitimi yalnızca bilgi aktarımı olarak ele almayan; beceri, değer ve eğilim temelli bütüncül bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, modelin okul öncesi eğitimdeki uygulamalarının anlaşılmasında öğretmen görüşleri önemli bir veri kaynağıdır.

Bu bağlamda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin okul öncesi eğitimde uygulanabilirliği ve buna ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi

araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Bu araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin uygulanabilirliği incelendiğinden durum çalışması tercih edilmiştir. Bu araştırmada amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmış ve bu yöntem kapsamında ise ölçüt örnekleme tercih edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin uygulanabilirliği ile ilgili görüşleri incelendiğinden ölçüt olarak okul öncesi öğretmenlerinin mevcut yeni eğitim programını kullanıyor olmaları esas alınmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 29 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla, tamamen gönüllülük esaslı olacak biçimde online form üzerinden toplanmıştır. Katılımcıların formu yanıtlama süresi ortalama 15 dakika olarak belirlenmiştir.

Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş; veriler kodlanarak temalar oluşturulmuş ve bulgular temalar çerçevesinde açıklanmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde, program kapsamında değerler eğitimi ve beceri gelişimine

yer verildiği belirlenmiştir. Programın uygulanmasına ilişkin bulgular, sınıf mevcutlarının görece yüksek olduğunu ve bu durumun uygulama süreçlerinde zaman zaman güçlükler oluşturduğunu göstermektedir. Hizmet içi eğitimlerin niteliği ve uygulama boyutuna ilişkin sınırlılıkların bulunduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar, programın 21. yüzyıl becerilerini içerdiğini ve çocuk merkezli, bütüncül bir yaklaşımı benimsediğini ifade etmiştir. Bununla birlikte, programın bazı bileşenlerinin karmaşık olarak algılandığı ve kullanılan dilin yer yer anlaşılabilirliği zorlaştırdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, okul öncesi eğitim, öğretmen görüşleri, eğitim programı.

Tehâfüt, El-Munkız ve Mişkât Bağlamında Gazâlî’de Felsefe

Fatih ALPER¹, Ayhan ÖZTAŞ²

¹ Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,
İlahiyat Fakültesi,

Bu çalışma, Gazâlî’nin eserlerindeki dil ve üslup farklılaşmasını onun felsefeye bakışını ortaya koymak için ele almaktadır. Gazâlî; muhatap kitleyi dikkate alarak Tehâfüt’te rasyonel ve diyalektik bir üslup, el-Munkız’da kendi düşünsel krizini ve hakikat arayışını aktarmak için otobiyografik ve samimi bir anlatım, Mişkât’ta ise okuyucuyu derin tefekküre yönlendirmek amacıyla tasavvufî ve sembolik bir dil kullanmaktadır. Gazâlî’nin hakikati tek bir kalıba hapsetmek yerine, onu muhatabın anlama kapasitesine göre yeniden formüle etmesi hedef kitleye göre değişen bu anlatım biçimlerinin, arka plandaki stratejik tercihlerle tutarlı bir hakikat arayışını ortaya koyduğunu göstermektedir. Çalışmanın önemi, Gazâlî’nin felsefeye yönelik tutumunu, toplumun farklı kesimleri için kaleme aldığı eserleri birlikte değerlendirmek suretiyle

ortaya koymasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı; Gazâlî'nin avâm için nasihat dilini, kelâmcılar için tartışmacı üslubunu ve râsihûn (yüksek ulemâ) için kullandığı felsefe-tasavvuf içerikli dili çözümleyerek, bu çeşitliliğin hakikat arayışına nasıl hizmet ettiğini belirlemektir. Araştırmada, müellifin konuyla ilgili eserlerindeki üslup farklılıkları, doğrudan kendi metinleri üzerinden analiz edilmektedir. Elde edilen bulgulara göre Gazâlî, halk (avam) için dini ve ahlaki sorumlulukları hatırlatan, basit, anlaşılır ve uyarıcı bir dil ile benimsemektedir. Buna karşın, felsefi birikime sahip kitleye yönelik eserlerinde terminolojik derinliği olan, analitik ve sistematik bir üslup kullanarak düşünsel tartışmaları ile birlikte rasyonel ve diyalektik bir teknik bir üslup kullanılır. Manevi yolculukta olan sufiler için ise sembolik, işari bir anlatımı tercih etmektedir. Söz konusu dilsel farklılaşma bir çelişki teşkil etmemekte olup; aksine Gazâlî'nin, hakikati muhatabın idrak seviyesine göre tanzim ederek anlaşılmasını kolaylaştırmayı hedeflediği görülmektedir. Ancak bu üslup çeşitliliği, müellifin felsefeye yönelik nihai tutumunun tespit edilmesinde çeşitli metodolojik problemlere yol açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İmam Gazâli, felsefe, avam-havas, tehâfütü'l-felâsife, üslup

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Demokrat Parti Döneminde Ortaöğretim (Genel Lise)-1950-1960

Fatih MENCELOĞLU

Kilis 7 Aralık Üniversitesi , Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Tarih ABD.

Bu çalışma, Demokrat Parti döneminde (1950–1960) Türkiye’de ortaöğretimin alanında gerçekleştirilen eğitim politikalarını ve bu politikaların eğitim sistemi üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Türkiye’de 1950 yılında Demokrat Parti’nin iktidara gelmesi, yalnızca siyasal yaşamda değil, eğitim politikalarında da önemli değişimlerin yaşanmasına yol açmıştır. Bu dönemde eğitim sistemi yeniden ele alınmış ve özellikle ortaöğretimin lise kurumlarının geliştirilmesine yönelik çeşitli düzenlemeler yapılmıştır.

Araştırmada tarihsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında dönemin yabancı uzmanlar tarafından hazırlanan raporları, Hükümet programları, Türkiye Büyük Millet Meclisi tutanakları, dönemin gazeteleri ve konu ile ilgili akademik çalışmalar incelenmiştir. Bu kaynakların değerlendirilmesi sonucunda Demokrat Parti döneminde ortaöğretimin lise

alanında gerçekleştirilen uygulamalar ve bu uygulamaların eğitim sistemi üzerindeki etkileri analiz edilmiştir.

Araştırma bulguları, Demokrat Parti döneminde ortaöğretimin lise kurumlarının sayısında ve öğrenci kapasitesinde önemli artışlar yaşandığını göstermektedir. Eğitim hizmetlerinin ülke geneline yayılması ve daha fazla öğrencinin ortaöğretime erişiminin sağlanması bu dönemin temel hedefleri arasında yer almıştır. Bununla birlikte eğitim politikalarında millî ve manevî değerlerin daha belirgin biçimde vurgulandığı görülmektedir. Aynı dönemde Türkiye'nin uluslararası ilişkilerinde meydana gelen gelişmelere paralel olarak Amerikan eğitim sisteminin bazı unsurlarının Türk eğitim sistemine uyarlanmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Amerikalı eğitim uzmanları tarafından hazırlanan raporlar, özellikle ortaöğretim politikalarının şekillenmesinde etkili olmuştur.

Bununla birlikte liselerin öğrenim süresinin dört yıla çıkarılması ve daha sonra tekrar üç yıla indirilmesi gibi uygulamalar, eğitim politikalarının zaman zaman istikrarsız bir şekilde yürütüldüğünü göstermektedir. Ayrıca öğretmen yetiştirme, okul altyapısı ve müfredat

düzenlemeleri gibi alanlarda çeşitli yapısal sorunların devam ettiği görülmektedir.

Sonuç olarak Demokrat Parti dönemi, Türkiye’de ortaöğretimin niceliksel açıdan geliştiği ancak eğitim politikalarının niteliğine ilişkin tartışmaların yoğun biçimde yaşandığı bir dönem olarak değerlendirilebilir. Bu dönem, Türkiye’de eğitim politikalarının siyasal, toplumsal ve uluslararası gelişmelerle nasıl etkileşim içerisinde şekillendiğini göstermesi bakımından eğitim tarihi açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, ortaöğretim, eğitim politikaları, Türkiye eğitim tarihi

*bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Örgütsel Bağlılığın Bibliyometrik Analiz Yöntemi ile İncelenmesi

Fatma ARSLAN¹, Dr. Öğr. Üyesi Tuba ARSLAN²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Sağlık Yönetimi ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu.

Örgütsel bağlılık kavramı; işletme kültüründe çalışanların örgütsel amaç ve hedeflerine ulaşmak için istek ve beklentileri doğrultusunda örgütte kalma arzusunun tanımlanmasıdır. Örgütsel bağlılık kavramının bibliyometrik analizi, bu alandaki bilimsel üretimin öne çıkan araştırma temalarını, etkili yazarları ve ülkeleri sistematik bir şekilde ortaya koyarak literatürün entelektüel yapısını görünür kılmaktadır. Bu sayede araştırmacılara mevcut bilgi birikimini bütüncül bir perspektifle değerlendirme ve gelecekte odaklanılması gereken araştırma alanlarını belirleme konusunda önemli bir rehber sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı örgütsel bağlılık konusundaki çalışmaların görsel haritalama tekniği ile bibliyometrik analizinin yapılmasıdır. Çalışmada örgütsel bağlılık konusuyla ilgili en çok katkı sağlayan yazarlar,

kurumlar, ülkeler ve öne çıkan anahtar kelimeler ortaya konulmuştur. Ayrıca çalışmalar arasındaki atıf ilişkileri ve iş birlikleri değerlendirilerek literatürün entelektüel yapısı ve bilgi ağları belirlenmiştir. Bu sebeple Web of Science veri tabanı kullanılarak “organizational commitment” anahtar kelimesi araştırılmıştır. Araştırmada 1980-2025 yılları arasında 9973 çalışmanın yayınlandığı tespit edilmiştir. Kelime madenciliği açısından “organizational commitment”, “job satisfaction”, “commitment”, “job performance”, “transformational leadership”, “affective commitment”, “employee engagement”, “work-family conflict”, “organizational citizenship behaviour”, “job insecurity” ve “work environment” başlıklarından oluşan on bir küme tespit edilmiştir. Lambert, Vandenberghe, Morin, Meyer, Rodwell, Cohen, Chambel ve Newman en çok atıf alan yazarlardır. Bibliyometrik eşleştirme analizi açısından en güçlü yazarlar ise Meyer (1993), Meyer (2002), Eisenberger (2001), Colquitt (2013), Meyer (2004) ve Rudolph (2017) güçlü yoğunluklara sahiptirler.

Örgütsel bağıllık konusunu çalışacak kişiler için en önemli yazar, kurum, dergi ve ülkeler belirlenmiş ve temel temalar belirlenmiştir. Analiz sonuçları hem okuyucular hem de politika geliştiriciler için bir rehber hükmündedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel bağıllık, Bibliyometrik analiz, Web of Science, Vosviewer.

İzzet Ulvi'nin Kaleminden Osmanlı Modernleşmesi ve Eski Medeniyette Kadın

GUFRAH ELHAMED

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD.

İzzet Ulvi tarafından Osmanlıca olarak kaleme alınan "Yunan ve Roma Medeniyetinde Kadın" adlı metni Osmanlı fikir dünyası etrafında tematik olarak inceledik. Daha önce günümüz harflerine çevrilmemiş olan bu eserde ele alınan temel konu medeniyet kavramının tanımıdır. Eserde medeniyetin farklı toplumlar ve bilim insanları tarafından nasıl tanımlandığı üzerinde durulmuş ve bir toplumun gelişmişlik düzeyini belirlemede “kadın hakları” ile “kadına verilen değerin” oynadığı merkezi role değinilmiştir. Metinde, Yunan ve Roma medeniyetlerinde kadınların rolü ve daha genel olarak Batı’da kadınların toplumsal statüsü üzerinde durulmaktadır. İzzet Ulvi bu yazısında Batı medeniyetlerinin iddia ettiği endüstri, teknoloji ve maddi ilerleme gibi medeniyet üstünlüklerini inceler. Ayrıca, Batının maddi olarak “geri kalmış” olarak gördüğü Doğu toplumlarını, cömertlik, şefkat ve başkalarına

saygı gibi yüksek ahlakı ve insani değerlere sahip toplumlarla karşılaştırır.

İlk defa Latinize ettiğimiz eserde Osmanlı'nın son döneminde modernleşme çabaları ve hürriyet arayışları içerisinde, gerçek medeniyetin "mihenک taşı"nın kadın olduğu vurgulanmıştır. İzzet Ulvi, kadına duyulan hürmeti ve toplumsal hayattaki yerini, bir milletin gelişmişlik düzeyini belirleyen yegâne sahih işaret olarak kabul eder Metinde, kadın konusunda sadece bir sosyal hak mücadelesi değil, kadının "uygarlık ölçütü" olarak ele alınması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Metinde önemli bir sorun olarak da medeniyeti tarifinin ne kadar müşkil ve karışık olması gösterilmektedir.

İzzet Ulvi'ye göre Osmanlı'nın son dönem modernleşme sürecinde kadın "uygarlık ölçütü" olarak belirlenir. Metin, II. Meşrutiyet'in sağladığı fikri serbestlik ortamında, özellikle Selanik gibi hürriyetçi merkezlerde gelişen düşünsel iklimi yansıtmaları bakımından tarihsel bir belge niteliği taşımaktadır. Eserde kadının toplumsal konumunun bir milletin "medeni" ya da "gayri medeni" olarak değerlendirilmesindeki belirleyici rolü analiz edilmiştir. Yöntem, metin analizi ve nitel araştırma teknikleri kullanılmış; eski "müterakkî", "istibdâd" ve "mihenک taşı" gibi kavramların düşünsel anlamını incelenmiştir.

Metne göre, Batı ve Doğu toplumlarda kadın hakkı, gelişmiş toplum tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Medeniyet, Kadın Hakları, Osmanlı Modernleşmesi, İzzet Ulvi.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Sağlık Psikolojisinin Bibliyometrik Analiz Yöntemiyle İncelenmesi

Gülşah HÜVİYETLİ¹, Dr. Öğr. Üyesi Tuba
ARSLAN²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Sağlık Yönetimi ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu.

Sağlık Psikolojisi, psikolojik süreçler ile sağlıklı ilgili davranışlar arasındaki etkileşimi anlamak amacıyla psikoloji, tıp ve halk sağlığı prensiplerini birleştiren dinamik bir alandır. Bu disiplin, psikolojik, davranışsal ve kültürel faktörlerin fiziksel sağlık ve hastalık üzerindeki etkilerini inceler.

Sağlık psikolojisinin kapsamı, bireylerin hastalıkla baş etme stratejilerinden sağlık davranışlarının geliştirilmesine kadar geniş bir yelpazeyi kapsadığından, alandaki bilimsel üretimin bibliyometrik analizle değerlendirilmesi önemlidir. Bu yaklaşım, araştırma eğilimlerini, etkili çalışmaları ve bilgi boşluklarını sistematik biçimde ortaya koymayı sağlar.

Sağlık psikolojisi, bireylerin sağlık ve hastalık süreçlerinde nasıl düşündüklerini, hissettiklerini ve davrandıklarını anlamaya odaklandığı için önemli bir araştırma alanıdır. Yaşam tarzı seçimleri, stresle başa çıkma biçimleri ve tedaviye uyum gibi faktörler doğrudan fiziksel sağlığı etkiler. Bu alanda yapılan çalışmalar, hastalıkların önlenmesi, sağlıklı davranışların teşvik edilmesi ve sağlık hizmetlerinin etkinliğinin artırılması açısından kritik önem sunar.

Bu çalışmanın temel amacı, bilim haritalama tekniği kullanılarak “sağlık psikolojisi” kavramını incelemektir. Web of Science veri tabanında tanımlanan arama stratejisiyle elde edilen 2650 makale üzerinde kelime madenciliği, atıf analizi ve bibliyometrik eşleştirme analizi yapılmıştır. Analizlerde temel yazılım olarak VOSviewer kullanılmıştır. Kelime madenciliği sonucunda “sağlık psikolojisi”, “mental sağlık”, “depresyon”, “stres” ve “psikolojik sıkıntı” başlıklarından oluşan beş ayrı küme tespit edilmiştir.

En çok atıf alan yazarlar arasında Smith (1996), Webb (2006), Carver (1982), Bakker (2017), Taylor (1997), Cohen (1991, 1996), Yardley (2000), McCambridge (2014) ve Campbell (2004) yer almaktadır. Bibliyometrik eşleştirme analizi ise Kaptein, Kim, Diefenbach, Wasik, Kwasnicka,

Hamilton ve Castelnova gibi yazarların güçlü yoğunluklara sahip olduğunu göstermektedir.

Çalışma, sağlık psikolojisi alanında araştırma yapacak kişiler için en önemli yazarları, kurumları, dergileri ve ülkeleri belirlemekte ve temel temaları ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular hem akademik okuyucular hem de politika geliştiriciler için rehber niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık psikolojisi, Bibliyometrik analiz, bilim haritalama, VOSviewer

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Okul Yöneticilerinin Pozitif Liderlik Özellikleri ile Öğretmen Motivasyonları Arasındaki İlişki

Halil ATMACA ¹, Doç. Dr. Ebru KÜLEKÇİ
AKYAVUZ²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ABD.

² Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Eğitim
Fakültesi.

Bu araştırmanın amacı, okul yöneticilerinin pozitif liderlik özellikleri ile öğretmen motivasyonları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda “Okul yöneticilerinin pozitif liderlik özellikleri ile öğretmen motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusu ana problem olarak belirlenmiştir. Ana probleme bağlı olarak alt problemler şu şekilde oluşturulmuştur: Okul yöneticilerinin pozitif liderlik özellikleri ile öğretmen motivasyonları arasındaki ilişki ne düzeydedir? Okul yöneticilerinin pozitif liderlik özellikleri ne düzeydedir? Öğretmenlerin motivasyon düzeyleri ne düzeydedir? Okul yöneticilerinin pozitif liderlik özellikleri öğretmen motivasyonlarının anlamlı bir yordayıcısı mıdır? Araştırma, nicel araştırma olarak tasarlanmıştır.

Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeline dayalı olarak yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini 2025-2026 eğitim-öğretim yılında Kilis il merkezinde yer alan devlet okullarında görev yapan 2.993 öğretmen, örneklemini ise evrenden basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 218 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu, “Pozitif Liderlik Ölçeği” ve “Öğretmen Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Veri analizi sürecinde, araştırma kapsamında elde edilen nicel veriler üzerinde öncelikle betimsel istatistikler hesaplanmış; bu doğrultuda değişkenlere ait puan ortalamaları belirlenerek genel eğilimler ortaya konulmuştur. Ardından, değişkenler arasındaki ilişkilerin yönü ve gücünü incelemek amacıyla korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Son olarak, bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki yordayıcı ilişkileri test etmek ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla regresyon analizi uygulanmıştır. Bu analizler aracılığıyla, araştırma değişkenleri arasındaki ilişkiler çok boyutlu bir biçimde değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin motivasyon düzeyleri ile okul yöneticilerinin pozitif liderlik özellikleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar

doğrultusunda öğretmen motivasyonunda okul yöneticilerinin etkisi göz önünde bulundurularak okul yöneticilerinin olumlu yaklaşımlarda bulunmaları öneri olarak sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Pozitif liderlik, yönetici, öğretmen motivasyonu

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Göz İzleme Teknolojisinin Matematik Eğitiminde Kullanımının İncelenmesi: Sistemik Bir Derleme

Hasan DOĞAN¹, Zühal GÜN ŞAHİN²

¹ Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimler Eğitimi ABD.

² Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi,

Bu çalışma, matematik eğitimi araştırmalarında göz izleme (eye tracking) teknolojisinin kullanımına yönelik güncel eğilimleri, metodolojik yaklaşımları ve temel bulguları incelemeyi amaçlayan sistemik bir literatür taramasıdır. Araştırma kapsamında “scopus” ve “web of science” veri tabanlarındaki makaleler incelenmiştir. Bu kapsamda “eye tracking technology”, “visual arts”, “mathematics education” ve “numerical cognition” (göz izleme teknolojisi, görsellik, matematik eğitimi ve sayısal biliş) anahtar kelimeler ile yapılan arama sonucunda birçok çalışmaya ulaşılmıştır. Literatürün güncel olarak değerlendirilmesi amacıyla, inceleme kapsamı 2018-2026 yılları arasında yayımlanan çalışmalarla

sınırlandırılmıştır. İngilizce dilinde olan çalışmalar ve açık erişim olan çalışmalar kriterlerine göre de filtrelendikten sonra elde edilen makalelerin özet kısımları incelenerek sadece matematik eğitim ile alakalı olan 17 makale seçilmiştir ve bu çalışma kapsamında 17 tane makale incelenmiştir.

Analiz edilen makaleler, göz izleme teknolojisinin matematiksel düşünme süreçlerini, bilişsel yükü ve problem çözme stratejilerini gerçek zamanlı ve müdahalesiz bir şekilde izlemek için kritik bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. Literatürde çalışmaların büyük bir kısmının aritmetik (sayı algısı, sayı doğrusu tahminleri ve temel işlemler) ve geometri (şekil tanıma, geometrik ispatlar) alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Araştırmalarda en sık kullanılan sabitleme sayısı, odaklanma süresi, gözbebeği hareketleri gibi hareketlerdir. Bu hareketler öğrencilerin dikkat odaklarını, kavramsal anlama düzeylerini ve karmaşık görevler sırasındaki zihinsel temsillerini analiz etmede kullanılmaktadır.

İncelenen çalışmalar, düşük performans gösteren öğrenciler ile uzmanlar arasındaki strateji farklarını belirlemede göz izleme verilerinin belirleyici olduğunu özellikle “kısayol” ve “anamlı çözüm” stratejilerinin göz hareket

örüntüleri ile ayırt edebildiğini göstermektedir. Metodolojik bir eğilim olarak, göz izleme verilerinin hatırlatma görüşmeleri veya sesli düşünme protokolleri gibi nitel yöntemlerle harmanlanarak veri çeşitlemesi (triangulation) yapılmasının, verilerin yorumlanmasındaki belirsizliği azalttığı görülmüştür ve birçok çalışmada veri üçlemesinin kullanıldığı görülmektedir.

Sonuç olarak bu tarama çalışması, göz izleme teknolojisinin matematik eğitiminde hem öğrenme güçlüklerinin erken teşhisinde hem de dijital öğrenme ortamlarının öğrencilerin bilişsel ihtiyaçlarına göre optimize edilmesinde yüksek bir potansiyele sahip olduğunu vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: göz izleme, matematik eğitimi, sistematik literatür taraması, bilişsel süreç, görsel dikkat.

2024 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı Öğrenme-Öğretme Uygulamalarının Bilgi Okuryazarlığı Becerileri Açısından İncelenmesi

Hatice Kübra SEVER¹, Dr. Öğr. Üyesi Özge ÇİÇEK ŞENTÜRK²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi ABD.

² Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi,

Bilgi okuryazarlığı, bireyin gerçek yaşamla ilgili sorunları çözmek amacıyla bilgiye ulaşma ihtiyacını fark etmesi, bu doğrultuda sorular geliştirmesi, farklı kaynakları belirleyip etkili araştırma stratejileri kullanarak bilgiye erişmesi ve elde ettiği bilgiyi değerlendirerek anlamlı şekilde kullanabilmesidir. Fen bilimleri dersi, doğası gereği araştırma, veri toplama ve analiz süreçlerini içerdiği için bilgi okuryazarlığının geliştirilmesinde kritik bir öneme sahiptir.

Bu araştırmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayımlanan 2024 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda (FBDÖP) yer alan

öğrenme-öğretme uygulamalarının bilgi okuryazarlığı bileşenleri açısından incelenmesidir.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler, 2024 FBDÖP'ün incelenmesi yoluyla elde edilmiş ve MAXQDA 2024 yazılımı kullanılarak betimsel analizle analiz edilmiştir.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde, 3. sınıfta, bilgiyi toplama, sorgulama ve yorumlama bileşenlerinin öne çıktığı görülmektedir. Buna karşın, bilgiyi bütünleştirme ve çözümleme bileşenlerinin görece sınırlı düzeyde yer aldığı anlaşılmaktadır. 4. sınıfta, bilgiye erişim araçlarını belirleme, bilgiyi sorgulama ve bilgiyi bütünleştirme bileşenlerine odaklanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, bilgiyi doğrulama ve bilgiyi bulmaya yönelik bileşenlerin daha sınırlı kaldığı dikkat çekmektedir.

5. sınıf düzeyinde uygulamaların ağırlıklı olarak bilginin kaydedilmesi üzerine odaklandığı, ancak bilgiyi bulma ve elde edilen bilgiyi yorumlama becerilerinin daha az sayıda yer aldığı görülmektedir.

6. sınıf düzeyinde ise bileşenlerin frekanslarında belirgin bir artış gözlenmekte özellikle bilginin

doğrulanması, kaydedilmesi ve yorumlanması gibi süreç bileşenleri öne çıkmaktadır. Bilgiye ulaşılacak araçları belirleme ve bu araçları kullanarak bilgi elde etmeyi içeren bileşenlerin daha az sayıda yer alması, bu sınıf düzeyinde odağın bilgiye ulaşmaktan çok elde edilen bilginin işlenmesine yönelik olduğunu göstermektedir.

7. sınıf düzeyi, bilgi okuryazarlığı bileşenlerinin en yoğun ve kapsamlı biçimde temsil edildiği sınıf olarak öne çıkmaktadır. Bu düzeyde, öğrencilerin bilgiye erişim, bilgiyi bulma, yorumlama, doğrulama ve kaydetme süreçlerini bütüncül bir araştırma döngüsü içerisinde yürütmelerinin hedeflendiği görülmektedir. Özellikle bilginin kaydedilmesine yönelik vurgunun oldukça yüksek olması, öğrenme sürecinde sistematik veri yönetiminin ön plana çıktığını göstermektedir.

8. sınıf düzeyinde ise daha çok bilgiyi yorumlama becerisine odaklanıldığı görülmektedir. Bilgiye erişim ve bilgiyi kaydetme süreçleri de önemli ölçüde varlığını sürdürmekte ancak doğrulama ve bilgiye ulaşmada kullanılacak araçları belirleme gibi bileşenlerin daha geri planda kaldığı dikkat çekmektedir.

Sonuç olarak, programda bilgi okuryazarlığı becerilerinin sınıf düzeyine göre kademeli olarak farklılaştığı 3-4. sınıflarda sorgulama ve anlamlandırma, 5-6. sınıflarda bilginin düzenlenmesi ve doğrulanması, 7. sınıfta ise özellikle bilgiye erişim, doğrulama ve kaydetme bileşenlerinin yoğunlaştığı, 8. sınıfta ise yorumlama becerisinin öne çıktığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fen bilimleri dersi öğretim programı, öğrenme-öğretme uygulamaları, bilgi okuryazarlığı, nitel araştırma.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Nanopartiküller: Defne Yaprğından Bakır Nanopartikülü Üretimi

Haşım ÖZKAN¹, Filiz UÇAN TÜRKMEN²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Moleküler Biyoloji ve Genetik ABD.

² Prof. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Fen
Fakültesi.

Nanoteknoloji, nanopartiküllerin sahip olduğu özgün fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikler sayesinde günümüzde hızla gelişen bir bilim dalıdır. Nanopartiküllerin küçük boyutları ve yüksek yüzey alanı/hacim oranı, onların klasik materyallerden farklı davranışlar sergilemesine neden olmaktadır. Metalik nanopartiküller; altın, gümüş, demir, platin ve bakır gibi metallerden üretilebilmekte olup elektronik, çevre ve biyomedikal alanlarda geniş kullanım alanına sahiptir. Bu bağlamda bakır nanopartikülleri, yüksek elektriksel ve termal iletkenlikleri, katalitik aktiviteleri ve antimikrobiyal özellikleri ile ön plana çıkmaktadır. Antibakteriyel ve antifungal etkileri ile birlikte antioksidan ve antiinflamatuvar potansiyelleri, bu nanopartiküllerin biyomedikal uygulamalardaki önemini artırmaktadır.

Geleneksel nanopartikül sentez yöntemleri genellikle toksik kimyasallar içermekte ve çevresel riskler oluşturmaktadır. Bu nedenle çevre dostu, ekonomik ve sürdürülebilir alternatifler olarak yeşil sentez yöntemleri geliştirilmiştir. Yeşil sentez; bitki ekstraktları, mikroorganizmalar ve enzimler kullanılarak toksik olmayan koşullarda nanopartikül üretimini mümkün kılmaktadır.

Bu bilgiler ışığında mevcut çalışma, defne yaprağı (*Laurus nobilis*) kullanılarak yeşil sentez yöntemi ile bakır nanopartiküllerinin (CuNPs) elde edilmesini kapsamaktadır. Bu çalışmada kullanılacak defne yaprağı (*Laurus nobilis*), Lauraceae familyasına ait olup biyolojik olarak aktif bileşikler açısından zengindir. Bu bileşikler, metal iyonlarının indirgenmesinde ve nanopartikül oluşumunda önemli rol oynamaktadır. Deneysel süreçte defne yaprakları kurutulacak, öğütülecek ve saf su ile ekstrakte edilecektir. Elde edilen ekstrakt, belirli sıcaklık ve süre koşullarında hazırlanarak süzme işlemi ile saflaştırılacaktır. Hazırlanan bakır klorür çözeltisi, bitki ekstraktı ile belirli oranlarda karıştırılarak karanlık ortamda reaksiyona bırakılacaktır. Bu süreçte bitki ekstraktındaki biyomoleküller, bakır iyonlarını indirgeyecek ve nanopartikül oluşumunu sağlayacaktır. Reaksiyon sonrasında karışım

santrifüj edilerek nanopartiküller çöktürülecek ve süpernatant uzaklaştırılacaktır. Elde edilen pellet kurutma ve yüksek sıcaklık işlemlerine tabi tutulup, böylece bakır nanopartikülleri elde edilecektir. Üretilen nanopartiküller uygun koşullarda saklanarak karakterizasyon ve antibakteriyel analizler için hazır hale getirilmiş olacaktır. Elde edilen veriler ışığında, bitki ekstraktı kullanılarak sentezlenen bakır nanopartiküllerinin antibakteriyel potansiyelleri belirlenerek, bu sürdürülebilir üretim metodunun endüstriyel ve farmasötik alanlardaki kullanım olanakları değerlendirilecektir

Anahtar kelimeler: Yeşil sentez , nanopartikül , antibakteriyel , karakterizasyon, farmasötik

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Yapay Zekâ ve Anlaman Buharlaşması

Hızır DİNLER

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Felsefe ABD.

Jean Baudrillard tarafından geliştirilen simülakr ve hiper gerçeklik kuramları, günümüz dijital çağında üretken yapay zekâ teknolojilerinin yükselişiyle birlikte yeni bir ontolojik tartışma zemini bulmuştur. Geleneksel temsil biçimlerinin aksine yapay zekâ modelleri, yalnızca fiziksel dünyadaki bir nesneyi kopyalamakla kalmamakta; aksine kökeni veya fiziksel bir karşılığı olmayan, tamamen sentetik bir gerçeklik üretmektedir. Bu çalışma, yapay zekâ tarafından inşa edilen metin, görsel ve işitsel verilerin, Baudrillard'ın tanımladığı simülasyon evrelerinin hangisine karşılık geldiğini kavramsal bir çerçevede incelemektedir. Çalışmanın temel argümanı, yapay zekanın gerçeğı yansıtan bir araç olmaktan çıkarak, hakikatin yerini alan otonom bir simülasyon evreni inşa ettiğı ve bu sürecin anlaman buharlaşmasına yol açtığı üzerinedir. Araştırmanın temel amacı, yapay zekâ üretim süreçlerini Baudrillard'ın göstergenin dört evresi olarak adlandırdığı hiyerarşik model üzerinden

öz mlenektir. Bu baēlamda, yapay zekanın ilk evrelerdeki mimesis yani taklit işlevinden sıyrılarak, derin gerekliēi maskeleyiēi ve nihayetinde gerekliēin yokluēuyla hiçbir ilişkisinin kalmadıēı saf sim lasyon evresine geçişi incelenmiştir. Özellikle algoritmik olarak üretilen içeriklerin deneysel veriden kopması ve kendi kendine referans veren bir sistem haline gelmesi, klasik felsefenin gerçek ve kopya arasındaki ayırımını işlevsiz kılmaktadır. İnsan ve makine etkileşiminin geldiēi bu noktada, yapay zekânın inşa ettiēi hiper gerçeklik düzleminin; bilginin epistemolojik deēerini ve öznenin hakikatle olan kurucu baēını sarsıntıya uērattıēı tespit edilmiştir. Yöntem olarak nitel bir kavramsal analiz yönteminin benimsendiēi bu çalışmada, yapay zekâ araçlarının günlük yaşama entegrasyonu felsefi ve sosyolojik bir perspektifle irdelenmiştir. Analiz kapsamında, yapay zekânın aslı olmayan kopyalar üretme süreci ile anlamın dijitalleşen uzamda seyrelmesi yani hacimsel olarak buharlaşması arasındaki baē tartışmaya açılmıştır. Elde edilen felsefi bulgular, yapay zekâ çıktılarının artık gereēin bir maskesi olmaktan çıkarak kendi başına bir referans noktası yani saf simülakr haline geldiēini göstermektedir. Bu durum, teknoloji ve insan ilişkisinde ontolojik bir kırılmaya ve Baudrillard’ın ifadesiyle gereēin

mükemmel cinayetine işaret etmektedir. Sonuç olarak çalışma, yapay zekâ çağında hakikatin kaybı ve simülasyonun mutlak egemenliğini teknofelsefe ekseninde yeniden değerlendirmektedir. Bulgular, yapay zekânın yarattığı bu yeni ontolojik düzenin felsefe literatüründeki yansımalarını ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Jean Baudrillard, yapay zekâ, simülakr, hiper-gerçeklik, dijital ontoloji.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Fizik Eğitiminde Sanal Laboratuvar Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri

Hüseyin ŞENKÜÇÜK¹, Zeynel Abidin YILMAZ²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Kilisli Muallim Rifat Eğitim Fakültesi.

Bu araştırma, lise öğrencilerinin sanal laboratuvar uygulamalarına yönelik algılarını ve deneyimlerini nitel bir yaklaşımla derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Son yıllarda teknolojinin çok hızlı gelişmesine paralel olarak birçok sektörde olduğu gibi eğitim alanında da teknoloji destekli uygulamalar hız kazanmaktadır. Özellikle fen eğitimindeki derslerde soyut ifadelerin somutlaştırılması, daha etkili zaman yönetimi, maliyet ve tehlike içeren durumların önüne geçebilmek anlamında teknolojik destekli sanal laboratuvar uygulamaları eğitim ve öğretim faaliyetlerinde önemi artmaktadır. Literatür incelendiğinde sanal laboratuvar uygulamalarının kullanımının özellikle matematik, mühendislik ve fizik ile ilgili çalışmaların giderek arttığı görülmektedir. Sanal laboratuvar uygulamalarının

eğitimdeki artan kullanımına rağmen, öğrencilerin bu uygulamalara yönelik derinlemesine algılarının ve deneyimlerinin anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Literatürde sanal laboratuvarların eğitimdeki rolünün ve etkilerini inceleyen çok sayıda çalışma olmasına rağmen, fizik eğitimi özelinde bu tür çalışmalara daha az rastlanılmaktadır. Dolayısıyla sanal laboratuvarlar uygulamalarının öğrenciler üzerindeki etkilerini, pedagojik tasarımının iyileştirilmesi, eğitimde daha etkin kullanımı ve gelecekteki teknolojik uygulamalarla entegrasyonun önem arz edebileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi ile gerçekleştirilmiş olup nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken konu alanı ile ilgili üç uzman görüşü alınarak ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra yedi sorudan oluşan görüşme soruları oluşturulmuştur. Bu çalışmanın çalışma grubunu 2024-2025 bahar döneminde Türkiye'nin güneydoğu bölgesinde bir ilde yer alan lise düzeyindeki 11 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşmeler yardımıyla toplanan veriler içerik analizine tabi tutulmuş, birbirine benzeyen veriler belirli

kategoriler ve temalar eşliğinde bir araya getirilmiştir.

. Çalışmada elde edilen bulgular, öğrencilerin sanal laboratuvar uygulamalarının ders işlenişini akıcı, kavrayıcı ve pratik hale getirerek öğrenme süreçlerini olumlu etkilediğini göstermektedir. Öğrenciler, bu uygulamaların ders başarısını artırdığını, kavramların daha iyi öğrenilmesini sağladığını ve derse karşı istek ve motivasyonu yükselttiğini belirtmişlerdir. Ayrıca sanal laboratuvarların sadece fizik derslerinde değil farklı disiplinlerde de görselleştirme ve somutlaştırma aracı olarak kullanılmasının öğrencilerinin derse karşı tutum ve akademik başarıları üzerinde de olumlu etkilerinin oluşturacağı belirlenmiştir. Bununla birlikte, duysal deneyim eksikliği, dersin doğasına uygun olmaması ve sınıf yönetimi zorlukları gibi bazı olumsuz görüşler de tespit edilmiştir.

Bu çalışmadan elde edilen veriler ışığında uygulamaların oyunlaştırılması, ders dışı kullanımlarının artırılması ve sanal ile gerçek laboratuvar deneyimlerinin harmanlanması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Sanal laboratuvar, ğrenci görüşleri, nitel araştırma, fizik eğitimi.

Çok Dilli Eğitim Ortamlarında Yeni Bir Öğretim Yaklaşımı: Diller Arası Geçişlilik

İbrahim Berke UZUN¹, Mehmet ÖZŞAVLI²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilgiler ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,
Kilisli Muallim Rifat Eğitim Fakültesi.

Son yıllarda artan göç hareketleri ve küresel etkileşimler sonucunda sınıf ortamlarında farklı dil geçmişlerine sahip öğrencilerin sayısı hızla artmakta; bu durum, tek dilli öğretim anlayışının sınırlılıklarını daha görünür hâle getirmektedir. Dolayısı ile eğitim ve öğretim faaliyetlerinin etkililiğini arttırmak için çok dilli veya farklı dil kullanıcılarının bir arada olduğu sınıflara hitap eden yeni öğretim yaklaşım veya yöntemlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışma, eğitim ortamlarında giderek belirginleşen çok dillilik olgusunu, diller arası geçişlilik yaklaşımı çerçevesinde ele alarak dil öğretimine yönelik geleneksel kabulleri yeniden değerlendirmeyi ve sözü edilen ihtiyacı karşılamaya yönelik yeni bir öğretim yaklaşımını (diller arası geçişlilik) tanıtmayı amaçlamaktadır. Diller arası geçişlilik

(translanguaging) yaklaşımı, öğrencilerin sahip oldukları dilsel repertuarı bir engel olarak değil, öğrenmeyi destekleyen bir kaynak olarak ele alması bakımından önem taşımaktadır. Yaklaşım, dilin yalnızca yapısal bir sistem olarak değil, kullanım temelli ve bağlamsal bir olgu olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulayarak çok dilli eğitim ortamlarına yönelik daha kapsayıcı bir bakış açısı sunmaktadır. Özellikle öğrencilerin hem hedef dili hem de ana dillerini bir arada kullanarak öğrenimin ve dolayısıyla öğretimin etkililiğini artırmayı amaçlayan bir yaklaşım olduğundan önem arz etmektedir.

Çalışmanın alana katkısı, diller arası geçişlilik yaklaşımını Türkçe eğitimi bağlamında ele alarak hem kuramsal hem de uygulamaya dönük bir çerçeve sunmasında yatmaktadır. Özellikle Türkiye’de giderek artan dilsel çeşitlilik dikkate alındığında, bu yaklaşımın eğitim ortamlarında nasıl değerlendirilebileceğine yönelik tartışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma, diller arası geçişliliğin sınıf içi uygulamalara nasıl yansıyabileceğini ortaya koyarak öğretmenlere ve araştırmacılara bu yeni yaklaşımı tanıtmayı hedeflemektedir. Sonuç olarak farklı etnik kökenlerden gelen yani farklı dil geçmişlerine sahip öğrencilerin öğrenim sırasında

hem maruz kaldıkları hedef dili hem de ana dillerini aynı anda kullanmalarını

sağlayarak eğitim ve öğretim faaliyetlerinin etkililiğinin arttırılabileceğini dair bir bakış açısı sunmaktır.

Anahtar kelimeler: dil, diller arası geçişlilik, eğitim, öğretim

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Marina Carr Oyunlarında Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Miti

İzgi DARA

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bu çalışmada, İrlanda Tiyatrosu; Kadın, Kadın Karakterler ve Kadın Yazarlar bağlamında okunup, yorumlanmıştır. Bunu yaparken, tiyatronun dönem unsurları gibi etkileri de saptanmıştır. Bu etkiler, Antik Yunan, Roma, Orta Çağ ve Rönesans ışığında görülmeye çalışılmıştır. İrlanda Tiyatrosu'nda Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Miti kavramlarını analiz edip, nasıl tanımlandığı üzerine durulmuştur. İrlandalı yazar Marina Carr'ın kendinden önceki yazarlardan bu yana kavramları ele alış biçimi ve önermesi üzerinden, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Miti araştırılmıştır. Toplumsal Cinsiyet, cinsiyet rolleri, eril tahakküm, cinsiyet ve cinsiyet farklılığı, eşitlik-adalet- özgürlük söyleminde sembol isimler, cinsiyet normları, cinsiyet eşitliği üzerinden analiz edilmiştir. Bunlar feminist kuramcılardan, kadın yazını sorunsalına dair söylenen düşüncelere, içselleştirilmiş ideolojilerin oyunlara yansımalarına, erkek egemen baskın tavrın eril dil yapısı ve buna karşı koyabilen kadınlık

deneyimine nasıl oluşturuldukları, ataerkil klişeler üzerinden sorgulanmıştır. Kadın Miti, yaratılış mitlerinden tanrıça mitlerine, amazon/savaşçı kadın mitlerinden cadı mitlerine, peri masallarından kadın ve Anadolu anlatılarına araştırılmış, kadın bedenine yüklenen anlamları ve bu anlamların kırılmasına dair olan sorgulanmıştır. Marina Carr Tiyatrosu araştırılıp, ulaşılabilir olan oyunları üzerinden okunmuş ve yorumlanmıştır. Oyunlardan örneklerle kadın, kadının rolü, kadınlık deneyimi ve dünyası üzerinden kurulan ilişki, görme biçimleri, yöntem stratejileri ışığında incelenmiştir. Tüm bunların ışığında Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Miti teorik ile kuramsal kavramlarla Marina Carr oyunlarından örneklenip, yöntemsel noktada bir bütün içinde incelemek amaç edilmiştir. Oyunu anlamak ve anlatmak için aracı edilen sembol, simge, motif, metafor ve atmosfer imgelenen üzerinden deneyim ile ilişkilendirilmiştir. Bu kapsamda, yazarın farklı oyunları üzerinden örneklenen, kültürel belleğin ve kuşaklar arası oluşumun kadın kimliğine etkileri, toplumsal cinsiyet bileşenleri ve kadın mitinin yeniden yorumlanma süreci aktarılmıştır.

Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Miti kavramlarının kuramsal ve teorik esasları, Marina Carr oyunlarının önerme ve mesajı, karakter hikayeleri ve yaratılan dünyanın, yurtdışında yani başka

kültürde nasıl örneklendiği ve ne şekilde yorumlandığı üzerinde durulmuştur. Marina Carr oyunlarında Mai, Portia ve Hester gibi karakterlerinin d nden bugüne yorumlanma biçimi, örneklerle ve modern tanımlar üzerinden yeniden yorumlanması hem içerik hem biçim hem de dil kullanımı açısından incelenmesi öngörülmüştür. Söz konusu oyunların belirtilen yöntemlerle incelendiğinde toplumsal cinsiyet ve kadın miti bağlamında ele alınan her oyunun en başta kadın oyunu olmadığı tespit edilip, vurgulanmıştır. Her yazılan ve merkeze alınan kadın karakterin tam anlamıyla bu bağamlara örnek gösterilemeyeceği saptanmıştır. Çünkü her yeni yorumun, kendinden önceki mite olan benzerliği, yeni, yeniden ve halen oluşan deneyim ışığında çeşitlilik gösterildiğinde, eril düşünce izlerinin halen varlık gösterildiğine ulaşılmıştır. Eril zihniyetin doğurgan olması, normların çeşitlenmesi ve kadın mitlerinin bunlara zemin hazırlayabilir olduğu görüşüne varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Cinsiyet,  rlanda, Kadın, Kadın Miti, Marina Carr, Toplumsal Cinsiyet.

*Bu  alı ma Bilim Uzmanı  zgi Dara'nın ilk yüksek lisansı için yazdığı tezden yola çıkılarak yazılmıştır

Demet Mecmuasında Kadına Şiddet ve Kadın Hakları

Kader BÜLBÜL

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD.

Osmanlı kadın merkezli basın faaliyetlerinin temsilcilerinden biri olan Demet mecmuası, kadına yönelik şiddet ve kadın hakları bağlamında incelenmektedir. Kadınların maarif hakkı, kamusal görünürlük, meslek edinme ve fikir hayatına katılım talepleri basın yoluyla geniş kitlelere ulaşır. Celal Sahir Erozan öncülüğünde yayımlanan Demet, bu toplumsal dönüşümün simgelerinden biri olur. Edebî, siyasi ve ilmi yazılar aracılığıyla kadınların toplumda daha etkin bireyler olmasını hedefleyen mecmuada kadının aile içerisindeki yeri, toplumsal konumu, eğitim, yaşama ve özgür düşünme hakkı sürecindeki çabaları tartışılır. Bu tartışmaların yanı sıra mecmua, şiddeti meşrulaştıran anlayışları ve kadının birey olma mücadelesindeki erkek egemen baskısını eleştiren söylemlerde bulunur. Mecmuadaki metinler incelendiğinde kadının sadece eş ve anne kimliğiyle tanımlanması sorgulanırken cinsiyet eşitsizliğinin kadın kimliği üzerindeki tahakkümü de yansıtılır.

Çalışmanın temel amacı, Demet mecmuasındaki şiir, mektup ve edebî yazılar aracılığıyla şiddetin biçimlenişini incelemektir. Bu doğrultuda çalışma; şiddetin tür çeşitliliğini (fiziksel, duygusal, psikolojik, ekonomik, cinsel, sembolik), faillerini (toplumsal aktörler, erkek figürler, kadın figürler, kurumlar, medya) ve mağdurun algısını (içselleştirilmiş, reddedilen, sembolleştirilmiş) tipolojik kategoriler çerçevesinde ele alır. Demet mecmuası sadece şiddeti değil, aynı zamanda şiddetin toplumsal görünürlüğü, meşrulaştırılması ya da eleştirel sorgulanması üzerindeki etkilerini de ortaya koymayı hedefler. Araştırma sürecinde mecmuanın tüm sayıları, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ile sistematik bir biçimde incelenip taranmıştır. Taranan bu veriler ışığında çalışma, II. Meşrutiyet döneminin modernleşme çabası ile toplumsal yapı arasındaki çatışmanın, kadın bedeni ve kimliği üzerindeki şiddet temsillerine nasıl yansıdığını ortaya koymayı amaçlar.

Anahtar Kelimeler: Şiddet türleri, Osmanlı basınında kadın, demet mecmuasında kadına şiddet, kadın hakları.

*Bu çalışma, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından 3005-Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Yenilikçi Çözümlerde

Araştırma Programı kapsamında, 225K802 numaralı proje ile desteklenmiştir. Sağladığı katkı ve desteklerden dolayı TÜBİTAK'a teşekkürü borç biliriz.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

İçecek Endüstrisinde Yeni Bir Yaklaşım: Sentetik Bileşenlere Alternatif Bitkisel Tabanlı Enerji Formülasyonları

Mecit ZAMUT¹, Filiz UÇAN TÜRKMEN²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Moleküler Biyoloji ve Genetik ABD.

² Prof. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Fen
Fakültesi.

Modern yaşamın getirdiği yoğun tempo, özellikle genç popülasyon arasında yüksek tüketimi olan tüketicileri fiziksel ve zihinsel performansı artırıcı ürünlere yöneltmektedir. Ancak, piyasada bulunan geleneksel enerji içeceklerinin yüksek sentetik kafein, rafine şeker ve yapay renklendirici içeriği, sağlık bilinci yüksek tüketiciler nezdinde endişe yaratmaktadır. Bu nedenle tüketiciler doğal ve fonksiyonel alternatiflere yönelmektedir. Bu çalışma, tamamen bitkisel kaynaklı ham maddeler kullanarak hem enerji verici hem de antioksidan kapasitesi yüksek fonksiyonel bir enerji içeceği formülasyonu geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma kapsamında, sentetik bileşenlerin yerini alabilecek doğal alternatifler üzerine

odaklanılmıştır. Enerji kaynağı olarak Guarana (*Paullinia cupana*) ve Yeşil Çay (*Camellia sinensis*) ekstraktları tercih edilerek, kafein salınımının daha dengeli ve uzun süreli olması hedeflenmektedir. Ürünün fonksiyonelliğini artırmak adına, yüksek antosiyanin içeriğine sahip Nar (*Punica granatum*) suyu ile doğal antioksidan desteği sağlanacaktır. Formülasyona duyuusal profili zenginleştirmek ve fonksiyonel katkı sağlamak amacıyla Zencefil (*Zingiber officinale*) ilave edilecektir. Tatlandırıcı profilinde ise glisemik indeksi düşük olan Stevia (*Steviol glycosides*) kullanılarak, ürünün "şeker ilavesiz" veya "düşük kalorili" kategorisine uygunluğunun test edilmesi planlanmaktadır.

Geliştirilen içecek örneklerinin kalite parametrelerini belirlemek amacıyla pH, titre edilebilir asitlik (TTA), suda çözünür kuru madde (SÇKM), renk, viskozite ve bulanıklık analizlerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Hazırlanan prototiplerin biyoaktif potansiyeli; toplam fenolik madde içeriği ve antioksidan kapasite tayin yöntemleri (DPPH, CUPRAC ve fosfomolibdenyum) ile belirlenecektir. Ayrıca, ürünün raf ömrü stabilitesini izlemek amacıyla depolama ile fizikokimyasal ve mikrobiyolojik değişimler takip edilecektir. Ürünlerin tüketici kabul edilebilirliğini ölçmek amacıyla duyuusal

analizler (tat, koku, renk, içim kolaylığı) de gerçekleştirilecektir. Çalışma kapsamında; geliştirilen bitkisel kaynaklı formülasyonun, geleneksel enerji içeceklerine kıyasla daha zengin bir besinsel profil sunup sunmadığı ve duyuasal açıdan kabul edilebilir limitler içerisinde kalıp kalmadığı incelenecektir.

Bu çalışma ile hem yüksek antioksidan kapasiteye sahip hem de mikrobiyolojik ve fizikokimyasal açıdan stabil, doğal bir enerji içeceği alternatifinin literatüre kazandırılması hedeflenmektedir.

Sonuç olarak bu çalışma; enerji içeceği sektöründe sentetik girdilere olan bağımlılığı azaltmayı ve bitkisel kaynakların katma değerli ürünlere dönüştürülmesini teşvik etmeyi hedeflemektedir. Geliştirilecek olan bu prototipin, içecek endüstrisi için sürdürülebilir, sağlıklı ve fonksiyonel bir model teşkil etmesi öngörülmektedir.

Anahtar kelimeler: Fonksiyonel içecekler, bitkisel ekstraktlar, antioksidan, doğal kafein, ürün geliştirme.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Smyrna ve Çevresindeki Hellenistik ve Roma Dönemi Grekçe Yazıtlı Mezar Taşlarının İkonografik ve Epigrafik Açıdan Değerlendirilmesi

Mehmet ASLAN

İzmir Demokrasi Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Arkeoloji ABD.

Antik Batı Anadolu'nun (İonia) sosyo-kültürel ve ticari merkezlerinden biri olan Smyrna, Hellenistik ve Roma çağlarına ait epigrafik ve arkeolojik veriler bakımından oldukça zengin bir mirasa sahiptir. Bu çalışma, Smyrna ve yakın çevresinde (hinterlandında) ele geçen Hellenistik ve Roma dönemlerine ait Grekçe mezar stellerini, yazıt içerikleri ve kabartma sahneleri üzerinden bütüncül bir yaklaşımla analiz etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın temel materyal grubunu; Pfuhl-Möbius ve I.K. Smyrna (Petzl) gibi temel bilimsel korpusların yanı sıra bölge müzelerindeki güncel envanter kayıtları oluşturmuştur. Metodolojik olarak çalışma, epigrafik veriler ile plastik sanatlardaki figüratif betimlerin çapraz okumaya tabi tutulması esasına dayanmaktadır. Bu kapsamda incelenen anıtlar; "totenmahl (ziyafet) sahneleri", "süvari ve savaşçı

figürleri", "gladyatör betimleri" ve "kadın tasvirleri" gibi temel tipolojik kategorilere ayrılarak tasnif edilmiştir. Yazıtlarda yer alan şahıs isimleri, vasiyetnameler, mesleki unvanlar, etnik köken unsurları ve aile bağlarını vurgulayan ifadeler; kentin sosyal tabakalaşması, etnik çeşitliliği ve demografik dokusuna dair özgün veriler sunması bakımından irdelenmiştir. Araştırma sonucunda, stellerin mimari formlarındaki tipolojik değişim, kullanılan taş materyal, ikonografik zenginlik ile epigrafik karakterdeki evrimin, kronolojik bir paralellik arz ettiği tespit edilmiştir. Grekçe metinlerdeki filolojik veriler ile görsel sembolizmin sağladığı uyumun, antik toplumun ölüm algısını, ölü gömme geleneklerini ve bireyin kamusal alandaki prestijini belgeleme biçimi olduğu saptanmıştır. Özellikle Smyrna'daki yerel atölyelerin kendine has stilistik özellikleri ve işleme teknikleri, mezar anıtlarının sosyo kültürel işlevleri ışığında netleştirilmiştir. Bu çalışma ile antik dönem ölü gömme geleneklerinin Smyrna özelindeki gelişimi, ayrıca Hellenistik daha sonrası Roma dönemindeki önemi ve kentin epigrafik peyzajına katkıları bilim dünyasının tartışmasına sunulmuştur.

Elde edilen bulgular, Smyrna'nın sadece bir ticaret limanı değil, aynı zamanda özgün bir sanat ve yazıt kültürü merkezi olduğunu kanıtlamıştır.

Anahtar kelimeler: Smyrna, Epigrafi, Mezar Stelleri, Hellenistik Dönem, Roma Dönemi, İkonografi.

Akışkan Mahremiyet: Dijitalleşme Çağında Kutsallaştırılmış Dokunulmazlığın Çözülüşü

Mehmet NEŞE

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü.

Bu çalışma, mahremiyet olgusunun dijitalleşmeyle birlikte geçirdiği dönüşümü modernizm ve postmodernizm bağlamıyla birlikte tekno-determinizm temelinde ele alarak mahremiyetin güncel yorumunu tartışmaya açmaktadır. Çalışma; mahremiyeti belirli bir kişi, değer, bilgi ya da sembollerin ihlal edilmemesini öngören ve toplumsal uzlaşısı olarak kutsallaştırılmış bir dokunulmazlık düzeni olarak ele almaktadır. Bu yönüyle çalışma literatürdeki indirgemeci yaklaşımlardan ayrılmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın önemi mahremiyetin dönüşümünü gizlilik, ifşa ya da sınır ihlali üzerinden değil kutsallık, korunma, dokunulmazlık ve ihlalsizlik ilkelerinin anlamsal aşınması üzerinden açıklayan yeni bir bakış açısı sunmasında yatmaktadır. Çalışmanın amacı; modernizm, postmodernizm ve dijitalleşme süreçlerinin kesişiminde mahremiyetin normatif yapısının nasıl

dönüştüğünü ortaya koyarak bunu “akışkan mahremiyet” kavramı ile kavramsallaştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışma, nitel yöntem benimsenerek mahremiyet, gözetim ve dijitalleşme literatürünü karşılaştırmalı bir şekilde incelemektedir. Elde edilen bulgular modernizmde görece sabit ve yüksek meşruiyete sahip olan mahremiyetin postmodernizmde normatif kırılmağa maruz kaldığını, dijitalleşmeyle birlikte bu kırılmanın derinleşerek mahremiyetin kutsallık ve dokunulmazlık ilkelerinin anlamsal boyutta aşındığını göstermektedir. Gözetimin sıradanlaşması, veri dolaşımının sürekliliği ve teknolojinin toplumsal belirleyiciliğinin artması mahremiyetin ihlal edilemez norm olmaktan çıkarak değişken bir yapıya dönüşmesine yol açmaktadır. Bu kapsamda çalışma, akışkan mahremiyet kavramını, mahremiyetin kutsallaştırılmış dokunulmazlık statüsünün dijitalleşme süreçleri içinde zayıflaması sonucunda ihlalsizlik ilkesinin çözülerek mahremiyetin yeniden üretilebilir ve tartışmaya açık bir toplumsal ilişki biçimine dönüşmesi olarak tanımlamaktadır.

Böylece çalışma, mahremiyetin ortadan kalkmadığını ancak normatif gücünün akışkanlaşarak yeni bir sosyolojik biçime dönüştüğünü ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Mahremiyet, akışkan mahremiyet, dijitalleşme, tekno-determinizm, modernizm, postmodernizm.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin İleri Dönüşüm (Upcycling) Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Mehmet YOLDAŞ¹, Vakkas YALÇIN²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Temel Eğitim ABD.

²Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli
Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi.

Günümüzde doğal kaynakların hızla tükenmesi ve küresel iklim krizi, sürdürülebilir yaşam modellerinin eğitim sistemine erken yaşlardan itibaren entegrasyonunu zorunlu kılmaktadır. Okul öncesi dönem, çocukların doğaya yönelik tutum, değer ve davranışlarının temellerinin atıldığı en kritik gelişim evresidir. Bu bağlamda, atık materyallerin değerini artırarak yeni ve nitelikli ürünlere dönüştürülmesi süreci olan "ileri dönüşüm" (upcycling), çocuklara ekolojik farkındalık, estetik bakış açısı ve yaratıcı problem çözme becerisi kazandırmada yüksek bir potansiyel taşımaktadır. Bu araştırmanın temel amacı; okul öncesi öğretmenlerinin ileri dönüşüm uygulamalarına ilişkin görüşlerini, algı, sınıf içindeki uygulama biçimlerini ve bu süreçte

karşılaştıkları sorunları incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Çalışmanın katılımcı grubunu, 2025-2026 eğitim-öğretim yılında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görev yapan 16 okul öncesi öğretmeni oluşturacaktır.

Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan, öğretmenlerin bu etkinlikleri uygulama durumlarına göre yapılandırılmış iki farklı akış (Akış A ve Akış B) içeren yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanacaktır. Katılımcılarla gerçekleştirilecek yüz yüze görüşmelerde, verilerin doğruluğunu, derinliğini ve ham halini muhafaza etmek amacıyla katılımcıların izni dahilinde ses kaydı alınacaktır. Toplanan verilerin analizinde, tümevarımsal bir yaklaşımla içerik analizi tekniği kullanılacaktır. Araştırma kapsamında öncelikle; okul öncesi öğretmenlerinin ileri dönüşüm kavramına yönelik farkındalık düzeyleri ve bu kavramı geri dönüşümden ayıran farkları nasıl konumlandıkları incelenecektir. Görüşmeler aracılığıyla; ileri dönüşüm faaliyetlerinin planlama ve uygulama süreçlerinde karşılaşılan kurumsal, fiziksel ve pedagojik güçlüklerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, bu etkinliklerin çocukların gelişim alanları üzerindeki etkilerine

dair öğretmen gözlemlerinin sistematik olarak çözümlenmesi amaçlanmaktadır. Elde edilecek verilerin hem uygulamayı tercih eden hem de çekinceleri olan öğretmenlerin bakış açılarını ortaya koyarak okul öncesi eğitim programlarının sürdürülebilirlik temelinde geliştirilmesine katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Erken çocukluk eğitimi, ileri dönüşüm (upcycling), sürdürülebilirlik, geri dönüşüm, yeniden kullanım, okul öncesi.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Matematik Eğitiminde Yapılan Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri Üzerine

Melike GÖKŞEN¹, İrfan DELİ², Bedirhan TEKE³

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi ABD.

² Prof. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi.

³ Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi

Öğretim süreçlerinin planlanması, öğrenme ortamlarının düzenlenmesi ve öğrenci başarısının artırılması gibi konular, doğası gereği birden fazla değişkenin ve ölçütün birlikte değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bu nedenle söz konusu süreçler, yalnızca tek boyutlu yaklaşımlarla değil, çok boyutlu analiz teknikleriyle ele alınmalıdır. Bu açıdan, çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemleri, farklı kriterlerin sistematik bir şekilde değerlendirilmesine olanak tanıyarak eğitim alanında önemli bir analiz aracı olarak öne çıkmaktadır. Ancak, literatür incelendiğinde bu yöntemlerin özellikle matematik eğitimi

alanındaki uygulamalarının sınırlı olduğu ve uygulama süreçlerinin çoğu zaman ayrıntılı biçimde açıklanmadığı görölmektedir. Bu durum hem araştırmacılar hem de uygulayıcılar açısından önemli bir boşluk oluşturmaktadır. Bu çalışmada, söz konusu boşluğu gidermek amacıyla ÇKKV yöntemlerinin eğitim alanındaki genel kullanımı ile matematik eğitimi özelindeki uygulamalarını kapsamlı bir şekilde inceleyen sistematik bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Çalışmada ayrıca, bu yöntemlerin eğitim-öğretim süreçlerine nasıl entegre edilebileceği, hangi aşamalarda kullanılabileceği ve uygulama basamaklarının nasıl yapılandırılması gerektiği de ele alınmıştır. Bu yönüyle çalışma, yalnızca mevcut durumu ortaya koymakla kalmayıp aynı zamanda uygulamaya dönük bir rehber niteliği de taşımaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda, eğitim alanında en yaygın kullanılan ÇKKV yöntemleri belirlenmiş ve bu yöntemlerin özellikle karar verme süreçlerinde, kriterlerin derecelendirilmesinde ve alternatiflerin sıralanmasında etkin bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, ilgili çalışmaların büyük bir kısmının son on yıl içerisinde yoğunlaştığı, matematik eğitimi bağlamındaki çalışmaların ise oldukça sınırlı kaldığı dikkat çekmektedir. Bu durum, matematik eğitimi

alanında ÇKKV yöntemlerinin kullanımına yönelik daha fazla uygulamalı ve metodolojik çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, bu çalışma ÇKKV yöntemlerinin eğitim alanındaki mevcut kullanım durumunu bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koymakta, matematik eğitimi alanındaki araştırma boşluklarını belirlemekte ve gelecekte yapılacak çalışmalar için kuramsal ve uygulamaya dönük bir ereve sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Karar verme, çok kriterli karar verme, matematik eğitimi, eğitimde karar verme.

Şamil Aladin'in Elmaz Adlı Hikâyesinin Cümle Türleri Açısından İncelenmesi

MERVE BAŞA

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD.

Kırım Tatar edebiyatının önde gelen temsilcilerinden biri olan Şamil Aladin, 12 Temmuz 1912 tarihinde Kırım'da, Ay-Petri Dağlarının eteklerinde yer alan Mahuldur köyünde, bir marangoz ailesinde dünyaya gelmiştir. Doğum adı Kamil olan yazar, küçük yaşta geçirdiği ağır bir hastalığın ardından eski bir inanış doğrultusunda ismi değiştirilerek Şamil adını almıştır.

Çocukluk yılları oldukça zor şartlar altında geçen Aladin, henüz dört yaşında dağlardan sırtında odun taşımış, altı yaşında ise ağır işlerde çalışmak zorunda kalmıştır. Buna rağmen küçük yaşlardan itibaren edebiyata ilgi duymuş ve bu alanda kendini geliştirmiş, on iki yaşında Bahçesaray şehrindeki yedi yıllık okula gitmeye başlamıştır. Orada ünlü dil ve edebiyat öğretmeni Yaya Bayburtlı'dan dersler aldı. İlköğretimini tamamladıktan sonra Bahçesaray'da yedi yıllık bir

okula gitti. İlk eserleri şiir türündedir, sonra hikâye ve roman yazmaya yönelmiştir. Orada edebiyata olan sevgisini geliştirdi ve 15 yaşında yayımlanan ilk şiiri Kırım Tatar gazetesi “Yaş Kuvet”in sayfalarına ulaştı. Ortaöğretimini tamamladıktan sonra Simferopol Pedagoji Koleji’ne giren Aladin, 1928-1931 yılları arasında burada eğitim görmüştür. Bu süreçte hem edebî hem de düşünsel anlamda kendini geliştirmiştir. Edebiyat hayatına şiirle başlayan Şamil Aladin, zamanla hikâye ve roman türlerine yönelmiştir. 1932 yılında yayımlanan ilk şiir kitabı “Yeryüzü Gülümsedi, Gökyüzü Gülümsedi” ile dikkat çekmiş, ardından Moskova Edebiyat Enstitüsü’nün uzaktan eğitim programına katılarak edebî bilgisini derinleştirmiştir. 1935’te askerlik yıllarından esinlenerek yazdığı şiirlerden oluşan “Kızıl Kazak Şarkıları” adlı eserini yayımlamıştır. Bir yıl sonra Kırım Tatar gazetesi “Yañı Dünya”nın yardımcı editörü oldu. Böylece gazetecilik ve yayıncılık alanında da aktif rol üstlenmeye başladı. Şamil Aladin, yalnızca bir şair değil; aynı zamanda romancı, hikâye yazarı, çevirmen, gazeteci ve kültürel bir aktivisttir. Eserlerinde genellikle Kırım Tatar halkının yaşamı, kültürel değerleri, sosyal sorunları ve tarihî süreçlerini ele almıştır. *Eger Sevseñ* “Eğer Seversen”, *Ruzgardan Sallangan Fenerler* “Rüzgârda Dalgalanan

Fenerler”, *Yeşil Yapıncalı Kız* “Yeşil Eşarplı Kız”, *Teselli* “Teselli”, *İblisniñ Ziyafetine Davet* “Şeytanın Ziyafetine Davet”, “Mermer Basamaklar” ve *Elmaz* “Elmas” gibi eserleri özellikle genç okuyucular arasında geniş bir ilgi görmüştür. Bu eserler, yazarın hem dil hem de anlatım gücünü ortaya koyması bakımından önemlidir. 21 Mayıs 1996 tarihinde vefat eden Şamil Aladin, Akmescit yakınlarında bulunan Abdal Mezarlığı’na defnedilmiştir. Ardında bıraktığı eserler, Kırım Tatar edebiyatının gelişiminde önemli bir yer tutmaya devam etmektedir. Bu çalışmada, Şamil Aladin’in 1972 yılında yayımlanan “Elmaz” adlı hikâye kitabında yer alan *Elmaz* isimli hikâye Türkiye Türkçesine aktarılmış ve cümle türleri açısından incelenmiştir. Türkiye Türkçesi ile Kırım Tatar Türkçesi gramerlerinde cümle türlerinin ele alınış biçimleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda iki lehçe arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Şamil Aladin, Kırım Tatar Edebiyatı, elmaz, hikâye, cümle türleri.

Dc-Dc Buck-Boost Konvertör İçin Karıncalı Koloni Optimizasyonu Tabanlı PID Kontrolör Tasarımı

Mustafa YILDIZ ¹, Mustafa NALBANTOĐLU²
¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Elektrik Elektronik Mühendisliği
ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,
Mühendislik Mimarlık Fakültesi.

Yenilenebilir enerji sistemlerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, giriş gerilimi değışken olan GES, RES ve HYHES gibi elektrik üretim sistemlerinden istenilen değerde bir çıkış gerilimi elde edilmesi önemli bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu nedenden dolayı DC-DC Buck-Boost konvertörler, PWM işaretiindeki doluluk oranı değıştirilerek hem gerilimi düşürme hem de yükseltme yetenekleri sayesinde bu alanda yaygın bir kullanıma sahip olmuştur. Adı geçen yenilenebilir enerji sistemlerinde en yüksek enerji hasadı için Maximum Power Point Tracking (MPPT) tekniğinin kullanılması büyük arz etmektedir. MPPT uygulamaları ise konvertörün iyi performansa sahip ve bozuculara karşı dayanıklı kontrolör gerektirmektedir. Klasik

Proportional Integral Derivative (PID) kontrolörler basit yapıları ve uygulanabilirlikleri sebebi ile endüstride en yaygın kullanıma sahip kontrolörlerdir. Ancak bu kontrolörlerin performansı P, I ve D ayar parametrelerinin uygun seçimine bağlıdır. Bu çalışmada, Buck-Boost konvertörün çıkış geri besleme hatasının sıfır yapılması için PWM doluluk oranı bir PID kontrolör aracılığı ile belirlenmektedir. Bu PID kontrolörün en iyi P, I ve D ayar parametreleri, literatürde yer alan Karınca Koloni Optimizasyon Yöntemi (KKOY) kullanılarak elde edilmektedir. KKOY, karıncaların doğada yiyecek bulurken en kısa yolu keşfetme davranışından etkilenen bir optimizasyon yöntemidir. Karıncalar gezerken yere uçucu Feromon bırakırlar; kısa yollar daha kısa sürede alındığından dolayı bu yoldaki Feromon yoğunluğu daha yüksek olacağından diğer karıncalar da bu yolu tercih etmektedir. Bu algorithmada benzer mantık ile muhtemel çözümler arasında daha iyi olanları bu süreçte güçlendirir ve en uygun çözümü araştırır. En uygun kontrolör parametrelerini elde etmek için MATLAB Simulink aracılığı ile PID kontrollü bir DC-DC Buck_Boost konvertör tasarlandı ve KKOY ise m-file olarak oluşturuldu. En iyi PID parametreleri, hatanın mutlak değerinin zaman çarpımının integrali olan ITAE (Integral-Time_Absolute)

performans kriterine göre KKOY aracılığı ile araştırıldı. Elde edilen sonuçlar, ACO tabanlı PID kontrolörün klasik yöntemlere kıyasla daha düşük aşım, daha kısa yerleşme süresi ve daha kararlı bir sistem tepkisi sağladığını göstermiştir.

Anahtar kelimeler : Buck-Boost Konvertör, PID Kontrolör, Karınca Koloni Optimizasyonu (KKO), Yenilenebilir Enerji Kaynakları, ITAE Performans kriteri

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Sağlık Turizmi Alanında Swot Analizi Konusunda Yapılmış Çalışmaların Bibliyometrik Açidan İncelenmesi: Türkiye Örneği

Nazlıcan SARIKAYA¹, İbrahim BOZKURT²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Sağlık Yönetimi ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Yusuf Şerefoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi.

Bu çalışma, Türkiye’de sağlık turizmi alanında SWOT analizi konusuna odaklanan makale ve lisansüstü tezlerin sistematik olarak incelenmesi ve bibliyometrik analizinin yapılması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, YÖK Tez veri tabanında yer alan tezlerin ve Türkiye’de yayımlanmış makalelerin incelenmesi yoluyla yürütülmüştür. Bu kapsamda literatürde konu ile en ilgili olduğu değerlendirilen toplam 4 tez ve 40 makale analiz edilmiştir. Araştırma, 1992–2026 yılları arasında yapılan çalışmaları kapsamaktadır. Elde edilen veriler; çalışma türü ve yıllara göre dağılımı, çalışma konusu, çalışma grubu, veri toplama yöntemi, veri analiz yöntemi başlıkları altında betimsel olarak değerlendirilmiştir.

İnceleme sonucunda, sağlık turizmi alanında SWOT analizine dayalı çalışmaların özellikle son yıllarda artış gösterdiği; ancak toplam literatür içerisinde sınırlı bir yer tuttuğu belirlenmiştir. Çalışmaların büyük bir kısmının makalelerden oluştuğu ve ağırlıklı olarak Türkiye’deki iller düzeyinde gerçekleştirilen coğrafi/yerel analizler kapsamında ele alındığı grlmştir. Araştırmalarda çoğunlukla literatür taramasından elde edilen güvenilir verilerin değerlendirildiği; bunun yanı sıra gözlem ve görüşme yoluyla paydaşlardan elde edilen verilerin kullanıldığı ve genel olarak nitel veri toplama yöntemlerinden yararlanıldığı tespit edilmiştir. Bazı çalışmalarda ise saha araştırmaları ile desteklenen analizlerin gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

SWOT analizleri kapsamında Türkiye’nin sağlık turizmindeki güçlü yönleri arasında; coğrafi konumu, şıfalı doğal kaynaklara sahip olması (zellikle termal turizm açısından), gelişmiş sağlık altyapısı, maliyet avantajı ve sağlık merkezlerinin yaygınlığı sayesinde medikal turizmin gelişmiş olması ile artan şehir hastaneleri ne çıkmaktadır. Zayıf yönler arasında ise tanıtım eksikliği, yabancı dil bilen personel sayısının yetersizliği ve kurumsal koordinasyon sorunları dikkat çekmektedir. Fırsatlar açısından değerlendirildiğinde; Irak, İran ve Suriye gibi

ülkelere olan coğrafi yakınlık, sınır kapılarının fazlalığı, kur avantajı ile gastronomi ve konaklama olanaklarının çeşitliliği ön plana çıkmaktadır. Tehditler boyutunda ise küresel rekabetin artması, popüler sağlık turizmi destinasyonlarına yakın küçük illerde sektörün yeterince gelişmemesi ve uluslararası rekabet unsurları belirleyici faktörler olarak görülmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, sağlık turizmi alanında SWOT analizine yönelik çalışmaların henüz yeterli derinliğe ulaşmadığı; daha kapsamlı, veri temelli ve karşılaştırmalı araştırmalara ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda, gelecekte yapılacak çalışmaların hem akademik literatüre katkı sağlaması hem de politika yapıcılara yol göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık turizmi, swot analizi, Türkiye, medikal turizm, termal turizm

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Türevli Halkalarda Center-Like Kümeler

Nigar SEVER¹, Prof. Dr. Emine KOÇ SÖGÜTCÜ²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Matematik ABD.

²Prof. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Fen
Fakültesi,

R bir halka olsun. Eğer A, B ve P , R nin idealleri ve $P \neq R$ olsun. $AB \subset P$ olduğunda $A \subset P$ veya $B \subset P$ oluyorsa P ye R halkasının asal ideali denir. $Z = \{z \in R \mid zx = xz, \forall x \in R\}$ kümesine R halkasının merkezi denir. Eğer $d: R \rightarrow R$ toplamsal dönüşümü her $x, y \in R$ için $d(xy) = d(x)y + xd(y)$ koşulunu sağlıyor ise d ye R halkası üzerinde bir türev denir. R bir halka ve I, R halkasının iki yanlı ideali olsun. R/I halkasına kalan sınıf halkası denir. R bir halka olsun. $0 \neq a \in R$ için eğer $ab = 0$ olacak şekilde $0 \neq b \in R$ varsa $a \in R$ ye sol sıfır bölen denir. Benzer şekilde $0 \neq a \in R$ için $ba = 0$ olacak şekilde $0 \neq b \in R$ varsa $a \in R$ ye sağ sıfır bölen denir. Eğer $a \in R$ hem sağ hemde sol sıfır bölen ise $a \in R$ sıfır bölen denir. Sıfırdan farklı sıfır bölen bulundurmeyan halkaya sıfır bölensiz halka denir. Sıfır bölensiz, birimli ve

değişmeli halkaya tamlik bölgesi denir. Literatürdeki çeşitli sonuçlar, belirli bir komütatiflik koşuluyla tanımlanan bazı alt kümelerin merkezi ile çakışması gerektiğini savunur; bunlara center-like alt kümeler denir. Bu çalışmada halkanın

$$Z * (R, d), Z_1(R, d), Z_2(R, d), Z_+(R, d) \text{ ve } Z_-(R, d)$$

center-like altkümeleri tanımlanacaktır. Ayrıca bu çalışmada asal idealler üzerinde tanımlanan türevlerin yapısal özellikleri incelenmiş ve bu türevlerin asal idealler üzerindeki center-like kümelerle olan ilişkisi belirlemeye yönelik çeşitli sonuçlar elde edilmiştir. Öncelikle asal ideallerin temel özellikleri ve türevlerin tanımlayıcı nitelikleri gözden geçirilmiş, center-like kümeler ile bu kavramlar arasındaki ilişkiler sistematik biçimde analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar özellikle türevlerin asal idealler üzerindeki davranışını ortaya koymakta ve center-like kümelerin bu türevler altındaki görüntüsünün halkanın merkezinde yer aldığını açıklığa kavuşturmaktadır. Çalışma kapsamında sağlanan yeni teoremler, türevlerin belirli koşullar altında asal ideal yapısını ve center-like kümelerin konumunu nasıl etkilediğini göstermekte ve halkalarda türevsel operatörlerin daha derin bir şekilde anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır.

Bu yönleriyle bu çalışma hem türevler literatürüne hem de asal ideal üzerindeki center-like kümeler teorisine yeni ve özgün sonuçlar kazandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Halka, asal ideal, yarıasal ideal, türev, center-like altkümeler.

Ömer Seyfettin'in "Diyet" ve "Pembe İncili Kaftan" Öykülerinde Toplumsal Baskı ve Bireysel Onur

Ömer Faruk GÜVEN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD.

Modern Türk hikâyeciliğinin ve olay hikâyesinin temsilcilerinden olan Ömer Seyfettin (1884-1920) kısa ömründe dile millî bir kimlik kazandırmak ve toplumsal sorunları, günlük hayata dair her türlü konuyu hikâyeleştirme yeteneğine sahip en velud yazarlarımızdandır. Askerî bir kökenden gelen ve kendisi de asker olan Ömer Seyfettin, özellikle Millî Edebiyat Dönemi içerisinde dili sadeleştirme konusunda öncülük ettiği ve bu mefkurenin bir beyanı olan “Yeni Lisan Hareketi”nin öncüsü, Türkçülük akımının ise en güçlü temsilcilerinden olmuştur. Şiir, inceleme, tiyatro, deneme gibi farklı türlerde eser veren yazarımız hikâye türünde verdiği eserler ve güçlü gözlem yeteneğiyle öne çıkar. Günlük hayata dair en ufak detayları bile hikâyenin konusu haline getirmiştir. Yazar bu günlük hayata dair konuları işlerken merak unsurunu; Türk toplumunun değer yargılarını ve bireyin bu yargılarla olan imtihanını işleyerek

tetikler. Örneğin; yazarın çocukluk dönemini konu aldığı hikâyelerinden “*Kaşığı*”da yazar vicdan ile suçluluk, Balkan Savaşları dönemini konu edinen “*Beyaz Lale*” de ulusal bağımsızlık arzusu-fedakârlık değerlerini çatıştır. Burada konu edineceğimiz “*Diyet*” ve “*Pembe İncili Kaftan*” hikâyelerinde ise ‘onur’ – insanın kendine karşı duyduğu saygı ve şeref- ‘minnet’ - yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma- ve toplumsal baskıyı karşı karşıya getirir.

Bu çalışma, Ömer Seyfettin’in “*Diyet*” ve “*Pembe İncili Kaftan*” adlı eserlerini; toplumsal baskı, minnet duygusu ve bireysel onurun korunması temaları üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Eserlerdeki ana karakterler olan Koca Ali ve Muhsin Çelebi, kendi onurlarını korumak adına hem bedensel tahrip hem de mal varlıklarının eksilmesi hususunda bedeller ödeyen figürler olarak ele alınmıştır.

Çalışmanın merkezini, karakterlerin maruz kaldığı toplumsal baskının hangi somut objeler üzerinden kurulduğu ve bu baskının nasıl kırıldığı oluşturmaktadır:

“*Diyet*” Öyküsünde Minnet ve Beden: Koca Ali, suçsuz olmasına rağmen toplumsal bir uzlaşıyla (diyeti ödeyen Hacı Kamber aracılığıyla)

özgürlüğüne kavuşmuş görünse de aslında "Hacı Kamber'in parası" üzerinden manevi bir esarete mahkûm edilir. Koca Ali'nin, yapılan iyiliğin sürekli başına kakılmasına tepki olarak kendi kolunu kesip atması; toplumsal baskının simgesi olan o "diyet" borcunu bedeniyle ödeyerek geçersiz kılmasıdır.

"Pembe İncili Kaftan"da Statü ve Feragat: Muhsin Çelebi, devlet hazinesine ve dolayısıyla otoritenin tahakkümüne girmemek için "Pembe İncili Kaftan"ı kendi servetiyle edinir. Elçilik görevinde kaftanı yere serip üzerinde oturması ve çıkarken onu orada bırakması, toplumsal ve siyasi bir güç gösterisi olan "değerli nesne" kavramını hiçe sayarak bireysel ve millî onuru yüceltmesidir.

Sonuç olarak her iki karakter de toplumun veya otoritenin kendilerine bir nesne (para veya kaftan) üzerinden borç yüklemesine izin vermemiştir. Bildiri kapsamında özgürlük itkisiyle-her türlü dış etkiden bağımsız olarak insanın kendi iradesine karar verme- bu iki karakterin "hayır" diyebilme gücü ve onurlarını korumak adına seçtikleri duruş, analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ömer Seyfettin, bireysel onur, toplumsal baskı, diyet, pembe incili kaftan, minnet.

Kompakt ve Yüksek Performanslı Mikrodalga Rezonatör Tasarımı

Ramazan GÖK ¹, Kemal DELİHACIOĞLU²,
Hüseyin KORKMAZ ³

1 Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Elektrik Elektronik Mühendisliği
ABD.

2 Prof. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü
Eğitim Enstitüsü, Elektrik Elektronik
Mühendisliği ABD.

3 Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Elektrik Elektronik
Mühendisliği ABD.

Bu çalışma, tekrarlanabilirliği yüksek, pratik uygulanabilirliğe sahip ve numunelerin karakterizasyon süreçlerinde kullanılmaya elverişli, dikdörtgen rezonatör içerisine yerleştirilmiş üçlü açık halka rezonatörlerden oluşan bir mikrodalga sensör tasarımı önermektedir. Tasarlanan rezonatör yapısı düşük üretim maliyeti, kompakt yapısı ve yüksek ölçüm doğruluğu gibi ayırt edici avantajları ile mikrodalga frekanslarında sensör olarak kullanılmaktadır. Mikrodalga sensörleri sağlık

hizmetleri, gıda endüstrisi ve savunma sanayii başta olmak üzere çok sayıda uygulama alanında kritik işlevler üstlenmektedir. Tasarımı yapılan rezonatör ile numunenin rezonatör yapısına entegre edilmesini takiben yapılan ölçümlerde rezonans frekansında meydana gelen kayma ve/veya kalite faktöründe ortaya çıkan değişim ya da bozulmalar üzerinden algılama gerçekleştirme potansiyeli sunmaktadır. Literatür incelemeleri doğrultusunda, kalite faktörü (Q-faktörü), iletim ve yansıma saçılma parametrelerinin genlik derinliği ile yapısal yalınlık, önerilen tasarımın temel performans göstergeleri arasında değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, söz konusu parametreler literatürde rapor edilen sensör tasarımları açısından çeşitli sınırlılıklar ve dezavantajlar ortaya koymaktadır. Tasarımı yapılan yansıma tabanlı rezonatör yapısı yaklaşık 5.178 GHz rezonans frekansı ve $-38,56$ S11dB değeri ile literatürde yer alan mevcut sensörlere kıyasla daha üstün bir performans sergilemektedir. Önerilen tasarımın hava ortamı ile etkileşimi CST (Computer Simulation Technology) benzetim programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Yine tasarımda kullanılan FR-4 dielektrik alt tabaka ile birlikte Rogers RO3003, Rogers RO3006, Rogers RO4003C ve Rogers RO4350B gibi alt tabakalar kullanılarak

benzetimler gerçekleştirilmiş ve sonuçları karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Elde edilen bulgular, geometrik parametrelere bağlı olarak FR-4 dielektrik alt tabakanın diğer malzemelere kıyasla daha yüksek verimlilik sağladığını ortaya koymaktadır. Tasarlanan rezonatör üzerindeki elektrik alan dağılımının çember bölgeleri başta olmak üzere rezonatörün belirli bölgelerinde maksimum yoğunlukta olduğu gözlemlenmiştir. Literatürde bildirilen diğer sensör tasarımlarıyla çeşitli performans kriterleri temel alınarak yapılan karşılaştırmalarda sensör uygulaması için tasarladığımız mikrodalga rezonatör yapısı algılama uygulamaları açısından yüksek potansiyelli ve gelecek vaat eden bir mikrodalga sensörü olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: Mikrodalga, sensör, rezonatör, rezonans, kalite faktörü.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Umut ve Aidiyet Kavramlarının Literatürdeki Çalışmalar Kapsamında Değerlendirilmesi

Resul İMANCI

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Orta Doğu ve Göç Araştırmaları ABD.

Bu çalışma, belirsizliğe tahammülsüzlük, umut ve aidiyet kavramlarının psikoloji literatüründe nasıl ele alındığını ve birbirleriyle hangi bağlamlarda ilişkilendirildiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Belirsizliğe tahammülsüzlük kavramı, özellikle bilişsel-davranışçı yaklaşımlar çerçevesinde değerlendirilmiş ve bireyin belirsiz durumları tehdit edici olarak algılama eğilimi ile ilişkilendirilmiştir. Carleton (2012) belirsizliğe tahammülsüzlüğü “bilinmeyene yönelik temel korku” olarak tanımlamış ve bu yapının kaygı, stres ve depresyon ile olan ilişkisini vurgulamıştır.

Umut kavramı ise pozitif psikoloji literatüründe Snyder’ın kuramsal modeli doğrultusunda incelenmiştir. Snyder’a (2002) göre umut, bireyin hedeflerine ulaşma motivasyonu ile bu hedeflere ulaşmak için alternatif yollar geliştirme kapasitesinden oluşmaktadır. Bu bağlamda umut,

yalnızca duygusal bir durum değil, aynı zamanda bilişsel ve motivasyonel bir süreç olarak ele alınmaktadır. Literatürde umut düzeyinin yüksek olmasının psikolojik iyi oluş, yaşam doyumu ve stresle başa çıkma becerileri ile pozitif yönde ilişkili olduğu gösterilmiştir. Aidiyet kavramı ise sosyal psikoloji perspektifinden ele alınmış ve bireyin anlamlı sosyal bağlar kurma ihtiyacı ile ilişkilendirilmiştir. Baumeister ve Leary (1995), bireyin yaşamda mutluluk ve genel iyi oluş düzeyi, başkalarıyla kurduğu anlamlı ve güçlü ilişkilerle yakından ilişkili olduğunu ve bu bağlamda aidiyet duygusu yüksek olan bireylerin, kendilerini daha mutlu ve sağlıklı hissettikleri, aynı zamanda günlük yaşamın getirdiğı streslerle başa çıkmada daha az güçlük yaşadıklarını söyler. Bu kavramlar incelendiğinde, belirsizliğe tahammülsüzlüğün düşük umut düzeyi ve zayıf aidiyet duygusu ile ilişkili olduğu görülmektedir. Buna karşılık, sağlam bir aidiyet hissi ve yüksek umut düzeyinin bireyin belirsizlikle başa çıkmasında güçlü bir rol oynadığı ifade edilmektedir. Bu doğrultuda çalışma, söz konusu kavramların psikolojik iyi oluş üzerindeki bütüncül etkisine dikkat çekmektedir.

Anahtar kelimeler: Aidiyet, belirsizliğe tahammülsüzlük, iyi oluş, umut.

Yeni Nesil Bilim İnsanı Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması

Saliha YILDIZ¹, Hülya DEDE²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi
ABD.

²Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli
Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi, Matematik ve
Fen Bilimleri Eğitimi ABD

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin bilim alanındaki kariyer hedeflerini etkileyen unsurları belirlemek amacıyla Jones ve diğerleri (2021) tarafından geliştirilen Yeni Nesil Bilim İnsanı Ölçeğinin Türkçe formunun yapı geçerliğini doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, Müzeyyen Erkul Bilim Merkezini ziyaret eden 293 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Toplam 30 maddeden oluşan ölçek, Beklenti Değer (9 madde), Gelecekteki Fen Değeri (3 madde), Aile Fen Başarı Değerleri (4 madde) ve Fen Deneyimi (14 madde) olmak üzere dört alt boyutu bulunmaktadır. Yapı geçerliğini incelemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi, güvenirliğini incelemek amacıyla ise Cronbach alfa güvenirlik

katsayıları kullanılmıştır. Tüm analizler R programında gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları, kuramsal olarak gerekçelendirilebilen M1–M2 ile M19–M21 maddeleri arasındaki hata kovaryanslarının modele eklenmesiyle dört faktörlü yapının kabul edilebilir düzeyde uyum verdiğini göstermiştir. Nihai modele ilişkin uyum indeksleri $\chi^2(397)=602.41$, $p<.001$, CFI=.908, TLI=.899, RMSEA=.045, 90% GA [.037, .052], SRMR=.056 olarak bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach alfa katsayılarının .770 ile .834 arasında, toplam ölçeğe ilişkin Cronbach alfa katsayısının ise .884 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin Türkçe formunun ortaokul öğrencileri üzerinde genel olarak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, bazı maddelerin görece düşük faktör yükleri nedeniyle ölçeğin farklı örneklemelerde yeniden sınanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni nesil bilim insanı ölçeği, ölçek uyarlama, doğrulayıcı faktör analizi.

Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Sosyokültürel Diyalektik Yöntemin Uygulanmasına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Salih Erkan KÜLAHÇIOĞLU¹, Yılmaz SAĞLAM²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi
ABD.

²Prof. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü
Eğitim Enstitüsü, Kilisli Muallim Rıfat Eğitim
Fakültesi.

Bu çalışma, Sosyokültürel Diyalektik Yöntem'in (SDY) fen bilgisi öğretmenleri tarafından uygulanmasının öğretmenler üzerinde nasıl algılar oluşturduğunu, sınıf ortamında hangi deneyimlerin elde edildiğini ve öğretmenlerin karşılaştığı zorlukları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın veri toplaması ve analizinde, bireylerin belirli bir olguya yönelik deneyimlerindeki farklılaşan algılarını incelemeye olanak tanıyan metodolojik bir çerçeve olarak fenomenografik vaka çalışması yöntemi tercih edilmiştir. Çalışma grubu amaçlı örneklem doğrultusunda belirlenmiş olup, çalışmaya en az 10 yıllık tecrübeye sahip beş fen bilgisi öğretmeni

gönüllülük esasına dayalı olarak katılmıştır. Araştırmanın uygulama süreci yapılandırılmış aşamalardan oluşmaktadır. İlk olarak, araştırmacı tarafından SDY yönteminin felsefi temelleri, tanımı, kazanımların bu yöntemle nasıl planlandığı ve sınıf ortamında nasıl uygulanacağına dair öğretmenlere bireysel olarak eğitimler verilmiştir. Araştırmanın veri çeşitlemesini sağlamak ve mevcut durumu görmek amacıyla öncelikle, öğretmenlerin kendi seçtikleri yöntemlerle işledikleri dersler doğal sınıf ortamında video kaydına alınmıştır. Daha sonra, öğretmenlerle birlikte bir ders kazanımı üzerine SDY aşamalarını içeren özgün ders planları hazırlanmış ve öğretmenler bu planları bizzat sınıfta uygulamıştır. Yöntemin işleyişini ve öğrenciyle öğretmen arasındaki etkileşimi gözlemleyebilmek için SDY ile işlenen dersler de video kaydına alınmıştır. Ders uygulamalarının hemen ardından her bir öğretmene, SDY’i sınıf ortamında uygulamaya yönelik hissettikleri zorlukları ve kendi pedagojik görüşlerini öğrenmek için bireysel görüşmeler yapılmış ve veri kaybını önlemek adına bu görüşmelerin ses kayıtları alınmıştır. Elde edilen bu ses kayıtları birebir yazıya dökülerek nitel veri analizinden içerik analizi yapılacaktır. İçerik analizi sonucunda, öğretmen ifadelerinden yola çıkılarak anlamlı alt birimler olan kodlar ve bu

kodları kapsayan temalar indüktif analiz yöntemiyle belirlenecektir. Elde edilecek kodlar ve temalar temelinde öğretmenlerin SDY ile ilgili görüşleri kavramsal bir çerçevede ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyokültürel diyalektik yöntem (sdy), öğretmen algısı, öğretmen deneyimi, öğrenci merkezli eğitim.

İnanma Kavramına Uluğ Nutku Perspektifinden Felsefi Bakış

Seda ÇOBAN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Felsefe ABD.

İnanma, yaygın biçimde teolojik çağrışımları ağır basan bir kavram olarak insanın kendiyile ve doğayla kurduğu aşkın bir ilişki örneğidir. Bu nedenle günlük yaşantımızda kurduğumuz cümlelerde inanma kavramı daha çok tanrıya veya dine inama yahut inanmama olarak karşımıza çıkmaktadır. Oysaki inanma kavramı teolojik alanla sınırlı değildir. Kavramı felsefi perspektiften ele aldığımızda, teolojik anlamının yanı sıra inanma varlık olarak insanın öz belirleniminin bir dışavurumu olarak tanımlanmaktadır. İnanma olgusunu felsefi bağlam çerçevesine yeniden taşıyan düşünürlerden biri Uluğ Nutku olmuştur. Onun görüşlerinden hareket ederek başka düşünürler de bu konuya vurgu yapmış olsalar da bu konuya çağdaş dönemde değinen kişilerden birinin Uluğ Nutku olduğunu belirtmemiz gerekir. İnanmanın felsefi arka planına baktığımızda ise bu kavramın felsefenin epistemoloji alanıyla ilişkili olarak kullanıldığını görmekteyiz. İnanma kavramı bu

alandaki tek başına kullanılmak yerine bilme kavramıyla bağlantılı olarak kullanılmaktadır. Bilme var olan şeylerin özelliklerini sadece olduğu gibi ele alırken inanma ise var olanı hem olduğu gibi hem de olmadığı gibi dile getirmeye çalışır. Bu yönüyle inanma bilmeye göre bir fazlalık içermektedir. Dolayısıyla bu çalışmada inanma kavramını bilme kavramı ile birlikte ele alarak açıklamaya çalıştık. Bildiride genel olarak inanma ve bilme kavramlarının felsefi olarak analizi, inanmanın gündelik ilişkilerde ve kişisel yahut öznel bilgide şekil alışı biçimleri ile inanma ve bilme kavramlarının farklılıkları üzerinde duruldu. Bu farklılık kısmında Platon'un bilgi için ön koşulun gerekçelendirilmiş doğru sanı veya inanç olduğu konusu ve Edmund Gettier'in Platon'a yönelik eleştirisinin ne olduğu açıklandı. Çalışmanın temel hedefi mevcut olan felsefe literatürüne katkıda bulunmak ile birlikte hem inanma ve bilme kavramlarının anlamlarını daha iyi idrak edebilmeyi sağlamak hem de inanma kavramını sadece teolojik alana sıkıştıran bir akla, bu kavrama felsefi bakış açısıyla da bakabilme becerisi kazandırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilme, din, felsefe, inanma, perspektif, uluğ nutku.

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Okul Bahçelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

Serap Yılmaz ¹, Lütfiye Coşkun ²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Temel Eğitim ABD.

² Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi Kilisli
Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi.

Okul öncesi eğitim kurumları ve bu kurumların sunduğu çevresel imkânlar küçük yaştaki çocuklar için önemli bir role sahiptir. Okul bahçeleri ise çocukların sağlıklı gelişimi için en uygun eğitsel ortamlardır. Bu bahçeler nitelikli öğretmenlerin rehberliğinde eğitim, oyun ve sosyal etkinliklere imkân tanır. Okul iç donanımına okul bahçelerinden daha fazla önem verildiği için okul bahçeleri etkin öğrenme alanları olma görevini yerine getirememektedir. Oysa okul bahçelerinin öğretmenler tarafından etkili kullanımının çocukların tüm gelişim alanları üzerinde olumlu katkılar sağlayacağı belirtilmektedir. Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde eğitimcilerin okul öncesi eğitim kurumlarındaki okul bahçelerinden yeterince faydalanmadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin bu alanların öneminin farkında

olması ve bu alanlardan yeterli düzeyde faydalanması gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin okul bahçelerinin önemine, kullanımına ve fiziksel donanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi önemli bir konudur. Araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim kurumlarındaki okul bahçelerine ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Mevcut çalışmada öğretmen görüşleri doğrultusunda; okul bahçeleri neden önemlidir, çocuklar okul bahçelerinde oynamayı niçin sever, bir okul bahçesinde neler olmalıdır, çocuklar okul bahçesinde zaman geçirirken neler öğrenir? sorularına cevap aranmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışmaları; olgu/olay ile içerik arasındaki sınırların açık bir şekilde belirlenmediği ancak bir olgunun/olayın kendi gerçek yaşam ortamında araştırıldığı ve “Nasıl?” ya da “Niçin?” sorularının sorulduğu görgül bir araştırma deseni olarak tanımlanmaktadır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak belirlenen araştırmanın katılımcılarını 2025-2026 eğitim öğretim yılında Kilis ili merkezinde Kilis İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bağımsız anaokullarında çalışan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu araştırmanın veri toplanma sürecinde nitel araştırma yöntemlerinden görüşme

teknikinden faydalanılmıştır. Bu çalışmada görüşme verilerinin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin okul bahçelerinin önemine, kullanımına ve donanımına ilişkin görüşleri ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: Okul bahçeleri, okul öncesi eğitim, açık alanlar, okul dış mekanları

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Merhamet Yorgunluğunun Bibliyometrik Analiz Yöntemi ile İncelenmesi

Sinem ŞAHİN¹, Dr. Öğr. Üyesi Tuba ARSLAN²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Sağlık Yönetimi ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu.

Merhamet yorgunluğu, acı ve travmalara uzun süre maruz kalan kişilerin empati düzeylerinde yaşadığı azalmanın bir göstergesi olarak tanımlanmaktadır. Özellikle sağlık, sosyal hizmet ve psikolojik danışmanlık alanlarında çalışan profesyoneller için merhamet yorgunluğu, hem bireysel hem de mesleki performans üzerinde olumsuz etkilere yol açabilmektedir. Bu durum, tükenmişlik, anksiyete, psikolojik stres, depresyon, iyilik hali düşüklüğü, motivasyon kaybı ve sağlık hizmetlerinde kalite kaybı gibi ciddi sonuçlar doğurabilmektedir. Bu nedenle, merhamet yorgunluğunun literatürdeki kapsamının ve temel temalarının belirlenmesi, hem uygulayıcılar hem de araştırmacılar için büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, bibliyometrik analiz ve bilim haritalama teknikleri kullanılarak

“merhamet yorgunluğu” kavramının literatürdeki gelişimini ve temel temalarını incelemektir. Araştırma kapsamında Web of Science veri tabanında belirlenen arama stratejisi ile toplam 2958 makale elde edilmiştir. Makaleler üzerinde kelime madenciliği, atıf analizi ve bibliyometrik eşleştirme çalışmaları yürütülmüştür. Analizler VOSviewer yazılımı ile gerçekleştirilmiştir. Kelime madenciliği sonuçları; “compassion fatigue”, “burnout”, “covid-19”, “resilience”, “self-care”, “anxiety”, “nurses”, “personality”, “bereavement” ve “well-being” başlıklarından oluşan 10 temel temayı ortaya koymuştur. Atıf analizi sonucunda; Jimenez, Figley, Galiana, Hegney, Ibanez-Masero, Merlo ve Yi en çok atıf alan yazarlar olarak belirlenmiştir. Bibliyometrik eşleştirme analizi; Bride (2007), Kearney (2009), Hooper (2010), Van Mol (2015), O’Connor (2018) ve Cooper (2020) çalışmalarının güçlü yoğunluk gösterdiğini ortaya koymuştur.

Elde edilen bulgular, merhamet yorgunluğu literatüründe öne çıkan yazarlar, kurumlar, dergiler ve ülkeler ile temel temaların belirlenmesini sağlamıştır. Araştırma, konunun güncelliğini ve üzerine yapılan bilimsel çalışmaların giderek arttığını göstermektedir. Ayrıca analiz sonuçları hem literatürü takip edecek

okuyuculara hem de gelecekteki arařtırmacılarā rehberlik edecek bilgiler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Merhamet yorgunluğu, bibliyometrik analiz, bilim haritalama, web of science.

*Bu alışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Teknoloji Destekli İşbirlikli Öğrenme Ortamında Süreklilik ve Türev Arasındaki İlişki Üzerine Matematiksel Akıl Yürütmenin İncelenmesi

Sude Nur Özmen¹, Memet Kule²

¹ Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Matematik ve Fen Eğitim ABD.

² Prof. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli
Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi.

Türev ve süreklilik, gerçek dünya olaylarındaki değişimin analizini ve modellenmesi ile ilgilenen kalkülüsün temel kavramlarıdır. Bu iki kavram arasında hiyerarşik bir ilişki bulunmakta olup, türevlenebilirlik sürekliliği gerektirirken süreklilik türevlenebilirlik için yeterli değildir. Birçok çalışmada üniversite öğrencilerinin türev ve süreklilik kavramları arasındaki ilişkiyi kurarken zorlandıkları görülmüştür.

Teknoloji destekli öğrenme ortamları, dijital araçlar aracılığıyla öğrencilerin matematiksel kavramları görselleştirmesine ve keşfetmesine olanak tanıırken, işbirlikli öğrenme ortamları öğrencilerin sosyal etkileşim yoluyla anlam inşa

etmelerini desteklemektedir. Bu çalışmanın amacı, teknoloji destekli işbirlikli öğrenme ortamında üniversite öğrencilerinin türev ve süreklilik kavramları arasındaki ilişkiyi nasıl inşa edeceğini Jeannotte ve Kieran'ın matematiksel akıl yürütme modeli aracılığı ile incelemektir.

Bu model kapsamında matematiksel akıl yürütme, matematiksel ifadeler arasında ilişkiler kurma, bu ilişkileri mantıksal olarak gerekçelendirme ve ulaşılan sonuçları açıklama süreci olarak tanımlanmaktadır. Matematiksel akıl yürütme, yapısal ve süreç olmak üzere iki temel boyuttan oluşmaktadır. MR'nin yapısal boyutu, belirli bir akıl yürütme parçasının biçimine odaklanan daha statik bir yapıyı ifade eder. Buna karşılık, MR'nin süreç boyutu, akıl yürütmenin nasıl gerçekleştiğine odaklanmaktadır.

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Nitel çalışmalar, araştırma yapılan bireylere yönelik görüşlerin ve konuya yönelik özelliklerinin detaylı şekilde betimlendiği çalışmalardır. Durum çalışmaları ise sınırları belirli bir kitleye, bir olaya ya da duruma odaklanma fırsatı veren ve araştırılan konu üzerinde derinlemesine inceleme yapmayı sağlayan araştırmalardır. Çalışmanın katılımcılarını bir devlet üniversitesinde

ilköğretim matematik öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak süreklilik ve türev arasındaki matematiksel ilişkinin kurulmasına yönelik önermeler kullanılmıştır. Veri toplama süreci teknoloji destekli işbirlikli bir sınıf ortamında aodesa metodu aracılığı ile yürütülmüştür. Teknoloji desteği sohbet tabanlı üretken yapay zeka araçları (örn., ChatGpt, Gemini) ve GeoGebra aracılığı ile sağlanmıştır. Veriler görev tabanlı yarı yapılandırılmış görüşmeler ile toplanmıştır. Veriler görüşmelerin video kayıtları, öğrencilerin çözüm kağıtları ve araştırmacının saha notlarından oluşmuştur. Veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde Jeannotte ve Kirean'ın yapısal ve süreç boyutlarını içeren matematiksel akıl yürütme çerçevesi temel alınmıştır.

Araştırma sonucunda sohbet tabanlı üretken yapay zeka araçlarının türev ve süreklilik arasındaki matematiksel ilişkinin kurulmasına yönelik matematiksel akıl yürütmeyi yapısal ve süreç boyutlarında destek sağlayabileceği beklenmektedir. Aynı zamanda sohbet tabanlı üretken yapay zeka araçlarının matematiksel olarak hatalı ve yanlış yönlendiren çıktılar oluşturabileceği de beklenen riskler arasındadır.

Geogebra'nın ise matematiksel akıl yürütme sürecine türev ve süreklilik kavramlarının geometrik yorumları kapsamında öğrencilere içgörüler sağlayabileceği ancak bu desteğin öğrencilerin GeoGebraya yönelik ön bilgilerine bağlı olacağı beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türev, süreklilik, teknoloji destekli öğrenme, işbirlikli öğrenme, matematiksel akıl yürütme.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Göz İzleme Teknolojisi Kullanılarak Öğretmenlerin Mesleki Bakış Becerilerinin İncelenmesi: Sistemik Bir Derleme

Sultan ERDOĞAN¹, Zühal GÜN ŞAHİN²

¹ Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD.

² Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi,
Kilisli Muallim Rifat Eğitim Fakültesi.

Bu çalışma, öğretmenlerin mesleki bakış becerilerini göz izleme teknolojisiyle inceleyen matematik eğitimi araştırmalarını sistemik bir yaklaşımla sentezlemektedir. Çalışma verilerini elde etmek için Web of Science (WoS) ve Scopus veri tabanları kullanılmıştır. Anahtar kelime olarak “eye tracking” (göz izleme), “mobile eye tracking” (taşınabilir göz izleme cihazı), “teacher’s noticing” (öğretmen farkındalığı) ve “teacher professional vision” (öğretmen mesleki bakışı) kullanılmıştır. Literatür tarama sürecinde, matematik eğitimi odaklı, İngilizce dilinde yazılmış ve açık erişim statüsündeki 48 makale belirlenmiştir. Matematik eğitiminde göz izleme teknolojisinin öğretmen mesleki bakışı üzerindeki kullanımına dair 37 çalışma tespit edilmiştir.

Ancak, bu çalışmaların 11 tanesinin açık erişim olduğu görülmüştür. Çalışma kapsamında, matematik öğretimi sırasında mesleki bakışın temel bileşenleri olan fark etme (noticing) ve bilgi temelli akıl yürütme (reasoning) süreçlerini nesnel verilerle sunan 4 makale derinlemesine analiz için seçilmiştir. Nihai analizin 4 makaleye indirgenmesinin temel nedeni, bu çalışmaların öğretmenlerin ders anındaki anlık görsel dikkat süreçleri ile ders sonrası geriye dönük yansıtıcı düşünme süreçlerini birlikte sunarak mesleki bakışı bütüncül ve kanıta dayalı bir biçimde belgelemiş olmasıdır. Bu alandaki çalışmalar incelendiğinde, araştırmaların asıl ivmesini 2011 yılından itibaren kazandığı; yapılan çalışmaların son 4 yılda önem kazandığı görülmektedir. Matematik eğitimindeki çalışmaların ilköğretim kademesine (2) ve matematik öğretmenlerine (2) odaklandığı tespit edilmiştir. İncelenen araştırmalar, uzman ve aday matematik öğretmenleri arasında görsel stratejiler bakımından derin farklar ortaya koymaktadır. Uzman matematik öğretmenlerinin dikkati daha çok öğrenci odaklıdır ve sınıfa daha eşit dağılmış bir bakış sergilemektedir; bu durum aday öğretmenlere kıyasla daha düşük “Gini katsayısı” değerleriyle doğrulanmaktadır. Uzmanların bakış süreci, matematiksel pedagojik bilgilerle

yönlendirilen yukarıdan aşağıya bir süreçken; aday öğretmenlerin dikkati daha çok görsel olarak baskın olaylara odaklanan aşağıdan yukarıya bir yapı sergilemektedir. Uzman matematik öğretmenleri, bir öğrencinin hatasını fark ettiğinde bunu öğrencinin önceki öğrenme deneyimleriyle ilişkilendirerek derinlemesine bir akıl yürütme yapabilirken; aday öğretmenlerin, öğrenci hatalarını daha çok ilgisizlik gibi yüzeysel nedenlere bağladığı görülmektedir. Sonuç olarak bu derleme, göz izleme teknolojisinin matematik öğretmeni eğitiminde mesleki gelişimi destekleyen ve öğretmenlerin sınıftaki görsel uzmanlığını geliştiren güçlü potansiyelini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göz izleme, mesleki bakış, öğretmen odağı, matematik eğitimi.

Aşk-ı Memnu Romanındaki Karakterlerin Psikoanalitik Açıdan Tahlili

Sümeýra SAYGINER

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD.

Aşk-ı Memnu, Türk edebiyatının gerçekçi geleneği çizgisinde yazılmış önemli bir romandır ve bireylerin iç dünyalarını, sosyal ilişkilerini ve psikolojik çatışmalarını derinlemesine yansıtmaktadır. Bir romanın psikoanalitik analizi, öncelikle karakterlerin kimlik yapılarının, kişilik özelliklerinin ve birbirleriyle kurdukları ilişkilerin ayrıntılı bir incelemesini gerektirir. Ayrıca, belirli olaylara ve dönüm noktalarına karşı karakterlerin davranışları ile bunun sonucunda ortaya çıkan psikolojik gerilimler ve iç çatışmalar, psikolojinin kavramsal çerçevesi içinde değerlendirilmelidir. Bu bakımdan Aşk-ı Memnu, sadece kurgusuyla değil, karakterlerinin psikolojik derinliğiyle de öne çıkmaktadır. Halid Ziya Uşaklıgil tarafından 1899 ile 1901 yılları arasında yazılan roman hem dilbilimsel ve üslup özellikleri hem de başarılı karakter gelişimi nedeniyle Türk kurgu geleneğinde ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Nitekim

Ahmet Hamdi Tanpınar bu eseri yazarın başyapıtı olarak görmüş ve romanı “aile cehennemi” olarak tanımlayarak trajik ve yoğun psikolojik atmosferini vurgulamıştır. Romanın merkezinde, kendisinden çok daha yaşlı bir adamla evlenen ve hayatı yanlış seçimler, bastırılmış arzular, toplumsal baskı ve ahlaki çatışmaların arka planında şekillenen genç bir kadın yer alıyor. Bu çalışmanın temel konusu, romandaki karakterlerin psikolojik çöküşlerini ve yıkıcı davranış kalıplarını hangi psikanalitik dinamiklerin açıklayabileceği sorusu etrafında şekillenmektedir. Buna bağlı olarak, bu çalışma psikanalitik teoriye dayalı nitel bir metin analizi yöntemini benimsemektedir. Romandaki karakterlerin davranış kalıpları, ilişkisel tutumları, çatışma alanları ve psikolojik tepkileri, narsistik eğilimler ve kıskançlık duyguları bağlamında incelenmektedir. Analiz sonuçları, narsistik yaralanma, kıskançlık, suçluluk, bastırılmış arzu ve duygusal tatminsizlik gibi unsurların roman karakterleri, özellikle de Bihter arasında öne çıktığını ortaya koymaktadır; bu unsurlar karakterlerin kararlarını, ilişkilerini ve trajik kaderlerini doğrudan etkilemektedir. Özellikle Bihter, evlilik ilişkisinin yol açtığı huzursuzluk ve yasak aşkından kaynaklanan suçluluk, korku ve endişe nedeniyle giderek derinleşen bir psikolojik

çıkmaza sürüklenmektedir. İçsel parçalanmışlığı, kıskançlığı, tatminsizliği ve benlik algısındaki çatlaklar, ruhsal dengesini zayıflatmaktadır. Sonuç olarak, Bihter karşılaştığı zorluklarla baş edemediği için ölümü bir kaçış yolu olarak görmektedir. Bu trajik son, romanın psikolojik boyutunu daha da öne çıkararak, eserin yalnızca edebi bir metin değil, aynı zamanda bireyin iç dünyasını, benlikteki kırılmaları ve duygusal çöküş süreçlerini yansıtan, psikolojik açıdan zengin bir çalışma alanı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Halid Ziya Uşaklıgil, Aşk-ı Memnu, Karakter, Psikoanalitik.

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Akran Zorbalığına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi: Derleme Araştırması

Suna YOLCU

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Temel Eğitim ABD.

Araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin akran zorbalığı olgusuna ilişkin görüşlerinin, karşılaşılan zorbalık türlerinin ve uygulanan müdahale stratejilerinin alanyazın ışığında incelenmesidir. Akran zorbalığı; bir veya birden fazla çocuğun, kendisinden daha güçsüz gördüğü bir akranına karşı kasıtlı, tekrarlayıcı ve süreklilik arz eden olumsuz eylemlerde bulunması şeklinde tanımlanmaktadır. Akran zorbalığı, çocukların sosyal ve duygusal gelişim süreçlerini olumsuz etkileyen, ancak uzun süre büyümenin doğal bir parçası olarak kabul edildiği için ihmal edilmiş kritik bir sorundur. Alanyazında yer alan çalışmalar, öğretmenlerin zorbalığı tanımlarken çoğunlukla fiziksel güç kullanımına vurgu yaptıklarını, ancak ilişkisel zorbalık gibi daha örtük türleri fark etmekte zorlandıklarını

göstermektedir. Oysa okul öncesi dönemde zorbalığın erken tespiti ve etkili müdahale programlarının uygulanması, çocukların sağlıklı benlik algısı geliştirmeleri ve okul iklimine uyum sağlamaları açısından hayati önem taşımaktadır. Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde; eğitimcilerin akran zorbalığını genellikle "vurma, itme ve zarar verme" gibi fiziksel eylemler üzerinden tanımladıkları görülmektedir. Bu araştırmanın verileri, okul öncesi ve ilköğretim kademelerinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerini içeren mevcut literatürün nitel bir senteziyle oluşturulmuştur. Bu süreçte doküman analizi yönteminden faydalanılarak, farklı bölgelerdeki öğretmenlerin ortak eğilimleri ortaya konmuştur. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin sınıflarında en yoğun şekilde fiziksel zorbalıkla karşılaştıkları, bunu alay etme ve oyuna almama gibi sözel/duygusal zorbalık türlerinin izlediği saptanmıştır. Zorbalığın temel nedenleri arasında aile içi iletişim problemleri, yanlış ebeveyn modelleri ve çevresel faktörler ilk sırada yer almaktadır. Müdahale stratejisi olarak öğretmenlerin çoğunlukla çocukla birebir konuşma ve empati kurdurma yöntemini tercih ettikleri görülmektedir. Sonuç olarak, akran zorbalığıyla mücadelede Olweus (1993) ve Pişkin (2002) tarafından vurgulanan bütüncül okul

yaklaşımının benimsenmesi ve öğretmenlerin müdahale kapasitelerinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Akran zorbalığı, Okul öncesinde müdahale

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Erken Çocuklukta Sosyal Problem Çözme Becerilerine İlişkin Çalışmaların İncelenmesi: Derleme Araştırması

Süveybe TEMİZ¹, Hızır DİNLER²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Temel Eğitim ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Sosyal problem çözme becerisi, bireyin akranlarıyla ya da yetişkinlerle yaşadığı çatışma durumlarını etkili ve barışçıl yollarla çözebilme kapasitesini ifade etmektedir. Bu beceri, bireyin sosyal ilişkilerini sağlıklı biçimde sürdürebilmesi ve toplumsal uyum içinde yaşayabilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Erken çocukluk döneminde kazanılan sosyal problem çözme becerisi; akran kabulü, olumlu arkadaşlık ilişkileri ve okula uyum gibi pek çok gelişimsel çıktıyla yakından ilişkilidir. Bu dönemde çocukların problem çözme stratejileri geliştirmeleri, ilerleyen yıllarda hem akademik hem de sosyal başarılarını doğrudan etkilemektedir. Nitekim erken müdahale programlarının bu becerilerin gelişimini desteklediği ve çocukların sosyal yeterliliğini artırdığı bilinmektedir.

Konuyla ilgili Türkiye’de gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde, okul öncesi dönemde sosyal problem çözme becerilerine odaklanan araştırmaların giderek arttığı görülmektedir. Bu artışın temel nedeni, okul öncesi eğitimin çocukların sosyal ve duygusal gelişimi üzerindeki belirleyici rolünün giderek daha fazla farkına varılmasıdır. Öğretmenlerin, ebeveynlerin ve eğitim programlarının bu süreçteki işlevi araştırmacılar tarafından farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Bununla birlikte, söz konusu çalışmaların büyük çoğunluğunun birbirinden bağımsız yürütüldüğü ve alandaki genel eğilimlerin bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmediği dikkat çekmektedir.

Bu alandaki çalışmaları kapsamlı biçimde ele alan bir derleme çalışmasına ulaşamadığından, mevcut araştırma alan yazındaki bu boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Araştırmada 2015-2025 yılları arasında yayımlanmış ulusal ve uluslararası makaleler, tezler ve kitap bölümleri sistematik biçimde taranacaktır. Elde edilen bulgular; çalışmalarda ele alınan temalar, kullanılan yöntemler, örneklem özellikleri ve ulaşılan sonuçlar açısından analiz edilerek alana ilişkin kapsamlı bir tablo ortaya konulacaktır. Bu derlemenin, erken çocukluk döneminde sosyal problem çözme becerilerinin geliştirilmesine

yönelik ileriki araştırmalara ve uygulamalara önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal problem çözme, erken çocukluk, okul öncesi eğitim, derleme araştırması.

Bazı Lineer Olmayan Diofant Denklemler Üzerine İncelemeler

Tuğba POLAT¹, Ali KARAKUŞ²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Matematik ABD.

²Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Fen
Fakültesi.

Bir Diofant denkleminin en ünlü örneği Fermat'ın Son Teoreminde yer alır. Bu, Fermat'ın 1637'de kanıt olmadan iddia ettiği ifadedir. $a^n + b^n = c^n$ Diofant denkleminin $a, b, c \neq 0$ olduğunda ortaya çıkan aşikar çözümler dışında, n en az 3 olduğunda tam sayılarda çözümü yoktur. Birçok bilim adamı tarafından modern sayı teorisinin babası olarak kabul edilen Fermat, yine de, bu role özgü bir şekilde uygun olmayan bir geleneğe sahiptir. Fermat kişisel olarak çok az yayın yapmış, keşiflerini arkadaşlarına mektuplarla iletmeyi (genellikle bir kanıta sahip olduğuna dair kısa bir ifadeden başka bir şey olmadan) ya da bunları notlar halinde kendine saklamayı tercih etmiştir. Bu tür notlardan bir kısmı, Bachet'in Diophantus'un Arithmetica'sının çevirisinin kopyasının kenarına not edilmiştir. Bu marjinal yorumların açık ara en ünlüsü, muhtemelen 1637

civarında yazılmış olanıdır ve şöyle der: Bir küpü iki küpün toplamı olarak, dördüncü bir kuvveti iki dördüncü kuvvetin toplamı olarak ve genel olarak ikinin dışındaki herhangi bir kuvveti iki benzer kuvvetin toplamı olarak yazmak imkansızdır. Bu karmaşık gibi görünen ifade bir yana, Fermat basitçe, eğer $n > 2$, ise, o zaman $a^n + b^n = c^n$ Diophantine denkleminin, değişkenlerden en az birinin sıfır olduğu aşikâr çözümler dışında, tamsayılarda hiçbir çözümü olmadığını iddia ediyordu. Bu derlemede, bu konu ile ilgili bazı sonuçlar verilecek, örnekler çözülecek ve Diophantine denklemleri hakkında bazı saf tahminleri araştıracaktır.

Anahtar kelimeler: Diofant denklemler, lineer olmayan diofant denklemler, fermat'ın son teorisi, sayı teorisi.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

The Matrix'in Gerçek Mimarının Gözünden Simülasyon: Jean Baudrillard'ın Simülakrlar ve Simülasyon Eserinin Analizi

Utku UĞURLU

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Felsefe ABD.,

Makinelerin dünyayı ele geçirdiği senaryoların en gerçekçi yapıtı konumunda bulunan The Matrix film serisine ilham olmuş bu kitabın detaylı olarak incelenmesi gerekli görülmüştür. Serinin ilk filminde bir anlığına da olsa ekranlarda gösterilmiş olan kitabın yanı sıra, yazar Jean Baudrillard'a filmdeki mimar rolünün teklif edilmesi de eserle film arasında anlamlı bağ kurmamıza olanak sağlamaktadır. Hızla değişen dünyanın dinamiklerini okumada geçtiğimiz yüzyılın en çarpıcı yorumlarının yanı sıra oldukça geçerli tespit ve çıkarımları bulunan Jean Baudrillard'ın düşünce dünyasının anlaşılması gerekmektedir. Filmde beyne gönderilen sinyaller sayesinde gerçekliğin dönüşümü ve karşısında çaresizce uyuyan/uyutulan insanı izlerken, kitapta da kitle iletişim araçları tarafından dünyanın gerçeğine yapılan saldırı ele alınmış ve fetih sonrasında yeni

bir simölasyon evreninin doğduğu iddia edilmiştir. Bu evrende hipermarket, caydırıcı bir nükleer santraldir. Birey her g¼n algı bombardımanına maruz kalmaktadır. Gerçekliğin bir hipergerçeğe dönüşümü ve bunun yarattığı haz incelenmiştir. Eserde Disneyland'dan, TV Showlarına, Watergate Skandalı'ndan II. Ramses'e değin farklı olgulara değinilmiş ve bunların yazar tarafından çarpıcı bir dünya resmine dönüştüğü gör¼lmüřtür. Medyada işlenen köklü ve tarihi olayların, gerçekliğin çarpıcı etkisini ortadan kaldırdığı/değiştirdiği ve dönüştürdüğü anlatılmaktadır. 1968 hareketi, doğurduğu sonuçlar üzerinden eleştirilmiş ve ortaya çıkan bu yeni sistemin, çift kutuplu dünya anlayışını alt ettiği sonucuna varılmıştır.1968 olaylarının bir galibiyet olup olmadığı üzerine bir inceleme yapılmıştır. Üniversitelerin işlevini yitirdiği ve gençlerin kendini artık derslere veremediği belirtilirken, grevin bile anlamını yitirdiğinden söz edilmektedir. Son bölümde Tanrı bile bir hipergerçeğe dönüştüğünden bahsederken, ona göre artık anlamı bile kurtarabilmek mümkün görünmemektedir. Bu umutsuzluk tablosunda çözümü acaba nerede bulacaktır? Bu çalışmada Jean Baudrillard'ın kendi perspektifinden yaptığı dünya yorumlamasını ve olayları okuma biçimi anlaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Simölasyon, gerçek, hipergerçek, költer, sinema, iletişim.

*Bu alışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Arap Baharı Sonrasında Yemen ve Lübnan’da Siyasal Kırılğanlık: Karşılaştırmalı Bir Analiz

Ümmü ARISAN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Orta Doğu ve Göç Araştırmaları ABD.

Arap Baharı, 2011 yılında Orta Doğu’da uzun süredir biriken sosyo-ekonomik eşitsizlikler, siyasal baskı ve yönetim krizlerinin etkisiyle ortaya çıkmış ve bölge genelinde geniş çaplı protesto hareketlerine yol açmıştır. Ancak bu süreç, benzer başlangıç dinamiklerine rağmen ülkeler bağlamında farklı siyasal ve toplumsal sonuçlar üretmiştir. Bazı ülkelerde rejim değişiklikleri ve devlet çöküşleri yaşanırken, bazı ülkelerde ise mevcut sistemler çeşitli krizlere rağmen varlığını sürdürmüştür. Bu farklılaşma, Arap Baharı’nın tek boyutlu bir süreç olmadığını ve ülke içi yapısal özelliklerin belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Bu çalışma, söz konusu farklılaşmayı Yemen ve Lübnan örnekleri üzerinden karşılaştırmalı bir perspektifle analiz etmektedir. Araştırmanın temel amacı, Arap Baharı sonrası ortaya çıkan siyasal sonuçların hangi yapısal ve dışsal faktörler çerçevesinde

şekillendiğini açıklamaktır. Bu bağlamda çalışma, devlet kapasitesi, toplumsal bölünmeler ve dış müdahale düzeyi gibi değişkenlere odaklanarak literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir.

Çalışmada nitel karşılaştırmalı analiz yöntemi benimsenmiş; Yemen ve Lübnan'ın siyasi yapıları, toplumsal bölünmeleri ve dış müdahalelere açıklık düzeyleri sistematik biçimde incelenmiştir. Yemen örneğinde, Arap Baharı sürecinde merkezi otoritenin zayıflamasıyla birlikte devlet kapasitesinin hızla çöktüğü tespit edilmiştir. Oluşan siyasi otorite boşluğu, farklı silahlı grupların ve bölgesel aktörlerin sürece dahil olmasıyla çok aktörlü bir iç savaşa dönüşmüş; tarihsel kırılganlıklar, mezhepsel ayrışmalar ve ekonomik sorunlarla birleşerek derin bir insani krize yol açmıştır. Bu durum, Yemen'de zayıf kurumsal yapı, yoğun dış müdahale ve toplumsal bölünmüşlüğü devlet çöküşünü hızlandıran temel faktörler olduğunu göstermektedir. Lübnan örneğinde ise tarihsel olarak karmaşık ve çok katmanlı bir toplumsal yapıya rağmen, mezhepsel güç paylaşımına dayalı siyasi sistemin belirli bir denge üretebildiği görülmüştür. Ekonomik krizler, siyasi tıkanmalar ve yönetsel zafiyetlere rağmen, mevcut kurumsal düzen tamamen çökmemiş ve sürekliliğini korumuştur. Bu durum, Lübnan'da kurumsal esneklik ve güç paylaşımı

mekanizmalarının siyasal sistemin devamlılığını sağlayan önemli unsurlar olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma bulguları, Arap Baharı sonrası siyasal sonuçların yalnızca protesto hareketlerinin niteliğiyle açıklanamayacağını; devlet kapasitesi, kurumsal dayanıklılık, mezhepsel yapı ve dış müdahale düzeyinin belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, Orta Doğu’da devlet çöküşü ve siyasal kırılganlık literatürüne karşılaştırmalı ve açıklayıcı bir katkı sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Ortadoğu, Arap baharı, yemen, Lübnan.

İlkokullarda Öğretmenlere Uygulanan Mobbing Durumları

Yasemin BİLGİN¹, Doç. Dr. Ebru KÜLEKÇİ
AKYAVUZ²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Eğitim Bilimleri ABD.

² Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Eğitim
Bilimleri Fakültesi.

Bu çalışma, ilkokul düzeyinde görev yapan öğretmenlerin mobbing (psikolojik yıldırma) sorunlarını anlamayı amaçlamaktadır; bu mobbinge maruz kalma biçimlerini, nedenlerini, etkilerini ve öğretmenlerin verdiği tepkileri ortaya koymayı hedeflemektedir. Çalışmada, eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin mobbinge karşılaşma deneyimlerini derinlemesine incelemek ve bu süreçte ortaya çıkan dinamikleri anlamlandırmak temel hedef olarak belirlenmiştir.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştı. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak görüşmeler toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılar tarafından

hazırlanmış olup uzman görüşü alınarak yapı geçerliliği sağlanmıştır. Yapılan görüşmeler, ilkokullarda görev yapan farklı branşlarda öğretmenlerden oluşan örneklem grubuyla gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin seçiminde mobbingi deneyimlemiş olmaları kriter olarak belirlenmiştir. Katılımlarda gönüllülük ilkesi esas alınmıştır. Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Belli kodlar ve temalar oluşturularak analizler gerçekleştirilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda, öğretmenlere uygulanan mobbingin okul yönetimleri ve meslektaşlar tarafından gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Görmezden gelme, iş yükünü artırma, dışlama ve aşağılama gibi durumlarla sıklıkla karşılaşıldığı belirtilmiştir. Öğretmenlerde mobbing sonucunda stres, tükenmişlik, motivasyon kaybı ve fiziksel ve ruhsal sağlık sorunları gibi çeşitli sağlık problemleri yaşandığı tespit edilmiştir. Bazı öğretmenlerin mobbing durumlarında sessiz kaldıkları, bazılarının ise hakkını savunarak ilgili mercilere başvurdukları ve böylece farklı başa çıkma stratejileri uyguladıkları gözlemlenmiştir.

Araştırma sonucuna göre, ilkokullarda mobbing hem eğitim-öğretim sürecini hem de

öğretmenlerin yaşamlarını yüksek bir düzeyde etkilemektedir. Bu sebeple araştırma kapsamında bazı öneriler geliştirilmiştir. Öncelikle okul yöneticileri ve öğretmenler arasında destekleyici bir iletişim ortamı oluşturulmalı, empatik ve etik bir kültürün geliştirilmesine önem verilmelidir. Ayrıca, rehberlik hizmetlerinin bu konuda gerekli desteği sağlaması büyük bir öneme sahiptir. Son olarak da mobbinge maruz kalan öğretmenlere psikolojik desteklerin sunulması da önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: Öğretmen, mobbing, nitel çalışma

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Ahzâb Sûresi 59. Âyet Çerçevesinde Kur'an-ı Kerim'de Örtünmenin Sınırları: Cilbâb Kavramı Üzerine Bir İnceleme

Yasemin KORKMAZ¹, Yusuf AĞKUŞ²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri ABD.

²Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat
Fakültesi,

Bu çalışma, Ahzâb Suresi 59. ayette geçen “cilbâb” kavramını merkeze alarak, söz konusu kavramın anlam alanını ve tesettürle ilişkisini incelemektedir. Kadın tesettürünün sınırları ve uygulanma biçimi bağlamında önemli bir yer tutan bu kavramın doğru anlaşılmasının, tesettüre dair farklı yorumların değerlendirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Nitekim Kur'an-ı Kerim ve sünnette tesettürün kapsamına dair açık ve kesin bir çerçevenin bulunmaması, tarihsel süreçte ve özellikle modern dönemde farklı yaklaşımların ortaya çıkmasına zemin hazırlamış; yüzün örtülmesi, peçe kullanımı ve çarşafın zorunluluğu gibi konular etrafında süregelen tartışmaları canlı tutmuştur.

Literatürde tesettür konusunu ele alan pek çok çalışma bulunmakla birlikte, doğrudan cilbâb kavramına odaklanan araştırmaların sınırlı olması, bu çalışmayı farklı kılan temel hususlardan biridir. Bu çerçevede araştırmada cilbâb kavramı, hımâr, hicâb, çarşaf, ferace ve câr gibi yakın anlamlı terimlerle birlikte ele alınarak daha geniş bir kavramsal çerçeve içinde değerlendirilmiştir. Böylece kavramın yalnızca dar bir bağlamda değil, çok boyutlu bir anlam alanı içerisinde anlaşılması hedeflenmiştir.

Araştırma sürecinde nitel araştırma yöntemi benimsenmiş; veri analizi kapsamında doküman incelemesi ve karşılaştırmalı analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu çerçevede cilbâb kavramı etimolojik ve semantik açıdan incelenmiş; rivayet, dirâyet tefsirleri ve modern dönem tefsirleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bunun yanında hadis literatüründe yer alan ilgili rivayetler de dikkate alınmış ve özellikle Kütüb-i Sitte çerçevesinde konunun sünnet boyutu analiz edilmiştir. Bu yöntemsel yaklaşım sayesinde ayet ve hadisler arasındaki ilişki ortaya konularak kavramın pratik hayattaki karşılığı bütüncül bir perspektifle ele alınmıştır.

Elde edilen bulgular, cilbâb kavramının klasik tefsirlerde çoğunlukla rivayetlere dayalı olarak

bedenin büyük kısmını örten bir dış örtü şeklinde yorumlandığını göstermektedir. Buna karşılık modern dönem tefsirlerinde, ayetin nüzul bağlamı ve toplumsal şartlar dikkate alınarak daha esnek ve örfî bir yaklaşımın benimsendiği görülmektedir. Bu durum, cilbâbın tek tip ve sabit bir örtünme biçimini ifade etmekten ziyade, genel anlamda “dış örtü” niteliği taşıyan geniş bir anlam alanına sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Tefsir, tesettür, cilbâb, Ahzâb Sûresi 59. âyet, örtünme.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Kierkegaard'ın Seçim, Sorumluluk ve Özgürlük Anlayışı

Zeliha BOZKURT¹, Muharrem ŞAHİNER²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri ABD.

²Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi.

Bu çalışmada, modern varoluş felsefesinin kurucusu olarak kabul edilen, Danimarkalı filozof ve teolog Soren Kierkegaard'ın felsefesinin temel hatlarından sayılan seçim, özgürlük ve sorumluluk kavramlarını varoluşçu düşünce sistemi bağlamında ele almayı amaçlamaktayız. Kierkegaard'a göre insan, nesnellikten ve evrensel kapsayıcı sistemlerin bir parçası olmaktan uzak, öznel bir varoluşun içerisinde. Bu varoluş içerisindeki insan ise, rasyonel bir sistemin parçası olmaktan ziyade, kendi benliğiyle hareket etmesi gereken sürekli bir “oluş” içerisindeki tekil ve öznel bir hakikattir.

Kierkegaard'ın felsefesinde seçim kavramıyla beraber öne çıkan ve ona eşlik eden bir başka önemli kavram da pişmanlıktır. Bu nedenle onun düşüncesinde tüm seçimler “*ya/ ya da*”

metaforundan oluşmaktadır. İnsanın seçimleriyle var olduğuna inanan Kierkegaard için seçim, sorumluluk ve özgürlük birbiriyle bağlantılı kavramlardır. O, insanın öznel varlığının bu seçimlere bağlı olduğunu ileri sürerek, insanın bu seçimleri kendi özgür iradesiyle yaptığı eylemlerin sonucu olarak ortaya çıkan sorumluluklarıyla bağdaştırmaktadır. Kierkegaard'a göre insan, özgür iradesiyle yaptığı bu seçimlerin sorumluluğunun farkında olan bir varlıktır. Ona göre, insani varoluşun özü de bir seçim meselesidir. Fakat ona göre, kişinin neyi ve neden seçtiği rasyonel ve nesnel sebeplere bağlı bir bakış açısıyla değil öznel bir bakış açısıyla açıklanabilir. Kierkegaard için seçimlerin sonucunda ortaya çıkan sorumluluk kavramı da önemli bir meseledir. Ona göre gerçek bir dindar olabilmek için bireyin kendi sorumluluklarının farkında olması gerekir. Kişi ancak bu sorumluluğunu bireysel olarak üstlendiğinde, gerçek benliğinin ve özgürlüğünün bilincinde olur. Bu bilinç ise insanda bir kaygı halini meydana getirir. Özgür olan birey ise gerçek hakikate yani, varlığın özüne ulaşmış kişidir. İnsanın asıl sorumluluğu ve yaratılışından gelen kaygısı Tanrı'ya karşı olandır. Bu nedenle seçimlerini her daim hakikate yani Tanrı'ya yönelik yapmalıdır.

Anahtar kelimeler: Kierkegaard, özgür irade, öznel şahıs, hakikat, sorumluluk, seçim.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Maarif Modeli Bağlamında İmam Hatip Meslek Dersleri Öğretim Programının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi

Zeyneb TIKMAN¹ Ümit KALKAN²

¹Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri ABD.

²Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İlahiyat
Fakültesi.

Bu çalışma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) çerçevesinde yeniden yapılandırılan İmam Hatip Meslek Dersleri Öğretim Programlarında yer alan becerilerin, 21. yüzyıl becerileri (P21) ile karşılaştırılmasını amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında imam hatip liselerinde (İHL) yer alan fıkıh, siyer, hadis, temel dini bilgiler derslerinin öğretim programları incelenmiştir. Çalışma kapsamının yalnızca bu derslerle sınırlı tutulmasının gerekçesi, diğer derslerin TYMM çerçevesinde öğretim programlarının tamamlanmamış olmasıdır. Arapça dersi, dil odaklı içeriği nedeniyle analizine dahil edilmemiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri fıkıh, siyer, hadis, temel dini bilgiler dersleri öğretim

programı dokümanları analiz edilerek elde edilmiştir. Veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. TYMM kapsamında hazırlanan İHL meslek dersleri öğretim programlarında yer alan beceriler ile P21 becerileri karşılaştırıldığında; bilgi okuryazarlığı, iletişim ve iş birliği becerilerinin tüm derslerin öğretim programlarında ortak beceriler olarak yer aldığı görülmüştür. Temel dini bilgiler dersinde ise söz konusu beceriler dışında eleştirel düşünme, sorumlu karar verme ve vatandaşlık okuryazarlığı gibi becerilerin eklendiği görülmüştür. Hadis dersinin müfredat yapısı bilgi okuryazarlığı, iletişim ve iş birliği ekseninde şekillenirken, siyer dersi öğretim programının incelenen programlar arasında en fazla beceriye sahip olduğu belirlenmiştir. Bu dersin öğretim programında ortak becerilere ek olarak, eleştirel düşünme, yaratıcılık, finansal okuryazarlık, esneklik, uyum ve sosyal farkındalık gibi becerilerin yer aldığı görülmüştür. Fıkıh dersi öğretim programında P21 ile uyumlu sorumluluk ve girişkenlik eğilimlerinin ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Araştırma, 21. yüzyıl becerilerinin İHL meslek dersleri öğretim programlarına daha dengeli ve bütüncül bir şekilde yerleştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu doğrultuda, İHL meslek dersleri öğretim

programlarında P21 becerilerine daha fazla yer verilmesi gerektiği önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Türkiye yüzyılı maarif modeli, 21. yüzyıl becerileri, ihl meslek dersleri, öğretim programı.

*Bu çalışma ilk yazarın seminer çalışması kapsamında yapılmıştır.

Fen Eğitiminde Teknoloji Destekli Öğretim Durumlarını İnceleyen Araştırmalara Bir Bakış

Zeynel Abidin YILMAZ¹, Fatma GÖKOĞLU²

¹Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli
Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi.

² Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimler Eğitim
ABD.

Bu çalışma; 2020-2025 yılları arasında Türkiye'deki farklı eğitim alanında yayın yapan dergilerle literatür taraması yapılarak fen eğitiminde teknoloji destekli öğretim ile ilgili yayımlanan makalelerin içerik analiz sonuçları değerlendirilerek fen eğitiminde teknoloji destekli öğretimin kullanılmasının etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'de yayımlanmış dergilerde 2020-2025 yılları arasında belirli kriterlere göre fen eğitiminde teknoloji destekli öğretim ile ilgili yayımlanmış 75 makaleye ulaşılarak çalışılan fen bilimleri konuları, çalışılan deneklerin eğitim seviyesi, konuyla ilgili yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı, ders ağırlıkları, araştırma yöntemi (nicel-nitel-karma) ve konu dağılımları

bakımından kategorilere ayrılarak incelenmiştir. Çalışmanın verileri Google Akademik, Dergi Park ve TR Dizin arama motorları kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmanın fen eğitiminde teknoloji destekli öğretimdeki eğilimleri ve örnekleri göstermesi açısından derinlemesine bir bakış açısı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma ile alanda benzer çalışmaların yapılması gerekliliği de vurgulanmaktadır. Bulgulara göre; seçilen örneklemelerin düzeylerine bakıldığında okul öncesinden başlayarak öğretmenlerle gerçekleştirilen çok fazla çalışma bulunmasına rağmen en çok lisans öğrencileri ile daha sonra ilköğretim (5-8) öğrencileri ve ortaöğretim (9-12) ile yürütüldüğü tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalarda nitel, nicel ve karma araştırma yöntemleri kullanılan makalelerin çoğunlukta olduğu ve daha çok fen ve teknoloji ve fizik alanında çalışma yapıldığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca fen eğitimi araştırmacılarının daha çok nicel araştırma yöntemlerini kullandıkları ve genel olarak yarı deneysel desen çalışmaları tercih ettikleri; örneklem sayısının genel olarak daha çok en fazla 1 ile 40 öğrenci aralığında olduğu; özellikle ilköğretimin ilk basamaklarında genelde altı ve yedinci sınıf öğrencilerinin çalışmalarda örneklem olarak daha fazla tercih edildiği tespit edilmiştir. Fen eğitiminde teknoloji destekli

öğretimin kullanılmasının öğrencilerin motivasyonlarını ve tutumlarını arttırdığı ve öğretime olumlu bir etkide bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Fen eğitimi, fizik eğitimi, kimya eğitimi, biyoloji eğitimi, teknoloji destekli öğretim.